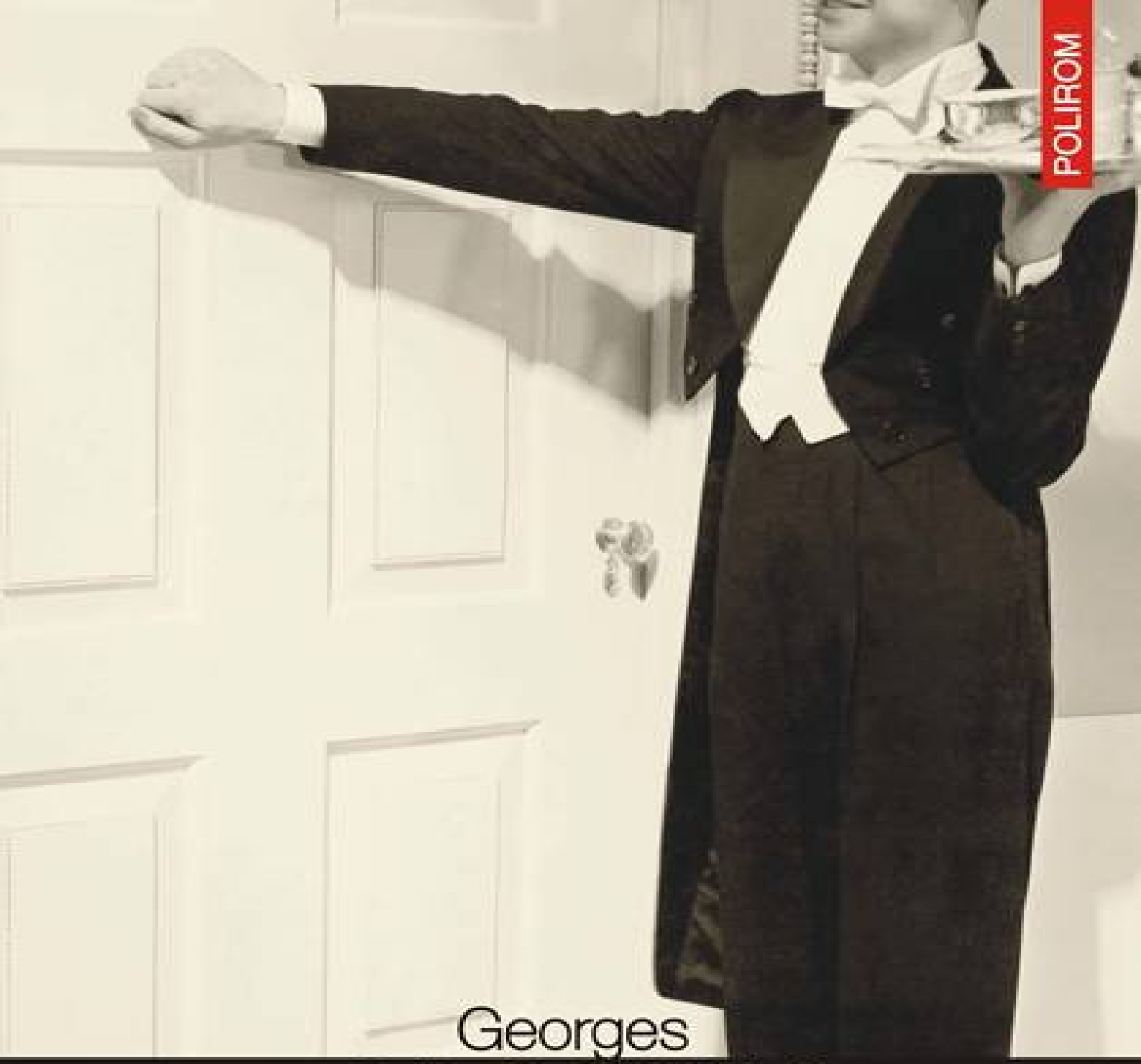

POLIROM

Georges

SIMENON

Pivniţele hotelului Majestic

Maigret

GEORGES SIMENON

Seria Maigret

PIVNIŢELE HOTELULUI MAJESTIC

Original: *Les caves du Majestic* (1942)

Traducerea:

NICOLAE CONSTANTINESCU

virtual-project.eu

Editura: POLIROM

2012

1. Cauciucul lui Prosper Donge

O portieră trântită. Era întotdeauna primul zgomot al zilei. Afară, motorul nu se oprise. Charlotte dădea probabil mâna cu şoferul. Taxiul se îndepărtă. Zgomot de paşi. Apoi, se auziră cheia răsucindu-se în broască şi declicul comutatorului electric. Hârşâitul unui băţ de chibrit în bucătărie, după care reşoul cu gaz se aprinse cu un fâsâit scurt.

Charlotte urcă încet scara foarte nouă, asemenea cuiva care a stat toată noaptea în picioare. Intră în cameră fără să facă zgomot. Alt comutator. Se aprinse un bec, acoperit cu o batistă roz în chip de abajur şi cu ciucuri de lemn în cele patru colţuri.

Prosper Donge nu deschise ochii. Charlotte se dezbrăcă, privindu-se în oglinda şifonierului. Când ajunse la corset şi la sutien, oftă. Era grasă şi rozalie ca o pictură de Rubens, dar avea mania să se strângă bine. Aşa că, de îndată ce rămânea goală, îşi freca pielea acolo unde rămăseseră urme.

Avea un fel dezagreabil de a se urca în pat, aşezându-se întâi în genunchi pe somieră, ceea ce o făcea să se aplece într-o parte.

— E rândul tău, Prosper!

Bărbatul se sculă. Ea se cuibări repede în culcuşul cald, trase cuverturile până la ochi şi nu se mai mişcă.

— Plouă? întrebă el, deschizând robinetul de la chiuvetă.

Îi răspunse un mormăit vag. Nu avea importanţă. Apa pentru bărbierit era rece ca gheaţa. Se auzeau trecând trenurile.

Prosper Donge se îmbrăcă. Din când în când, Charlotte ofta, pentru că nu putea adormi cât timp lumina era aprinsă. În momentul în care, cu cealaltă mână pe clanţa uşii, întindea braţul drept spre comutator, o voce somnoroasă îi spuse:

— Să nu uiţi să plăteşti rata la radio.

Pe reşoul din bucătărie, cafeaua era caldă, chiar prea caldă. O bău fără să se aşeze. Apoi, asemenea

celor care fac în fiecare zi aceleaşi gesturi, la aceeaşi oră, îşi puse la gât un fular tricotat, îşi îmbrăcă pardesiul şi îşi puse şapca.

În sfârşit, împinse afară bicicleta aflată pe coridor.

La ora aceea, în mod invariabil, îl întâmpina un aer jilav şi rece, pavajul era umed, chiar dacă nu plouase, dar oamenii care dormeau în spatele jaluzelelor trase nu aveau să vadă decât o zi însorită şi călduţă.

Strada, mărginită de case modeste şi grădiniţe, cobora în pantă abruptă. Uneori, între doi copaci se întrezăreau, ca în fundul unui hău, luminile Parisului.

Nu mai era noapte, dar nici ziuă de-a binelea. Aerul era vineţiu. Câteva ferestre se luminau ici şi colo, iar Prosper Donge puse frână înainte să ajungă la trecerea de cale ferată, închisă la acea oră, şi să se strecoare pe portiţe. După podul de la Saint-Cloud făcu la stânga. Un remorcher, urmat de şiragul de şlepuri, şuiera furios, solicitând drum prin ecluză.

Pădurea Boulogne… Lacurile reflectau cerul mai palid şi lebedele abia se trezeau…

În momentul în care ajunse la Poarta Dauphine, Donge simţi brusc pământul mai tare sub roţi. Mai merse aşa câţiva metri, sări de pe bicicletă şi constată că i se spărsese cauciucul din spate.

Se uită la ceasul de la mână. Era şase fără zece. O luă repede la picior, împingând bicicleta. Printre buze îi ieşea un abur uşor, însă căldura efortului îi ardea pieptul pe dinăuntru.

Avenue Foch… Jaluzele închise la toate ferestrele caselor luxoase… Doar un ofiţer, urmat de ordonanţă, mergea la trap pe drumul rezervat plimbărilor călare…

Se luminase bine dincolo de Arcul de Triumf. Se grăbi. Îi era cu adevărat cald…

Exact în colţul bulevardului Champs-Élysées, un agent de poliţie cu pelerină, care stătea lângă chioşcul de ziare, îi strigă:

— Ai pană?

Dădu din cap afirmativ. Încă trei sute de metri. Hotelul *Majestic,* în stânga, avea toate jaluzelele trase. Felinarele aproape că-şi pierduseră toată puterea.

Apucă pe strada Berri, pe strada Ponthieu. Un bar mic era deja deschis. Două case mai departe, o uşă pe care trecătorii n-o remarcau niciodată: intrarea de serviciu a hotelului.

Un bărbat ieşea. Se ghicea că era în frac sub pardesiul gri. Avea capul descoperit şi părul pomădat; Prosper Donge presupuse că era dansatorul Zebio.

Ar fi putut să arunce o privire în bar şi să se convingă, dar gândul acesta nu-i trecu prin minte. Împingându-şi bicicleta, pătrunse pe coridorul lung şi cenuşiu, unde ardea un singur bec. Se opri în faţa aparatului de pontat, învârti roata, introduse fişa la numărul lui, 67, privind ceasul mic al aparatului, care arăta şase şi zece. Urmă un declic.

Acum, era stabilit că intrase la *Majestic* la şase şi zece dimineaţa, cu zece minute mai târziu decât în celelalte zile.

Cel puţin, acestea au fost declaraţiile oficiale ale lui Prosper Donge, barmanul cafenelei din hotelul de lux de pe Champs-Élysées.

În rest, afirmă că s-a comportat ca în toate celelalte dimineţi.

La ora aceea, vastele subsoluri, cu nişte culoare complicate, cu nenumărate uşi, cu ziduri vopsite în gri, precum culoarele înguste ale unui cargobot, erau pustii. Prin pereţii de sticlă nu se vedeau pe ici, pe colo decât becurile slabe cu filamente gălbui care asigurau iluminatul nocturn.

Totul avea geamuri, bucătăria în stânga, apoi patiseria. Vizavi, încăperea numită sala curierilor, unde mâncau personalul cu funcţii importante şi servitorii particulari ai clienţilor, cameristele şi şoferii.

Şi mai departe, sala de mese a personalului de rând, cu mese lungi din lemn alb şi bănci care

semănau cu ale şcolarilor.

În sfârşit, dominând subsolul asemenea cabinei unui comandant de navă, o cămăruţă mai îngustă cu geamuri, a contabilului însărcinat să înregistreze tot ce ieşea din bucătărie.

Pe când deschidea uşa cafenelei, Prosper Donge avu impresia că cineva urca scara îngustă ce ducea la etaje, dar nu-i dădu nicio atenţie. Cel puţin aşa avea să scrie mai târziu în declaraţie.

Aşa cum făcuse şi Charlotte intrând în casa lor, aprinse un chibrit şi gazul fâsâi sub cafetiera cea mai mică, pe care o aprindea prima pentru puţinii clienţi treziţi devreme.

Abia după aceea se duse la vestiar, o încăpere destul de mare, pe unul dintre culoare. Erau acolo mai multe chiuvete, o oglindă cenuşie şi, de-a lungul pereţilor, dulapuri metalice, înalte şi înguste, purtând fiecare un număr.

Descuie cu cheia dulapul nr. 67. Îşi scoase pardesiul, fularul şi şapca. Îşi schimbă pantofii, pentru că în cursul zilei prefera încălţări cu elastic, mai suple. Îmbrăcă o haină albă.

După alte câteva minute, la şase şi jumătate, subsolurile începeau să prindă viaţă.

Deasupra, toţi dormeau, mai puţin portarul de noapte, care, în holul pustiu, aştepta ora când urma să fie schimbat.

Cafetiera şuieră. Donge umplu o ceaşcă cu cafea şi porni în sus, pe scara ce semăna cu acele scări misterioase din teatre, de lângă culise, care duc în locurile cele mai neaşteptate.

Ajunse la garderoba din hol, intrând pe o uşă îngustă, ascunsă de o oglindă mare, pe care n-ar fi ghicit-o nimeni.

— Cafeaua! anunţă el, aşezând ceaşca pe marginea garderobei. Ce faci?

— Bine! mormăi portarul de noapte, apropiindu-se.

Donge coborî. Subalternele sale, cele Trei Grăsane, cum li se spunea, sosiseră şi ele. Erau femei din popor, toate trei urâte, una dintre ele

bătrână şi arţăgoasă. Spălau deja, în chiuveta mare, ceştile şi farfurioarele.

Aşa cum făcea în fiecare zi, Donge aşează cafetierele în ordinea mărimii, cafetierele din argint de o ceaşcă, de două ceşti, de trei ceşti… Apoi micile letiere, ceainicele…

Îl văzu în cuşca din sticlă a contabilului pe Jean Ramuel, cu părul în dezordine.

„Ia uite! Iar a dormit aici!”, remarcă el.

De trei-patru nopţi, contabilul Ramuel dormea la hotel, în loc să se ducă acasă, undeva prin Montparnasse.

În principiu, aşa ceva era interzis. La capătul culoarului, lângă uşa care masca scara celui de-al doilea subsol, unde se afla vinul, exista într-adevăr o încăpere cu trei-patru paturi. Dar, teoretic, erau rezervate pentru membrii personalului care aveau nevoie de un moment de odihnă între două reprize.

Donge îl salută cu mâna pe Ramuel, care răspunse cu un gest la fel de vag.

Pe urmă îşi făcu apariţia bucătarul-şef, un ins enorm, important, care se întorcea de la Hale cu un camion oprit în strada Ponthieu, pe care îl descărcau ajutoarele lui.

La şapte şi jumătate, cel puţin treizeci de persoane se agitau în subsolurile hotelului *Majestic* şi începeau să se audă soneriile, ascensoarele pentru mâncare coborau, se opreau, porneau din nou în sus cu tăvile încărcate, în timp ce Ramuel înţepa fişe albe, albastre şi roz în vergelele metalice de pe biroul lui.

La acea oră, portarul de zi, în uniformă albastru-deschis, lua în primire holul, iar cel care se ocupa cu poşta tria corespondenţa în chioşcul lui. Probabil că apăruse soarele pe Champs-Élysées, dar la subsol simţeai doar autobuzele, care făceau să vibreze pereţii.

La nouă şi câteva minute – la nouă şi patru minute, mai exact, după cum avea să se stabilească mai târziu –, Prosper Donge ieşi din cafenea şi intră, câteva secunde mai târziu, în vestiar.

— Îmi uitasem batista în pardesiu! declară el la interogatoriu.

Cert e că se aflase singur în încăperea cu o sută de dulapuri metalice. L-a deschis pe al lui? Nimeni n-a fost de faţă. Şi-a luat batista? Posibil.

Nu erau chiar o sută, ci, mai exact, nouăzeci şi două de dulapuri, toate numerotate. Ultimele cinci erau goale.

De ce-i trecuse prin minte lui Prosper Donge să deschidă dulapul nr. 89, care, neavând titular, nu era încuiat cu cheia?

— Fără să vreau… declarase el. Uşa era întredeschisă… Nu m-am gândit…

Numai că în acel dulap se afla un cadavru, care fusese împins acolo în picioare şi se chircise în jos. Era o femeie de vreo treizeci de ani, blondă – de un blond artificial –, care purta o rochie dintr-o stofă de lână neagră foarte fină.

Donge nu ţipă. Foarte palid, se apropie de cuşca din sticlă a lui Ramuel şi se aplecă să-i vorbească prin ghişeu.

— Vino să vezi.

Contabilul îl urmă.

— Stai aici. Nu lăsa pe nimeni să se apropie…

Ramuel se repezi pe scară, ţâşni în garderobă şi i se adresă portarului, care stătea de vorbă cu un şofer.

— Directorul a venit?

Portarul arătă cu bărbia spre biroul acestuia.

Maigret, în faţa uşii turnante, se abţinu în ultimul moment să nu-şi golească pipa lovind-o de talpa pantofului. Apoi dădu din umeri şi o puse din nou între dinţi. Era prima pipă de dimineaţă, cea mai bună.

— Directorul vă aşteaptă, domnule comisar.

În hol nu era încă mare agitaţie. Numai un englez discuta cu poştaşul, iar o fetişcană se plimba cu picioarele ei lungi de lăcustă, ţinând în mână o cutie în care era ambalată o pălărie, pe care venise probabil s-o livreze.

Maigret intră la director. Acesta dădu mâna cu el fără să spună nimic şi îl pofti într-un fotoliu. Perdeaua verde acoperea uşa cu geam, dar era de ajuns s-o tragi uşor într-o parte ca să vezi tot ce se petrecea în hol.

— O ţigară de foi?

— Nu, mulţumesc.

Se cunoşteau de ceva timp. Nu aveau nevoie de multe cuvinte. Directorul purta pantaloni în dungi, o haină neagră cu bordură şi o cravată care părea croită dintr-un material rigid.

— Uitaţi…

Şi împinse spre interlocutorul său o fişă de hotel.

Oswald J. Clark, industriaş din Detroit, Michigan (SUA). Venit de la Detroit.

Sosit în 12 februarie.

Însoţit de: doamna Clark, soţia lui; Teddy Clark, 7 ani, fiul lui; Ellen Darroman, 24 de ani, învăţătoare; Gertrud Borms, 42 de ani, cameristă.

Apartamentul 103.

Telefonul sună de câteva ori. Directorul răspunse agasat. Maigret îndoi fişa în patru şi o puse în portofel.

— Cine e?

— Doamna Clark.

— Aha!

— Medicul hotelului, căruia i-am telefonat imediat după ce am anunţat Poliţia Judiciară, locuieşte pe strada Berri, lângă noi, iar acum se află jos. Pretinde că doamna Clark a fost sugrumată între şase şi şase şi jumătate dimineaţa.

Directorul era abătut. Nu mai era nevoie să-i spună unui om ca Maigret că era o adevărată catastrofă pentru hotel şi că, dacă exista o singură posibilitate să treacă sub tăcere cele întâmplate…

— Aşadar familia Clark se află aici de opt zile… murmură comisarul. Ce fel de oameni sunt?

— Bine… Foarte bine… El este un american înalt, solid şi sobru, de vreo patruzeci de ani, poate

patruzeci şi cinci. Soţia lui – nefericita! – cred că e de origine franceză. Douăzeci şi opt sau douăzeci şi nouă de ani. Am văzut-o foarte puţin. Învăţătoarea e drăguţă… Camerista, care este şi guvernanta copilului, e o femeie obişnuită, destul de urâtă. Apropo! Uitam să vă spun… Clark a plecat ieri-dimineaţă la Roma.

— Singur?

— După câte am înţeles, a venit în Europa pentru afaceri. Are o uzină de rulmenţi cu bile. Trebuie să viziteze marile capitale şi, în acest timp, a hotărât să-şi lase soţia, fiul şi personalul la Paris.

— Cu ce tren? întrebă Maigret.

Directorul ridică receptorul telefonului.

— Alo! Portarul?… Cu ce tren a plecat ieri domnul Clark?… Da, 103… N-ai trimis bagaje la gară?… A luat cu el doar o geantă de voiaj?… Un taxi?… Taxiul lui Désiré?… Mulţumesc. Aţi înţeles, domnule comisar? Aplecat ieri la unsprezece dimineaţa cu taxiul, taxiul lui Désiré, care staţionează aproape întotdeauna în faţa hotelului. Avea cu el doar o geantă de voiaj.

— Îmi permiteţi să dau şi eu un telefon? Alo! Poliţia Judiciară, vă rog, domnişoară!… Poliţia Judiciară?… Lucas?… Dă fuga la gara Lyon. Vezi ce trenuri au plecat spre Roma de ieri de la unsprezece dimineaţa.

Continuă să dea instrucţiuni, în timp ce pipa i se stingea.

— Spune-i lui Torrence să găsească taxiul lui Désiré… Da… Care staţionează de obicei în faţă la *Majestic*... Să afle unde l-a dus pe client, un american înalt, pe care l-a luat ieri de la hotel… Bine…

Căută o scrumieră să-şi golească pipa. Directorul îi întinse una.

— Chiar nu vreţi o ţigară de foi? Guvernanta a intrat în panică. Am crezut că fac bine anunţând-o… Învăţătoarea n-a dormit noaptea trecută la hotel…

— La ce etaj se află apartamentul?

— La doi. Cu vedere spre Champs-Élysées. Camera domnului Clark e separată de un salon de cea a soţiei sale. Apoi camera copilului, cea a guvernantei şi, în sfârşit, a învăţătoarei. Ei au cerut să fie împreună.

— Portarul de noapte mai e aici?

— Ştiu că i se poate telefona, pentru că am avut nevoie de el într-o zi. Soţia lui e portăreasa unui imobil nou de la Neuilly… Alo!… Fă-mi legătura cu…

După cinci minute ştiau că doamna Clark se dusese cu o zi înainte singură la teatru şi se întorsese la câteva minute după miezul nopţii.

Guvernanta nu ieşise. Învăţătoarea nu luase masa de seară la hotel şi nici nu se întorsese în noaptea aceea.

— Să aruncăm o privire jos! spuse Maigret, oftând.

Între timp, holul prinsese viaţă, dar nimeni nu bănuia drama care avusese loc pe când toţi dormeau.

— O să mergem pe-aici… Vă rog să veniţi după mine, domnule comisar!

În acelaşi moment, directorul se încruntă. Uşa turnantă se puse în mişcare şi o femeie tânără, într-un taior gri, intră în acelaşi timp cu o rază de soare şi, trecând pe lângă ghişeul poştei, întrebă în engleză:

— Ceva pentru mine?

— Ea e, domnule comisar, domnişoara Ellen Darroman…

Ciorapi fini de mătase şi bine traşi pe picior. Aerul decent al cuiva care şi-a făcut toaleta cu mare grijă. Nici urmă de oboseală pe faţa ei, ba chiar o roşeaţă iscată de aerul tare al unei frumoase dimineţi de februarie.

— Vrei să vorbiţi cu ea?

— Nu acum. Aşteptaţi o clipă…

Maigret se îndreptă spre un colţ al holului, unde stătea inspectorul pe care îl adusese cu el.

— Să n-o pierzi din ochi pe domnişoara asta! Dacă intră în apartament, stai în faţa uşii.

Garderoba, uşa acoperită de oglinda mare… Comisarul şi directorul ajunseră pe scara îngustă. Brusc, ornamentele aurite dispăruseră odată cu plantele verzi şi agitaţia plină de eleganţă. De jos venea miros de bucătărie.

— Scara asta duce la toate etajele?

— Sunt două la fel. Duc de la al doilea subsol la mansarde. Dar trebuie să cunoşti hotelul ca să le foloseşti. De exemplu, la etaje, accesul se face printr-o uşă obişnuită, fără număr, şi nici unui client nu i-ar trece vreodată prin minte…

Era aproape unsprezece. Nu mai erau cincizeci, ci poate o sută cincizeci de persoane care mişunau la subsol, unele cu bonete albe de bucătar, altele cu haină albă de chelner-şef, cu şorţ de pivnicer, şi femeile, precum cele Trei Grăsane ale lui Prosper Donge, care făceau muncile grele.

— Pe aici… Aveţi grijă să nu vă murdăriţi şi să nu alunecaţi. Culoarele sunt înguste.

Prin pereţii de sticlă, toţi se uitau după director şi mai ales după comisar. Jean Ramuel primea fişele, le lua oarecum din zbor şi controla dintr-o privire conţinutul tăvilor.

Silueta neaşteptată a unui agent de poliţie, care stătea de pază în faţa vestiarului, şoca. Medicul, foarte tânăr, fiind anunţat că sosise Maigret, fuma o ţigară aşteptându-l.

— Închideţi uşa!

Cadavrul era acolo, pe jos, între dulapurile metalice. Doctorul, fumând, murmură:

— Probabil a fost surprinsă din spate. Nu s-a zbătut mult.

— Şi cadavrul n-a fost târât pe jos! adăugă Maigret, examinând hainele negre ale moartei. Nu prezintă urme de praf… Ori crima a fost comisă aici, ori a fost adusă pe sus, după toate aparenţele, de două persoane, pentru că ar fi fost greu altfel, în labirintul acesta de coridoare înguste.

În dulapul unde fusese găsită se afla o geantă din piele de crocodil. Comisarul o deschise şi scoase un revolver, pe care îl puse în buzunar după ce îi

verifică piedica. În geantă mai găsi doar o batistă, o pudrieră şi câteva bancnote care nu însumau o mie de franci.

Stupul din spatele lor zumzăia. Ascensoarele pentru mâncare se deplasau tot timpul, soneriile răsunau fără încetare şi, în spatele peretelui de sticlă al bucătăriei, puteai vedea bucătarii mânuind cratiţe mari de aramă, punând în frigare zeci de pui.

— Va trebui lăsat totul aşa cum e până vin cei de la Parchet, spuse Maigret. Cine a descoperit…?

Îi spuseră că Prosper Donge, care în acel moment ştergea o cafetieră. Era un bărbat înalt, roşcovan. Să fi avut patruzeci şi cinci, patruzeci şi opt de ani. Avea ochii albaştri şi faţa ciupită de vărsat.

— Lucrează de mult timp aici?

— De cinci ani. Înainte a fost la *Miramar,* la Cannes.

— E serios?

— Cum nu se poate mai serios.

Un geam îl despărţea pe Donge de comisar. Privirile li se întâlniră prin acest geam. Şi obrajii barmanului se îmbujorară brusc, deoarece, ca toţi roşcovanii, avea pielea sensibilă.

— Mă scuzaţi, domnule director… Domnul comisar Maigret e chemat la telefon.

Era Jean Ramuel, contabilul, care ieşise în fugă din „cuşca” lui de sticlă.

— Puteţi să vorbiţi de aici…

Un mesaj de la Poliţia Judiciară. De ieri, de la ora unsprezece, plecaseră numai două trenuri de mare viteză spre Roma. Oswald J. Clark nu urcase în niciunul dintre ele. Iar şoferul Désiré, contactat telefonic într-un bistrou pe care îl frecventa des, spusese că şi-a dus clientul din ajun la hotelul *Aiglon* de pe bulevardul Montparnasse.

Voci pe scară, dintre care una stridentă, de femeie tânără, protestând în faţa unui valet care n-o lăsa să treacă.

Era învăţătoarea Ellen Darroman, care îşi croia drum cu forţa.

2. Maigret merge cu bicicleta

Cu pipa între dinţi, mâinile în buzunarele paltonului enorm cu guler de catifea şi pălăria puţin împinsă pe spate, Maigret se uita cum învăţătoarea îl apostrofa cu vehemenţă pe directorul hotelului.

Şi era de ajuns să-l observi pe comisar ca să ghiceşti că va fi greu să se nască o simpatie între el şi Ellen Darroman.

— Ce spune? întrebă el oftând şi întrerupând-o pe americană, pentru că nu înţelegea niciun cuvânt.

— Întreabă dacă este adevărat că doamna Clark a fost asasinată, dacă am telefonat la Roma ca să-l anunţăm pe Oswald J. Clark. Vrea să ştie unde a fost dus cadavrul şi dacă…

Dar tânăra îl întrerupse. Ascultase cu nerăbdare, încruntată, apoi îi aruncase lui Maigret o privire îmbufnată şi îşi dăduse din nou drumul la gură.

— Ce spune?

— Vrea s-o conduc la cadavru şi să…

Atunci Maigret o prinse uşor de braţ pe americană, ca s-o ghideze spre vestiar. Dar ştia foarte bine că va tresări la acest contact. Era exact ca femeile care îl enervau la culme în filmele americane! Un mers de o precizie înspăimântătoare! Prin pereţii de sticlă, întregul personal de la subsol avea ochii aţintiţi asupra ei.

— Intraţi, vă rog, murmură comisarul uşor ironic.

Ea făcu trei paşi, se uită pe pardoseală la forma acoperită cu o cuvertură, rămase în picioare, apoi vorbi din nou în limba ei.

— Ce spune?

— Cere să binevoim să dezvelim cadavrul…

Maigret îi îndeplini dorinţa fără să-şi ia ochii de la ea. O văzu tresărind, recăpătându-şi imediat calmul, în pofida ororii acelui spectacol.

— Întrebaţi-o dacă o recunoaşte pe doamna Clark.

Tânăra dădu din umeri şi lovi într-un mod dezagreabil pardoseala cu tocurile înalte.

— Ce spune?

— Că ştiţi lucrul ăsta la fel de bine ca şi ea.

— În cazul acesta, vă rog să-i cereţi să urce în biroul dumneavoastră şi s-o anunţaţi că vreau să-i pun câteva întrebări.

Directorul traduse. Maigret profită de moment şi acoperi faţa moartei.

— Ce spune?

— Spune că nu.

— Poftim? Vă rog să-i aduceţi la cunoştinţă calitatea mea de şef al Brigăzii Criminale de la Poliţia Judiciară.

Ellen, care îl privea în ochi, vorbi fără să aştepte traducerea frazei. Iar Maigret repetă invariabil:

— Ce spune?

— *Ce spune?* îl îngână ea, cuprinsă de o enervare care cu greu ar fi putut fi motivată.

Şi vorbi din nou în engleză, parcă numai pentru ea.

— Traduceţi-mi, vă rog, ce spune!

— Spune că… că ştie foarte bine că sunteţi de la poliţie… că…

— Fără teamă!

— Că e de ajuns să vă vadă cu pălăria pe cap şi pipa în gură… Îmi cer scuze, dumneavoastră mi-aţi cerut să traduc… Spune că nu va urca în biroul meu şi nu vă va răspunde la întrebări.

— De ce?

— Am s-o întreb…

Ellen Darroman, în timp ce îşi aprindea o ţigară, ascultă vorbele directorului, dădu iar din umeri şi rosti câteva cuvinte.

— Spune că nu are de ce să dea socoteală nimănui şi că nu va răspunde decât unei convocări oficiale.

Acestea fiind spuse, tânăra îi aruncă o ultimă privire lui Maigret, se răsuci pe tocuri şi, cu un mers la fel de apăsat, se îndreptă spre scară.

Directorul, puţin neliniştit, se întoarse spre comisar şi văzu cu uimire că Maigret zâmbea.

Căldura din subsol îl obligase să-şi dea jos paltonul, dar nu-şi dăduse jos pălăria şi nici nu-şi

scoase pipa din gură. Şi aşa, calm, se plimba pe culoare cu mâinile la spate, oprindu-se din când în când în faţa unui perete de sticlă ca şi cum s-ar fi oprit în faţa unui acvariu.

Aceasta era impresia pe care i-o făcea acel vast subsol luminat întreaga zi cu surse alimentate electric: un muzeu oceanografie. În fiecare nişă de sticlă se agitau fiinţe omeneşti, în număr mai mic sau mai mare. Le vedeai umblând de colo colo, ducând greutăţi, cratiţe sau stive de farfurii, punând în mişcare ascensoare pentru mâncare sau lifturi pentru diferite obiecte, ridicând fără încetare de pe perete receptoare telefonice.

— Dacă ai aduce un sălbatic din inima Africii şi l-ai pune să asiste la acest spectacol…

Investigaţia Parchetului durase doar câteva minute şi, ca de obicei, judecătorul de instrucţie îi dăduse mână liberă lui Maigret. Comisarul telefonase de vreo două ori din loja lui Jean Ramuel.

Contabilul avea nasul atât de strâmb, încât îţi lăsa mereu impresia că îl vedeai din profil. În plus, suferea cu siguranţă de ficat. De altfel, când i se aduse prânzul pe o tavă, dizolvă mai întâi într-un pahar cu apă un pliculeţ de praf alb, pe care îl scoase din buzunarul vestei.

Între ora unu şi ora trei, agitaţia atinse cote maxime, ritmul era atât de rapid, încât aveai impresia unui film rulat cu mare viteză.

— Pardon… Scuze…

În fiecare clipă, cineva se lovea de comisar, care, nepăsător, îşi continua plimbarea, se oprea, pornea mai departe, uneori punea o întrebare.

Cu câte persoane vorbise? Cel puţin douăzeci. Şeful bucătăriei îi explicase cum funcţiona aceasta. Jean Ramuel îi spusese care era semnificaţia diferitelor culori ale fişelor.

Observase, tot printr-un geam, prânzul curierilor. Gertrud Borms, guvernanta familiei Clark, coborâse la masă. O femeie solidă, cu faţa aspră.

— Vorbeşte franceza?

— Nicio boabă…

Mâncase bine, flecărind cu un şofer în livrea aşezat în faţa ei.

În tot acest timp, cel mai uimitor era să-l vezi pe Prosper Donge în cafenea. Părea pur şi simplu un peşte mare şi roşu într-un borcan. Pentru că era roşcovan. Avea tenul aproape cărămiziu, iar buzele groase te duceau cu gândul la o gură de peşte.

Şi, tot ca un peşte, îşi lipea din când în când faţa de peretele de sticlă şi făcea ochii mari, uluit probabil că Maigret încă nu-i adresase vreun cuvânt.

Comisarul vorbise cu toată lumea, dar abia dacă păruse să remarce prezenţa lui Prosper Donge, care era totuşi martorul principal, pentru că descoperise cadavrul!

Donge mâncă în cafenea, la o masă mică, în timp ce grăsanele se agitau în jurul lui. În fiecare clipă, o sonerie anunţa ascensorul pentru farfurii. Acesta apărea într-un fel de ghişeu. Donge lua fişa care se afla acolo, punea în locul ei tava cu comanda, apoi ascensorul se ridica spre un etaj al hotelului.

Toate aceste mişcări, complicate în aparenţă, erau în fond destul de simple. Marea sală de mese de la *Majestic,* unde, în acel moment, luau prânzul probabil două-trei sute de persoane, se afla exact deasupra bucătăriei şi spre ea urcau, de cele mai multe ori, ascensoarele. De fiecare dată când unul dintre ele cobora, se auzea muzică.

Totuşi, unii clienţi luau masa în apartamente şi exista un chelner la fiecare etaj. Tot în dreptul subsolului era şi un grill-bar care, pe la cinci după-amiaza, se transforma în loc de dans.

Cei de la Institutul Medico-Legal veniseră să ia cadavrul, iar doi specialişti de la Identitatea Judiciară lucraseră o jumătate de oră, cu lămpi puternice şi aparate foto aţintite asupra dulapului nr. 89, ca să preleveze amprente digitale.

Toate acestea nu păreau să-l intereseze pe Maigret. Nu avea să primească rezultatele la timp?

Văzându-l, ai fi zis că făcea, ca diletant, un studiu despre funcţionarea serviciilor unui hotel de lux. Porni în sus pe scara îngustă, deschise o primă uşă,

pe care o închise imediat, deoarece dădea în sala mare de mese, plină de zgomotul furculiţelor, al muzicii şi al conversaţiilor.

Urcă mai departe. Un culoar, foarte multe uşi numerotate, un covor roşu extrem de lung.

În fond, orice client putea să deschidă acea uşă şi să ajungă la subsol. Era la fel ca intrarea din strada Ponthieu. Doi şoferi care preluau maşinile clienţilor, un portar şi comisionarii străjuiau uşa turnantă dinspre Champs-Élysées, dar orice trecător putea să intre în *Majestic* pe uşa de serviciu şi probabil că nimeni nu l-ar fi întrebat ce căuta acolo.

Aşa se întâmpla la majoritatea teatrelor, păzite cu severitate într-o parte, dar foarte uşor accesibile la intrarea artiştilor.

Din când în când, oamenii pătrundeau în vestiar în ţinută de lucru. Puţin după aceea, îi vedeai ieşind bine îmbrăcaţi şi cu pălăria pe cap.

Se schimbau echipele. Bucătarul-şef se ducea să tragă un pui de somn în încăperea din spate, ca în fiecare zi, între nebunia de la prânz şi cea de la cină.

La ora patru începea muzica, vibrantă, foarte aproape de data asta, pentru că răsuna în sala de dans. Prosper Donge, cu un aer abătut, umplea şiruri de ceainice mititele, letiere mici, apoi venea până la peretele de sticlă şi îi arunca de departe o privire neliniştită lui Maigret.

La ora cinci, grăsanele plecară, fiind înlocuite cu altele două. La şase îi duse lui Jean Ramuel un teanc de fişe şi o foaie de hârtie, probabil o listă. Apoi intră şi el în vestiar, ieşi în ţinută de oraş şi îşi luă bicicleta, dusă între timp la reparat de către un comisionar.

Afară se lăsase noaptea. Strada Ponthieu era plină de lume. Strecurându-se printre taxiuri şi autobuze, Prosper Donge se îndreptă spre Champs-Elysées. Cu puţin înainte să ajungă la Étoile, se întoarse brusc, reveni în strada Ponthieu, intră într-un magazin de radiouri şi achită trei sute şi ceva de franci la casă, în schimbul uneia dintre ratele lunare pe care le semnase.

Apoi ajunse din nou pe Champs-Elysées şi, brusc, pătrunse în calmul maiestuos din Avenue Foch, pe unde treceau puţine automobile, în linişte, parcă alunecând. Pedala lent, ca un ciclist ce are mult de mers, ca un burghez aşezat care, în fiecare zi, la aceeaşi oră, face acelaşi drum.

Deodată, lângă el, puţin mai în spate, auzi o voce:

— Te-ar deranja, domnule Donge, dacă te-aş însoţi o bucată de drum?

Frână atât de brusc, încât bicicleta se deplasă într-o parte, gata s-o lovească pe cea a lui Maigret. Într-adevăr, Maigret pedala pe o bicicletă prea mică pentru el, împrumutată de la un comisionar de la *Majestic.*

— Nu înţeleg de ce toţi cei care locuiesc la marginea Parisului nu fac drumul ăsta cu bicicleta, continuă Maigret. E mult mai sănătos şi mai plăcut decât cu autobuzul sau tramvaiul!

Intrară în pădurea Boulogne. Curând, zăriră reflexiile felinarelor electrice pe apa lacului.

— Ai fost atât de ocupat toată ziua, încât n-am vrut să te deranjez.

Maigret pedala şi el cu regularitatea unui om care făcea asta în mod obişnuit. Din când în când, se auzea clinchetul uşor al roţii din faţă.

— Ştii unde lucra Jean Ramuel înainte să ajungă la *Majestic?*

— Era contabil la o bancă. Banca Atoum, pe strada Caumartin.

— Hm! Banca Atoum… Asta nu-mi spune nimic bun. Nu ţi se pare că are o faţă de om prefăcut?

— E foarte bolnav, murmură Prosper Donge.

— Atenţie! Ai să urci pe trotuar! Mai am o întrebare pe care aş vrea să ţi-o pun, dacă n-o consideri indiscretă. Eşti barmanul cafenelei… Mă întreb cum de ai ales această profesie. Aş vrea să mă înţelegi… Am impresia că nu e o vocaţie, că, la un moment dat, pe la cincisprezece sau şaptesprezece ani, nu poţi să-ţi spui: „Am să mă fac barman la o cafenea…”. Atenţie! Dacă mai deviezi aşa de la drum, o să te lovească o maşină!… Ce spui?

Cu voce posacă, Donge îi răspunse că fusese asistat social, că până la cincisprezece ani trăise la o fermă de lângă Vitry-le-François. Apoi venise la oraş şi se angajase la o cafenea, întâi comisionar, apoi chelner.

— După serviciul militar, fiindcă n-o duceam bine cu sănătatea, am vrut să trăiesc în sud.

Am fost chelner la Marsilia, la Cannes. În sfârşit, la *Miramar* au considerat că n-am un fizic potrivit ca să servesc clienţii. „Fizic ingrat", a spus directorul. M-au trecut la cafenea. Am lucrat acolo ani de zile şi, în sfârşit, am acceptat locul de barman la *Majestic.*

Trecură podul de la Saint-Cloud. După ce străbătură două-trei străduţe, ajunseră la capătul de jos al unei străzi în pantă şi Prosper Donge coborî de pe bicicletă.

— Mergeţi cu mine mai departe? întrebă el.

— Dacă nu te deranjează. După ce am petrecut o zi întreagă în subsolul hotelului, îţi înţeleg şi mai bine dorinţa de a locui la periferie. Te ocupi cu grădinăritul?

— Puţin.

— Cultivi flori?

— Flori şi legume.

Acum urcau strada pavată, prost luminată, împingându-şi bicicletele, iar răsuflările le deveneau mai întretăiate, frazele mai rare.

— Ştii ce-am descoperit învârtindu-mă pe-acolo şi întrebând în stânga şi-n dreapta? Că cel puţin trei persoane au dormit noaptea trecută în subsolul hotelului. Întâi, Jean Ramuel. Se pare… e destul de amuzant… se pare că are o amantă foarte arţăgoasă şi că, periodic, îl dă afară de la el din casă. Acum trei-patru zile s-a întâmplat din nou şi, de atunci, a dormit la *Majestic.* Îi dă voie directorul?

— În principiu, e interzis, dar se mai trece cu vederea.

— Dansatorul profesionist a dormit şi el acolo. Zebio, cum îi spuneţi… Un tip ciudat, nu-i aşa? Când îl vezi, pare mai argentinian decât unul

adevărat. În fotografiile din sala de dans poartă numele Eusebio Fualdès! Pe urmă, când te uiţi la actele de identitate, vezi că s-a născut la Lille, în pofida tenului, şi că, în realitate, îl cheamă Edgar Fagonet. Seara trecută a luat parte la o petrecere dansantă în onoarea unei artiste de cinema. A stat până la trei şi jumătate dimineaţa. Se pare că e atât de sărac, încât preferă să doarmă la hotel decât să-şi plătească un taxi.

Prosper Donge se oprise nu departe de un felinar şi stătea acolo, roşu la faţă şi cu privirea neliniştită.

— Ce faci? întrebă Maigret.

— Am ajuns…

Se vedea lumină sub uşa unei case modeste din piatră de moară.

— Te-ar deranja foarte mult dacă aş intra un moment?

Maigret ar fi putut să jure că genunchii acelui bărbat înalt şi molâu tremurau, că avea un nod în gât, că era cuprins parcă de ameţeală. În sfârşit, se căzni să bâiguie:

— Dacă vreţi…

Descuie uşa, împinse bicicleta pe coridor şi strigă, aşa cum făcea probabil în fiecare zi:

— Eu sunt!

La capătul culoarului, geamul uşii de la bucătărie era luminat. Donge intră.

— Ţi-l prezint…

Charlotte era aşezată în faţa maşinii de gătit, cu picioarele în cuptor şi, răsturnată pe speteaza scaunului, cosea la un combinezon de mătase de culoarea crevetelui.

Femeia se tulbură, îşi trase picioarele din cuptor şi îşi căută papucii sub scaun.

— O! Ai venit cu cineva… Mă scuzaţi, domnule…

Pe masă se afla o ceaşcă în care fusese cafea şi o farfurie pe care se mai vedeau firimituri de prăjitură.

— Intraţi… Luaţi loc… Prosper vine rareori cu cineva acasă.

Era cald. Radioul era pornit – un aparat frumos, nou-nouţ. Charlotte era în capot, cu ciorapii rulaţi până sub genunchi.

— Un comisar? Ce s-a întâmplat? întrebă ea după ce Donge i-l prezentă pe Maigret.

— Nimic, doamnă. Azi am avut treabă la *Majestic* şi l-am cunoscut pe soţul dumneavoastră.

La cuvântul „soţ”, ea se uită la Prosper, apoi râse:

— El v-a spus că suntem căsătoriţi?

— Am presupus…

— Nici vorbă! Staţi jos. Trăim pur şi simplu împreună. Cred că suntem mai mult camarazi decât altceva. Nu-i aşa, Prosper? Ne cunoaştem de foarte mult timp. Fiţi sigur că, dacă aş fi vrut să se căsătorească cu mine… Dar, cum îi repet şi lui, ce-ar fi schimbat asta? Toată lumea care mă cunoaşte ştie că am fost dansatoare, apoi animatoare pe Coasta de Azur… Şi că, dacă nu m-aş fi îngrăşat, n-aş fi ajuns să păzesc toaletele într-un local de noapte din strada Fontaine. Auzi, Prosper, ai achitat rata?

— Am plătit…

La radio se anunţa o discuţie pe teme agricole şi Charlotte opri aparatul, observă că avea capotul descheiat şi îl prinse cu un ac de siguranţă. Pe foc, mâncarea fierbea înăbuşit. Charlotte se întreba dacă trebuia să pună masa. Iar Prosper Donge nu ştia nici ce să facă, nici unde să stea.

— Am putea merge în salon, propuse el.

— Ai uitat că acolo nu e foc… O să îngheţaţi! Dacă aveţi de vorbit, pot să urc să mă îmbrac. Trebuie să vă spun, domnule comisar, că noi doi parcă ne jucăm de-a v-aţi ascunselea. Când vin eu acasă, pleacă el. Când vine el, mai stau puţin şi plec eu – abia dacă avem timp să luăm masa împreună. Zilele noastre de concediu nu se potrivesc aproape niciodată, aşa că, atunci când e liber, trebuie să-şi facă singur de mâncare. Beţi un păhărel? Îl serveşti tu, Prosper? Eu urc…

Maigret interveni prompt.

— Ba nu, doamnă. Rămâneţi, vă rog. Voi pleca eu. Închipuiţi-vă că, în dimineaţa asta, la *Majestic* s-

a comis o crimă. Am vrut să-i cer soţ… prietenului dumneavoastră câteva informaţii, dat fiind că s-a întâmplat la subsol, într-un moment în care se afla acolo aproape singur.

Faţa lui Donge – de fapt, semăna cu un peşte sau cu o oaie? – exprima în mod vădit o teamă dureroasă şi trebuia să facă un efort ca să continue acest joc plin de cruzime. Voia să-şi păstreze calmul, şi aproape că reuşea. Dar ce chin pe sufletul lui!

Numai Charlotte nu bănuia nimic şi turna băutura în păhărelele cu margine aurie.

— Cineva din rândul personalului? întrebă ea, mirată, fără să se tulbure.

— La subsol, dar nu un angajat al hotelului. Tocmai asta e partea tulburătoare a cazului. Încercaţi să vă imaginaţi o clientă, una de lux, care a tras la *Majestic* cu soţul, fiul, o guvernantă şi o învăţătoare… Într-un apartament de peste o mie de franci pe noapte! Or, la şase dimineaţa e găsită sugrumată – nu în camera ei, ci în vestiarul de la subsol. După toate probabilităţile, acolo a fost comisă crima. Ce căuta femeia aceea la subsol? Cine a putut s-o atragă acolo şi cum? Mai ales la o oră când, de obicei, persoanele cu statutul ei dorm duse.

Nu s-a întâmplat mare lucru: o încruntare de sprâncene, ca şi cum femeii i-ar fi trecut prin minte o idee respinsă pe loc. Charlotte îi aruncă o scurtă privire lui Prosper, care îşi încălzea mâinile la plită. Avea mâinile foarte albe, cu degete pătrăţoase, acoperite de fire de păr roşcat.

Maigret continua fără milă:

— Nu va fi deloc uşor de stabilit ce căuta această doamnă Clark la subsol.

Îşi ţinu respiraţia, străduindu-se să stea nemişcat şi, aparent, să privească ţintă muşamaua care acoperea masa. Ai fi auzit cum cădea un ac.

Maigret părea că voia să-i lase timp femeii să-şi alunge emoţia, pentru că rămăsese împietrită. Buzele îi încremeniseră deschise, fără să scoată vreun sunet. În sfârşit, se auzi o silabă confuză, un fel de:

— Ah!

Nu avea ce face! Asta era meseria, datoria lui!

— Mă întreb dacă nu cumva aţi cunoscut-o.

— Eu?

— Nu ca doamna Clark, aşa cum se numeşte doar de vreo şase ani, ci ca Émilienne sau, mai curând, Mimi… Era animatoare la Cannes în perioada când…

Biata Charlotte! Cât de prost juca teatru! Felul în care se uita în tavan, vrând să lase impresia că încerca să-şi amintească! Ochii ei arătau mult prea nevinovaţi!

— Émilienne?… Mimi?.. Nu! Nu-mi dau seama. Sunteţi sigur că a fost la Cannes?

— Într-un local care se chema *La Belle Étoile,* exact lângă Croisette.

— E uimitor… Nu-mi amintesc de nicio Mimi. Tu, Prosper?

El aproape că se sufocă. De ce îl obliga să vorbească tocmai acum, când simţea că parcă nu mai are aer?

— N… nu…

Nimic nu se schimbase în aparenţă. În bucătărie plutea acel miros plăcut al micilor locuinţe, unde pereţii parcă au efluvii reconfortante, dar şi acel miros familiar al cărnii care fierbe înăbuşit pe un strat de ceapă rumenită; muşamaua cu pătrăţele roşii de pe masă, firimiturile de prăjitură… Ca majoritatea femeilor care au tendinţa să se îngraşe, probabil că Charlotte, când era singură, pur şi simplu se îndopa cu prăjituri!

Plus combinezonul de mătase de culoarea crevetelui!

Or, dintr-odată, se declanşase drama. Nimic precis. Dacă ar fi intrat cineva atunci, ar fi crezut că soţii Donge primiseră un vecin în vizită.

Numai că nimeni nu mai îndrăznea să deschidă gura. Bietul Prosper, cu pielea ciuruită ca o sită de vărsat de vânt, închisese ochii de culoarea brebenocului şi, în picioare, în faţa sobei, se clătina atât de tare, încât ai fi crezut că era gata să se prăbuşească pe pardoseala bucătăriei.

Maigret se ridică oftând.

— Îmi cer scuze că v-am deranjat. E timpul să…

— Să vă deschid uşa, spuse Charlotte, cu volubilitate. De altfel, e timpul să mă îmbrac. Trebuie să fiu la serviciu la ora zece şi seara autobuzele trec din oră în oră. Aşa că…

— La revedere, Donge.

— La re…

Poate că a dus cuvântul până la capăt, dar nu se auzi. Maigret îşi găsi bicicleta afară. Uşa se închise. Ar fi dorit să se uite pe gaura cheii, dar cineva trecea pe stradă şi nu voia să fie surprins trăgând cu ochiul.

Parcurse toată panta strângând frâna şi se opri în faţa unui bistrou.

— Vreţi să-mi ţineţi bicicleta până mâine, când voi trimite pe cineva s-o ia?

Bău ceva şi se duse să aştepte autobuzul la podul Saint-Cloud. De o oră, brigadierul Lucas telefona în toate părţile, fără să reuşească să dea de şeful lui.

3. Charlotte la Pélican

— În sfârşit, iată-te, domnule Maigret!

Comisarul, aflat în pragul apartamentului din bulevardul Richard-Lenoir, nu se putu abţine să zâmbească – nu pentru că soţia îi spunea „domnule Maigret", ceea ce i se întâmpla deseori când glumea, ci pentru că valul cald pe care îl primea în faţă îi amintea…

Era departe de Saint-Cloud şi trăia într-o sferă foarte diferită de cea a falşilor soţi Donge. Totuşi, la întoarcerea acasă, o găsea pe doamna Maigret cosând, dar nu în bucătărie, ci în sufragerie, cu picioarele nu în cuptor, ci pe sobiţa cu cărbuni. Şi ar fi jurat că şi acolo se aflau, pe undeva, resturi de prăjitură.

O lustră deasupra mesei rotunde. Pe faţa de masă, o supieră mare cu gura largă, o carafă de vin, o carafă de apă, şervete în inelul lor de argint. Iar mirosul care venea de la bucătărie era acelaşi ca al mâncării de pe plita din casa lui Donge.

— De trei ori au telefonat după tine.

— De la birou?

Îşi scoase paltonul, oftând uşurat, îşi încălzi puţin mâinile deasupra sobiţei şi îşi aminti că Prosper Donge făcuse mai devreme la fel. În sfârşit, ridică receptorul telefonului şi formă un număr.

— Şefu'? se auzi de la celălalt capăt al firului glasul lui Lucas. Sunteţi bine?… Nimic nou?… Trebuie să vă comunic câte ceva şi de aceea am rămas… Mai întâi despre învăţătoare. Janvier a urmărit-o când a ieşit de la *Majestic.* Ştiţi ce spune Janvier despre ea? Că în ţara ei e probabil mai curând gangster decât învăţătoare. Alo!… Pe scurt, vă povestesc repede ce s-a întâmplat. A părăsit hotelul la puţin timp după discuţia cu dumneavoastră. În loc să urce în taxiul chemat în faţă de omul de la hotel, a sărit într-un taxi care trecea şi Janvier s-a străduit din răsputeri să n-o piardă. Când a ajuns pe Grands Boulevards, s-a

repezit la metrou. Apoi a urmat figura cu imobilul cu două ieşiri. Dar Janvier nu s-a lăsat păcălit şi a ajuns la gara Lyon. Îi era teamă să n-o vadă luând trenul, pentru că nu avea destui bani la el. De la linia 4 urma să plece expresul de Roma. Mai erau zece minute. Ellen Darroman s-a uitat în toate vagoanele. În timp ce făcea cale întoarsă, înciudată, şi-a făcut apariţia un tip înalt foarte elegant, cu o geantă de voiaj în mână.

— Oswald J. Clark… spuse Maigret, care, în timp ce asculta, se uita la soţia lui. Evident, voia să-l anunţe ce se întâmplase.

— După spusele lui Janvier, s-au comportat mai curând ca nişte buni prieteni decât ca un patron şi angajata lui. L-aţi văzut pe Clark? E un lungan bine făcut, cu o faţă sănătoasă şi deschisă, ca un jucător de baseball. Au străbătut împreună peronul, discutând, ca şi cum Clark ar fi ezitat totuşi să plece. Când trenul s-a pus în mişcare, tot nu era hotărât, pentru că a fost gata să sară pe treapta vagonului. În cele din urmă, au ieşit din gară şi au oprit un taxi. După câteva minute au ajuns la ambasada americană din Avenue Gabriel. Apoi s-au dus în Avenue Friedland, la un avocat-consilier american, un *solicitor,* cum spun ei. Acesta i-a telefonat judecătorului de instrucţie şi, trei sferturi de oră mai târziu, cele trei personaje au sosit la Palatul de Justiţie şi au fost primite imediat în cabinetul judecătorului. Nu ştiu ce s-a întâmplat acolo, dar judecătorul vă roagă să-i telefonaţi imediat ce vă întoarceţi. Se pare că e foarte urgent. Ca să termin cu raportul lui Janvier, cele trei personaje au părăsit Palatul de Justiţie şi s-au dus la Institutul Medico-Legal pentru identificarea oficială a cadavrului. În sfârşit, au ajuns la *Majestic* şi, acolo, Clark a băut două pahare de whisky la bar, în compania respectivului *solicitor,* în timp ce domnişoara a urcat în apartament. Asta e tot, şefu'… Judecătorul părea foarte nerăbdător să-i telefonaţi… Cât e ceasul?… Până la opt e acasă: Turbigo 25-62… Pe urmă ia cina la nişte prieteni. Mi-a dat şi numărul de telefon.

O clipă… Galvani 47-53… Mai aveţi nevoie de mine, şefu'?… Bună seara… Torrence e de serviciu la noapte.

— Pot să servesc supa? întrebă doamna Maigret oftând şi scuturându-şi rochia de firele de aţă.

— Mai întâi pregăteşte-mi smochingul.

Fiind trecut de ora opt, sună la Galvani 47-53.

Era numărul unui tânăr substitut. Răspunse o cameristă şi auzi zgomot de furculiţe şi glasuri vesele.

— Îl chem pe domnul judecător… Cine îl caută?… Comisarul Ńegret?…

Prin uşa deschisă a dormitorului zărea şifonierul cu oglindă şi pe doamna Maigret, care îi scotea smochingul.

— Domnule comisar?… Hm… Ăăă… Nu vorbeşti engleza, nu-i aşa?… Alo! Nu întrerupeţi… Îmi închipuiam. Voiam să spun… Hm!… În legătură cu acel caz, evident… Cred că ar fi preferabil să nu te ocupi de el. Adică nu direct… de domnul Clark şi de personalul lui…

Un zâmbet vag apăru pe buzele lui Maigret.

— Domnul Clark a venit la mine în după-masa asta împreună cu învăţătoarea. E o persoană destul de importantă, cu relaţii sus-puse. Înainte să vină, primisem un telefon de la ambasada americană, ca să mi se dea cele mai bune informaţii despre el. Înţelegi, nu-i aşa? În condiţiile astea, trebuie să evităm gafele… Domnul Clark era însoţit de propriul *solicitor* şi a insistat să-i înregistrez declaraţia. Alo! Mai eşti la telefon, domnule comisar?

— Sigur că da, domnule judecător! Vă ascult…

Fond sonor: zgomot de furculiţe. Conversaţiile se opriseră. Probabil că invitaţii substitutului ascultau cu atenţie monologul judecătorului.

— Îţi spun în două vorbe… Mâine dimineaţă, grefierul meu va putea să-ţi comunice textul declaraţiei… Într-adevăr, domnul Clark trebuia să se ducă la Roma şi apoi în alte capitale, pentru diferite

afaceri. De un timp era logodit cu domnişoara Ellen Darroman…

— Scuzaţi-mă, domnule judecător. Aţi spus „logodit”? Credeam că domnul Clark e căsătorit…

— Evident! Evident!… Totuşi, intenţiona să divorţeze în scurt timp. Soţia încă nu ştia nimic. Prin urmare, putem să-i spunem logodit. A profitat de această călătorie la Roma…

— …ca să petreacă mai întâi o noapte la Paris în compania domnişoarei Darroman…

— Întocmai. Totuşi, greşeşti, domnule comisar, spunând asta pe un ton ironic. Clark mi-a făcut cea mai bună impresie. Obiceiurile din ţara lui nu seamănă întru totul cu cele din ţara noastră, iar divorţul, la ei… Pe scurt, mi-a descris în mod firesc felul în care şi-a petrecut noaptea. În absenţa dumitale, i-am transmis datele inspectorului Ducuing, să le verifice, dar sunt convins că n-a minţit. În aceste condiţii, ar fi o stângăcie să…

Ceea ce în realitate însemna: „Ne aflăm în faţa unui om de lume, protejat de Ambasada Statelor Unite. În aceste condiţii, nu te amesteca, pentru că rişti să dai dovadă de lipsă de tact şi să-l ofensezi. Cercetează-i pe oamenii de la subsol, pe servitori şi pe alţii asemenea lor. De Clark mă voi ocupa chiar eu!”.

— Am înţeles, domnule judecător! Respectele mele, domnule judecător…

Şi întorcându-se spre soţia lui:

— Poţi să serveşti, doamnă Maigret!

Mai era puţin până la miezul nopţii. Culoarul imens de la Poliţia Judiciară era pustiu, prost luminat, invadat, ai fi zis, de o ceaţă prăfoasă. Iar pantofii lucioşi ai lui Maigret, pe care îi purta rareori, scârţâiau ca pantofii noi de la prima împărtăşanie.

Intră în birou, scormoni cu vătraiul în sobă şi îşi încălzi mâinile, apoi, cu pipa între dinţi, deschise uşa de la biroul inspectorilor.

Ducuing era acolo şi îi povestea lui Torrence probabil ceva hazliu, pentru că amândoi erau foarte amuzaţi.

— Ia zi, bătrâne!

Maigret se aşeză pe un colţ al mesei de lemn impregnate de cerneală şi scutură scrumul pe jos. Aici putea să-şi permită o ţinută mai neglijentă şi să-şi împingă pălăria pe ceafă. Cei doi inspectori comandaseră bere de la braseria *Dauphine* şi comisarul constată cu satisfacţie că nu fusese uitat.

— Să ştiţi, şefu', că acest Clark e un tip ciudat! M-am dus să-l văd la barul de la *Majestic* ca să-mi dau seama ce fel de om e şi să-i reţin semnalmentele. Văzându-l aşa, pare un om de afaceri şi un domn destul de sever. Ei bine, acum, când ştiu cum şi-a petrecut timpul noaptea trecută, pot să vă asigur că e un adevărat ştrengar!

Torrence nu se putea abţine să nu tragă cu ochiul spre plastronul de un alb strălucitor şi ornat cu două perle al comisarului, pe care nu îl prea vedeai într-o astfel de ţinută.

— Staţi să vedeţi! Mai întâi, el şi domnişoara au cinat cu doisprezece franci într-un mic restaurant din strada Lepic. Vă imaginaţi? Au atras atenţia patronului, pentru că nu se întâmplă deseori să-i ceară cineva şampanie adevărată. Pe urmă, a întrebat unde ar putea găsi un carusel… Se exprima destul de greu… Până la urmă, au fost trimişi la Foire du Trône. Acolo, am reuşit să le dau de urmă. Nu ştiu dacă s-au dat în carusel, dar presupun că da… Ştiu însă că au tras cu carabina, pentru că individul a cheltuit acolo mai bine de o sută de franci, ceea ce a stârnit în mod evident stupoare. Vi-i puteţi imagina, braţ la braţ, în mulţime, ca doi tinerei îndrăgostiţi. Dar, ţineţi-vă bine! Acum vine partea frumoasă… Ştiţi baraca lui Eugène-braţ-de-fier? La sfârşitul numărului, Eugène a aruncat mănuşile în mulţime… Acum are o namilă care face catch… Ei bine, Clark al nostru s-a prezentat să lupte cu el. S-a dus să se dezbrace în spatele unei bucăţi de pânză uzate şi i-a tras o mamă de bătaie namilei ăleia… Îmi închipui

că domnişoara a stat în primul rând şi a bătut din palme. Oamenii strigau: „Hai, englezoiule! Mănâncă-i nasul!”… După care îndrăgostiţii noştri s-au dus să danseze la *Moulin de la Galette*. Pe la trei au ajuns la *La Coupole,* unde au mâncat cârnaţi la grătar, după care, presupun, s-au dus frumuşel să facă nani… Hotelul *Aiglon* n-are portar, doar un paznic de noapte care doarme într-o cămăruţă şi deschide uşa automat, fără să fie prea atent la cine intră. Îşi aminteşte că a auzit vorbindu-se englezeşte pe la patru dimineaţa. Pretinde că n-a ieşit nimeni. Asta e! Nu vi se pare că, pentru unii care stau la *Majestic,* a fost o seară destul de ciudată?

Maigret nu spuse nici da, nici nu, se uită la ceasul-brăţară pe care îl purta numai la ocazii importante (era un cadou primit când împlinise douăzeci de ani de căsătorie) şi părăsi masa care îi servise ca jilţ.

— Seară bună, copii…

Când ajunse la uşă, se întoarse să-şi golească paharul. Se văzu nevoit să meargă pe jos două-trei sute de metri până găsi un taxi.

— Strada Fontaine!

Era unu dimineaţa. În Montmartre, noaptea era în toi. La *Pélican* îl întâmpină la intrare un negru şi, neavând încotro, îşi lăsă la garderobă pălăria şi paltonul. Când intră în sală, unde pluteau biluţe de vată multicolore şi serpentine, se clătină puţin, ca un om care nu prea se simte în largul lui.

— O masă?… Pe aici! Sunteţi singur?

Comisarul se abţinu în ultima clipă să nu bombăne „idiotule!”, pentru că şeful de sală nu-l recunoscuse.

Barmanul îl ochise însă de departe şi şuşotea deja la urechea celor două animatoare aflate la barul din mahon.

Maigret se aşeză ca un client obişnuit şi, neputând să bea bere, comandă un coniac cu apă. După nici zece minute, patronul, anunţat, se aşeza în faţa lui.

— Sper că nu e nicio problemă, domnule comisar… Ştiţi că am fost corect întotdeauna şi…

Se uită prin sală, încercând să-şi dea seama cine putuse să provoace vizita neaşteptată a poliţiei.

— Nu s-a întâmplat nimic, răspunse Maigret. Am chef să mă distrez.

Scoase pipa din buzunar, dar înţelese din privirea patronului că ar fi fost ceva deplasat şi o puse la loc, oftând.

— Dacă aveţi nevoie de vreo informaţie, orice… murmură el făcând cu ochiul. Dar îmi cunosc bine personalul. Nu cred că e în momentul ăsta cineva care ar putea să vă intereseze. Cât priveşte clienţii, vedeţi şi dumneavoastră… Ca de obicei… *S*trăini, provinciali… Uitaţi! Cel de acolo, care e cu Léa, e deputat…

Maigret se ridică şi o porni greoi spre scara care ducea la toaletă. Aceasta se afla la subsol – o încăpere foarte luminată, cu pereţii acoperiţi de faianţă albăstruie. Cabine telefonice din mahon lăcuit, oglinzi şi, pe o masă lungă, tot felul de ustensile, piepteni, perii, o trusă de manichiură, pudră pentru toate tenurile, rujuri…

— Aşa se întâmplă mereu când dansezi cu el! Dă-mi o pereche de ciorapi, Charlotte!

O femeiuşcă scundă în rochie de seară stătea pe un scaun şi îşi scosese deja ciorapii. Cu rochia suflecată până sus, stătea să-şi privească piciorul gol, în timp ce Charlotte scotocea într-un sertar.

— Tot 44 fini?

— Da! Dă-mi-i! Când un tip nu ştie să danseze, ar trebui totuşi…

Îl văzu pe Maigret în oglindă, dar continuă să-şi tragă ciorapii noi, aruncând o privire din când în când. Charlotte, întorcându-se, îl zări şi ea pe comisar, iar Maigret o văzu pălind.

— A! Dumneavoastră eraţi…

Încercă să râdă. Nu mai era deloc aceeaşi femeie care stătea cu picioarele pe sobă şi se îndopa cu prăjituri în căsuţa de la Saint-Cloud.

Părul blond era aranjat cu atâta grijă, încât ondulaţiile păreau permanente. Pielea era de un roz-bombon. O rochie de seară neagră, foarte simplă, îi

sublinia formele plinuţe şi purta pe deasupra un şorţuleţ drăguţ de dantelă, aşa cum nu se mai vede decât la subretele de la teatru.

— O să-ţi plătesc asta şi restul, Charlotte…

— Sigur că da…

Femeia înţelese că vizitatorul aştepta plecarea ei şi, după ce-şi puse ciorapii, se grăbi să ajungă sus.

Charlotte, care se prefăcea că aranjează obiectele de toaletă, se hotărî în sfârşit să întrebe:

— Ce-aveţi cu mine?

Maigret nu răspunse. Se aşeză pe scaunul lăsat liber de tânăra cu ciorapi noi. Profită că se afla în subsol ca să-şi umple pipa încet, cu o grijă meticuloasă.

— Dacă credeţi că ştiu ceva, vă înşelaţi.

Nu e ciudat că tocmai femeile calme din fire îşi manifestă cel mai puternic emoţia? Charlotte ar fi vrut să rămână calmă, dar nu putea să-şi alunge roşeaţa apărută în obraji, nici să-şi împiedice mâinile să apuce cu atâta stângăcie obiectele, încât scăpă o perie de lustruit pantofii.

— Am înţeles foarte bine, mai devreme, acasă, după felul în care mă priveaţi, că vă închipuiţi…

— Bineînţeles, n-ai cunoscut niciodată o dansatoare sau o animatoare pe nume Mimi, nu-i aşa?

— Niciodată!

— Şi totuşi, ai fost mult timp animatoare la Cannes… Când era acolo şi această Mimi.

— La Cannes sunt multe cabarete şi nu e obligatoriu să cunoşti pe toată lumea.

— Ai lucrat la cabaretul *La Belle Étoile,* nu-i aşa?

— Şi?

— Nimic. Am venit doar să schimbăm împreună două vorbe.

Apoi tăcură cinci minute bune, pentru că-şi făcu apariţia un client, se spălă pe mâini, se pieptănă, apoi ceru o cârpă să-şi lustruiască pantofii de lac. După ce, în sfârşit, lăsă o monedă de cinci franci în farfurioară, comisarul continuă:

— Îmi place de Prosper Donge… Pun prinsoare că e cel mai bun om de pe pământ.

— Nu-l cunoaşteţi! izbucni ea cu însufleţire.

— A avut o copilărie grea şi se pare că a luptat întotdeauna să…

— Ce-aţi zice dacă v-aş spune că n-are diplomă de studii şi că tot ce ştie a învăţat singur? Dacă veţi căuta în cafeneaua lui, veţi găsi cărţi pe care oameni ca noi nu obişnuiesc să le citească… Întotdeauna i-a plăcut să înveţe… Visul lui a fost…

Se opri brusc, încercând să schimbe vorba.

— N-a sunat telefonul?

— Nu.

— Ce spuneam?

— Că visul lui a fost…

— Eh! Nu e niciun secret în privinţa asta. I-ar fi plăcut să aibă un fiu, să facă din el o persoană importantă… Dar, bietul de el, a nimerit prost cu mine, pentru că, de când cu operaţia, nu mai pot avea copii.

— Îl cunoşti pe Jean Ramuel?

— Nu! Ştiu că e contabil şi că e bolnav – atât. Prosper nu-mi spune prea multe din ce se întâmplă la *Majestic.* Nu e ca mine, care îi povestesc tot ce se petrece aici.

Acum, că o liniştise, încercă să facă un mic pas înainte.

— Pe mine m-a frapat ceva… N-ar trebui să spun asta, având în vedere secretul anchetei, dar sunt sigur că va rămâne între noi… Închipuie-ţi că revolverul găsit în geanta acelei doamne Clark a fost cumpărat cu o zi înainte de la un armurier din cartierul Saint-Honoré. Nu ţi se pare ciudat? O femeie bogată, căsătorită, mamă, soseşte la Paris, stă la un hotel de lux de pe Champs-Élysées şi, brusc, simte nevoia să cumpere un revolver. Şi nu e vorba de un revolver micuţ, drăguţ, de damă, ci de o armă serioasă.

Evita s-o privească – se uita fix la vârful pantofilor lucitori, parcă uimit că se vedea aşa elegant.

— După ce constaţi că această femeie, câteva ore mai târziu, se strecoară pe o scară de serviciu ca să ajungă în subsolul hotelului… Cum să nu-ţi spui că avea o întâlnire? Şi cum să nu tragi concluzia că a cumpărat arma pentru această întâlnire? Să presupunem acum că această femeie, devenită foarte onorabilă, avea un trecut furtunos şi că un martor al acestui trecut a încercat s-o şantajeze… Nu ştii cumva dacă Ramuel a locuit pe Coasta de Azur? Dar un dansator profesionist, poreclit Zebio?

— Nu-l cunosc.

Maigret ştia, fără să se uite la ea, că era gata să plângă.

— Ar fi putut s-o omoare şi portarul de noapte, pentru că a coborât la subsol pe la şase dimineaţa. Prosper Donge i-a auzit paşii pe scara de serviciu. Fără a mai pune la socoteală că oricare chelner de etaj… Zău, mare păcat că n-ai cunoscut-o pe Mimi la Cannes! Mi-ai fi putut da informaţii despre cei pe care îi frecventa atunci. Asta e! N-aş fi vrut să mă duc până la Cannes. Şi n-o să fie deloc bine dacă n-am să întâlnesc acolo persoane care au cunoscut-o…

Se ridică, goli pipa şi căută în buzunar, ca şi cum ar fi vrut să scoată o monedă pe care s-o pună pe farfurioară.

— Doar n-o să faceţi asta! protestă ea.

— Noapte bună! Mă întreb la ce oră o fi un tren…

Urcă în sală, plăti imediat consumaţia şi se grăbi să ajungă la barul de vizavi, frecventat de personalul tuturor localurilor de noapte din cartier.

— Telefonul, vă rog!

Sună la centrala telefonică.

— Aici Poliţia Judiciară. Cineva de la *Pélican* vă va cere probabil un număr la Cannes. Nu-i daţi imediat legătura. Aşteptaţi până ajung acolo.

Sări într-un taxi, intră în mare grabă la centrala telefonică şi se prezentă şefului care coordona serviciul de noapte.

— Daţi-mi o cască… A cerut legătura la Cannes?

— Adineauri. Încercăm să aflăm al cui e numărul. E de la *Brasserie des Artistes,* care ţine deschis toată

noaptea. Pot să-i fac legătura?

Maigret îşi puse casca şi aşteptă. Câteva funcţionare, şi ele cu cască telefonică, îl priveau curioase.

— Aveţi legătura cu 18-43 la Cannes, domnişoară…

— Mulţumesc… Alo! *Brasserie des Artistes*… Cine e la telefon?… Tu, Jean?… Aici Charlotte… Ba da!… Charlotte de la *La Belle Étoile*… Stai puţin să închid uşa. Mi se pare că e cineva…

Maigret o auzi vorbind, probabil cu un client. Apoi se auzi zgomotul unei uşi care se închide.

— Ascultă, dragă Jean… E foarte important. Îţi voi scrie ca să-ţi explic… Sau mai bine nu! E prea periculos… Am să vin la tine mai târziu, după ce se va sfârşi aici. Gigi mai e acolo?… Ce?… A rămas neschimbată… Trebuie neapărat să-i spui că, dacă o să fie întrebată despre Mimi… Nu-ţi aminteşti?… Nu! Încă nu erai acolo… Pe scurt, dacă e întrebată orice despre ea… Da! Nu ştie nimic!… Mai ales să nu spună nimic de Prosper…

— Care Prosper? se auzi vocea lui Jean de la celălalt capăt al firului.

— Nu-ţi bate capul! Nu cunoaşte niciun Prosper, auzi? Nicio Mimi… Alo! Nu întrerupeţi… Cine e pe fir?

Maigret ghici că se alarmase, că îi trecuse poate prin minte că cineva îi asculta convorbirea.

— Ai înţeles, drăguţule?… Contez pe tine?… Închid, pentru că a venit cineva…

Maigret îşi scoase casca şi îşi aprinse pipa.

— Aţi aflat ce doreaţi? întrebă şeful de serviciu.

— Ba bine că nu… Vreau să-mi faceţi legătura cu gara Lyon. Trebuie să aflu la ce oră e primul tren spre Cannes. Numai să…

Se uită la smoching înciudat. Numai să aibă timp să…

— Alo!… Ce spuneţi?… Patru şi şaptesprezece?… Şi sosesc la două după-amiaza?… Mulţumesc.

Dădu fuga acasă, unde se amuză de bosumflarea doamnei Maigret.

— Repede, costumul, o cămaşă, şosete…

La patru şi şaptesprezece minute se afla în trenul cu destinaţia Coasta de Azur, în faţa unei doamne ce ţinea pe genunchi o urâtanie de pechinez şi se uita la Maigret chiorâş, bănuindu-l probabil că nu iubeşte câinii.

Cam la aceeaşi oră, Charlotte urca în taxi, ca în fiecare dimineaţă. Era un taxi care servea îndeosebi clientela de la *Pélican* şi o ducea acasă gratuit.

La cinci, Prosper Donge auzi o portieră care se trântea, zgomotul motorului, paşi, cheia în broască.

Dar nu auzi fâsâitul obişnuit al gazului în bucătărie. Fără să se oprească la parter, Charlotte se repezi pe scară şi deschise uşa strigând:

— Prosper! Ascultă! Nu te preface că dormi! Comisarul…

Înainte să-i explice ce se întâmplase, trebui să-şi desfacă nasturele sutienului şi să-şi coboare centura, făcând ciorapii să i se lase în jos.

— Trebuie să avem o discuţie serioasă!… Dar scoală-te odată! Crezi că e uşor să discuţi cu un om care stă culcat?

4. Gigi şi carnavalul

Timp de trei ore, Maigret avu impresia neplăcută că bâjbâia într-un fel de *no man's land,* între vis şi realitate. Să fi fost vina lui? Până la Lyon şi chiar mai departe, poate până la Montélimar, trenul se deplasase într-un tunel de ceaţă subţire. Femeia cu căţelul din faţa comisarului nu-şi părăsise locul şi nu exista niciun compartiment gol.

Maigret nu putuse să se facă comod. Era prea cald. Când coborai geamul, se făcea prea frig. Atunci se dusese la vagonul-restaurant şi, ca să se revigoreze, băuse de toate – întâi cafea, apoi coniac, pe urmă bere.

Pe la unsprezece, simţind că i se face greaţă, îşi zisese că i-ar fi mai bine dacă ar mânca şi comandase ouă cu jambon, dar nu putuse să le înghită.

Resimţea noaptea nedormită, orele petrecute în tren şi era foarte iritat. După ce trenul plecase din Marsilia, adormise în colţul lui cu gura deschisă şi, când tresărise auzind strigătul „Cannes!", rămăsese năuc de uimire.

Peste tot mimoze şi un soare strălucitor ca la 14 iulie. Mimoze pe locomotive, pe vagoane, pe stâlpii de fier ai gării! Şi un furnicar de călători îmbrăcaţi în culori deschise, bărbaţi în pantaloni albi…

Dintr-un automotor coborau cu zecile, cu şapcă de uniformă şi alămuri sub braţe. Abia ieşit din gară, Maigret dădu peste altă fanfară, iar aceasta răspândea în aer note vibrante.

Era o orgie de lumină, sunet şi culoare. Peste tot drapele, stindarde, flamuri şi, mai ales, mimoze aurii care răspândeau un miros dulceag, de care era saturat întregul oraş.

— Fiţi amabil, aţi putea să-mi spuneţi ce se întâmplă? întrebă el un agent de poliţie care avea la rându-i un aer de sărbătoare.

Poliţistul îl privi ca şi cum ar fi fost căzut din lună.

— Carnavalul florilor, nu?

Alte fanfare cutreierau străzile, îndreptându-se spre marea de un albastru pal care se zărea uneori la capătul perspectivei unei străzi.

Îşi aminti mai târziu de o fetiţă îmbrăcată în Pierrot, pe care mama o trăgea după ea de mână, probabil ca să prindă un loc bun la defilare. Asta n-ar fi fost nimic neobişnuit dacă fetiţa n-ar fi purtat pe faţă o mască halucinantă, cu nas lung, pometi roşii şi mustăţi lăsate în jos, ca la chinezi. Picioarele-i mici şi grăsuţe păşeau mărunt şi repede.

Nu avu nevoie să ceară indicaţii. Când ajunse la Croisette, pe o stradă liniştită, zări o firmă: *Brasserie des Artistes.* O uşă mai încolo – *Hotel.* Şi a înţeles imediat ce fel de hotel era.

Intră. Patru clienţi, îmbrăcaţi în negru, cu plastron alb, cravată tare, jucau belotă, aşteptând să-şi ia în primire postul de crupier la cazinou. Lângă fereastră o prostituată mânca varză cu cârnaţi. Chelnerul ştergea mesele. Un tânăr, probabil patronul, citea ziarul la tejghea. Iar de afară, de departe, de aproape, de peste tot veneau ecouri de fanfare şi parcă o persistenţă de mimoze, de praf stârnit de picioarele mulţimii, de strigăte, claxoane…

— O bere, mormăi Maigret, scoţându-şi în sfârşit paltonul greu.

Aproape că se simţea jenat că avea o ţinută la fel de închisă la culoare ca şi crupierii. Când intrase, schimbase imediat o privire cu patronul.

— Spune-mi, domnule Jean…

Şi era clar că domnul Jean îşi zicea: „Ăsta e probabil poliţai”.

— Ţii de mult această braserie?

— Curând sunt trei ani de când am preluat-o. De ce?

— Şi înainte?

— Dacă vă interesează, înainte am fost barman la *Café de la Paix,* la Monte Carlo…

La mai puţin de o sută de metri, pe Croisette, se aliniau marile hoteluri: *Carlton, Miramar, Martinez* şi altele.

Era clar că *Brasserie des Artistes* constituia oarecum culisele acelei vieţi elegante. De altfel, asta era chiar toată strada: boiangerie, coafor, bistrou pentru şoferi, mici meserii la umbra hotelurilor de lux.

— Braseria e deschisă toată noaptea, nu-i aşa?

— Da, toată noaptea.

Nu pentru turişti, ci pentru personalul cazinoului, hotelurilor, pentru dansatoare, comisionari de hotel, intermediari de tot felul, proxeneţi, agenţi de pariuri la curse sau furnizori de clienţi pentru localurile de noapte.

— Mai aveţi nevoie de mine? întrebă Jean, destul de tăios.

— Aş vrea să-mi spui unde o pot găsi pe Gigi.

— Gigi? Nu cunosc!

Femeia care mânca varză îi urmărea cu o privire obosită. Crupierii se ridicară, pentru că se apropia ora trei.

— Auzi, domnule Jean… N-ai avut niciodată necazuri cu jocurile mecanice sau altceva de genul ăsta?

— Şi ce vă interesează?

— Întreb pentru că, dacă ai deja o condamnare, cazul ar deveni mult mai grav… Charlotte e foarte drăguţă… Le telefonează prietenilor să le ceară un serviciu, dar uită să spună despre ce e vorba. Or, când ai un local ca ăsta, când ai avut deja unele mici necazuri, în general, nu vrei s-o-ncurci. În fine! Am să telefonez Brigăzii de Moravuri şi cred că nu va fi greu să aflu unde o pot găsi pe Gigi… Ai o fisă?

Se ridică şi se îndreptă spre cabina telefonică.

— O clipă! E ceva grav?

— Păi, e vorba de o crimă! Când un comisar de la Brigada Criminală vine anume de la Paris, e clar că…

— Un moment, domnule comisar. Vreţi neapărat să vorbiţi cu Gigi?

— Am făcut pentru asta mai bine de o mie de kilometri…

— Veniţi! Vă avertizez însă că nu va putea să vă spună mare lucru. O cunoaşteţi? Două zile din trei nu e bună de nimic. Vreau să spun, atunci când reuşeşte să-şi procure droguri, înţelegeţi? Iar ieri…

— Ieri, ca din întâmplare, după telefonul dat de Charlotte, a reuşit, nu? Unde e?

— Pe-aici! Are o cameră undeva în oraş, dar noaptea trecută nu era în stare să meargă.

O uşă dădea spre scara hotelului. Patronul arătă către o cameră de la mezanin.

— Te caută cineva, Gigi! strigă el.

Şi aşteptă pe palier ca Maigret să închidă uşa. După care, dând din umeri, se întoarse la tejghea şi continuă să-şi citească ziarul, dar nu la fel de liniştit ca înainte.

Perdelele trase lăsau să treacă doar un halo luminos. Camera era în dezordine. Pe patul de fier stătea întinsă o femeie îmbrăcată, cu părul răvăşit şi faţa în pernă. Întrebă, cu o voce răguşită:

— …ne-i?

Apoi apăru un ochi, foarte încruntat.

— …ai şi venit?

Cu nările strânse, cu tenul ca de ceară, Gigi era slabă, cu trăsături aspre, brunetă ca o prună uscată.

— …e ceasul?… Nu te dezbraci?…

Se ridică într-un cot ca să bea puţină apă, se uită la Maigret, făcând un efort să-şi limpezească mintea şi, văzându-l că stă grav pe un scaun la căpătâiul ei, întrebă:

— Eşti doctorul?

— Ce ţi-a spus noaptea trecută domnul Jean?

— Jean?… Jean e un tip super!… Mi-a dat… Dar ce-ţi pasă ţie?

— Ţi-a dat *coca,* ştiu… Stai culcată!… Ţi-a vorbit despre Mimi şi despre Prosper…

Afară răsunau întruna fanfarele, apropiindu-se şi depărtându-se, iar mirosul fad de mimoze stăruia în aer ca un parfum subtil.

— Ce om de treabă, Prosper!

Vorbea ca în vis. Din când în când, vocea avea inflexiuni de copil. Apoi, brusc, pleoapele i se strânseră, iar fruntea i se încreţi ca la o durere fulgerătoare.

— Ai un pic?

Ar fi vrut iarăşi cocaină. Iar Maigret avea impresia neplăcută că smulgea secretele unei bolnave care delira.

— Ţii mult la Prosper, nu-i aşa?

— …Nu-i un bărbat ca toţi ceilalţi… E prea bun… N-ar fi trebuit să dea peste o femeie ca Mimi, dar aşa se întâmplă întotdeauna… L-ai cunoscut?

Haide! Un efort! La urma urmelor, nu acesta era rolul lui Maigret?

— Când era la *Miramar,* nu? Dansaţi toate trei la *La Belle Étoile*... Tu, Mimi şi Charlotte…

Ea bâigui cu gravitate:

— Nu trebuie s-o vorbeşti de rău pe Charlotte… E fată bună. Şi era îndrăgostită de Prosper… Dacă m-ar fi ascultat…

— Presupun că vă întâlneaţi la braserie, între orele de lucru… Prosper era amantul lui Mimi…

— Se prostise de îndrăgostit ce era… Bietul Prosper!… Şi pe urmă, când ea…

Se ridică brusc, bănuitoare:

— E adevărat că eşti prieten cu Prosper?

— Când a avut un copil, nu?

— Cine ţi-a spus? Numai mie mi-a scris. Dar nu aşa a început…

Auzi muzica apropiindu-se din nou.

— Ce-i asta?

— Nimic.

Carele alegorice pline de flori defilau pe Croisette şi plecarea lor era anunţată cu salve de tun. Soarele era orbitor, marea netedă. Bărcile cu motor trasau cercuri pe apă, iar micile veliere se aplecau cu graţie.

— Eşti sigur că n-ai un pic? Nu vrei să te duci să-i ceri lui Jean?

— Întâi a plecat cu americanul?

— Prosper ţi-a spus?… Dacă eşti drăguţ, mai dă-mi un pahar cu apă!… Un yankeu pe care l-a întâlnit la *La Belle Étoile* şi care s-a îndrăgostit de ea… A dus-o la Deauville, pe urmă la Biarritz… Trebuie să recunosc că Mimi era pricepută. Nu ca noi… Charlotte lucrează tot la *Pélican?...* Cât despre mine…

Râse – un râs cumplit – arătându-şi dinţii stricaţi.

— Într-o zi, a scris că va avea un copil şi că face în aşa fel încât americanul să creadă că era al lui. Cum îi zicea?… Oswald. Pe urmă, altă dată, mi-a scris că era cât pe ce s-o dea în bară, pentru că bebeluşul era roşcat ca un morcov… Îţi dai seama!… N-am vrut să-i spun lui Prosper…

Să fi fost efectul celor două pahare cu apă pe care le băuse? Îşi dădu jos din pat picioarele unul după altul, nişte picioare lungi şi slăbănoage, care probabil că nu atrăgeau deloc privirile bărbaţilor. Când o vedeai aşa, observai că era foarte înaltă, scheletică. Probabil că bătea multe ore trotuarele întunecoase sau şedea visătoare în faţa unei măsuţe înainte să se apropie de ea un bărbat!

Privirea îi devenise mai limpede. Îl examină pe Maigret din cap până în picioare.

— Eşti de la poliţie, ai?

O cuprindea furia. Totuşi, lucrurile erau încă destul de neclare în mintea ei şi făcea un efort să le descâlcească.

— Ce mi-a spus Jean?… Stai puţin!… Şi, mai întâi, cine te-a adus aici? M-a pus să promit că n-am să vorbesc cu nimeni… Recunoaşte!… Recunoaşte că eşti de la poliţie… Iar eu… Ce treabă are poliţia că Prosper şi Mimi…

Criza izbucni brusc, violentă, dezgustătoare:

— Nenorocitule! Ticălosule! Ai profitat că eram…

Deschise uşa şi larma de afară se auzi acum şi mai clar.

— Dacă nu pleci imediat, am să…

Era ridicolă, jalnică. Maigret se feri ca să nu se aleagă cu o cană mare de apă peste picioare, iar ea îi

striga întruna injurii, în timp ce el cobora scara.

Găsi braseria pustie. Încă era devreme.

— Cum a fost? întrebă domnul Jean de la tejghea.

Maigret îşi îmbrăcă paltonul, îşi puse pălăria şi lăsă bacşiş pentru chelner.

— V-a spus ce voiaţi să aflaţi?

Pe scara hotelului răsună atunci o voce:

— Jean!… Jean!… Vino aici să vorbesc cu tine!

Era jalnica Gigi, care coborâse în ciorapi şi întredeschisese, cu părul vâlvoi, uşa braseriei.

Maigret preferă să plece.

Cei de pe Croisette, văzându-l cu palton negru şi pălărie, îl luară probabil drept un provincial venit pentru prima dată să vadă carnavalul de pe Coasta de Azur. Se ciocni de câteva măşti, se desprinse cu greu din farandole. Pe nisip, câţiva turişti, indiferenţi faţă de carnaval, stăteau la plajă: corpuri aproape goale, deja bronzate, unse cu ulei.

Miramar era acolo, o clădire galbenă enormă, cu două-trei sute de ferestre, un portar, şoferi, furnizori de clienţi… Era gata să intre. La ce bun? Nu aflase tot ce voia să ştie? Nu-şi dădea seama dacă îi era sete sau băuse prea mult. Intră într-un bar.

— Aveţi mersul trenurilor?

— Mergeţi la Paris? Aveţi un rapid cu vagoane de toate clasele la opt şi patruzeci.

Mai bău o bere. Avea de aşteptat multe ore. Nu ştia ce să facă. Şi avea să rămână cu o amintire de coşmar a acelor ore petrecute la Cannes, într-o atmosferă de sărbătoare.

Din când în când, trecutul devenea pentru el atât de real, încât pur şi simplu îl vedea pe Prosper, cu părul lui roşcat, cu ochii mari şi blânzi, cu faţa ciupită de vărsat, ieşind de la *Miramar* pe uşa mică din dos şi trăgând o fugă la *Brasserie des Artistes*.

Cele trei femei, care erau mai tinere cu şase ani la vremea aceea, se aflau acolo, la prânz sau la cină. Prosper era urât, ştia asta. Dar o iubea cu pasiune pe Mimi, cea mai tânără, cea mai drăguţă dintre toate.

Oare, la început, nu pufniseră în râs văzându-i privirile pătimaşe?

„Greşeşti, Mimi”, probabil că spunea Charlotte. „E un tip bun. Nu se ştie niciodată ce se poate întâmpla.”

Apoi, seara, la *La Belle Étoile.* Prosper nu punea piciorul acolo. Nu era locul lui. Dar, spre dimineaţă, se întâlneau din nou la o supă de ceapă la braserie.

„Dacă m-ar iubi pe mine aşa un bărbat…”

Probabil că Charlotte era sensibilă la pasiunea asta atât de umilă. Gigi încă nu se droga.

„Nu vă necăjiţi, domnule Prosper! Se preface că râde de dumneavoastră, dar, în fond…”

Şi fuseseră amanţi! Poate chiar locuiseră împreună! Prosper cheltuia pe cadouri cea mai mare parte a economiilor! Până într-o zi, când un american aflat în trecere…

Oare Charlotte îi spusese, mai târziu, că acel copil era cu siguranţă al lui?

Draga Charlotte! Ştia că n-o iubea, că o iubea tot pe Mimi, şi totuşi trăia cu el, binevoitoare, în căsuţa de la Saint-Cloud!

În timp ce Gigi decăzuse tot mai mult…

— Luaţi-i flori iubitei, domnule!

Negustoreasa era ironică, pentru că Maigret nu semăna probabil cu un bărbat care să aibă o iubită. Îi trimise totuşi un cos cu mimoze doamnei Maigret.

Apoi, pentru că mai avea o jumătate de oră până la plecarea trenului, un fel de intuiţie îl împinse să sune la Paris.

Se afla într-un bar mic de lângă gară. Muzicanţii din fanfare aveau acum pantalonii plini de praf. Plecau, vagoane întregi, spre localităţile vecine, iar în aer stăruia epuizarea de la sfârşitul unei duminici frumoase.

— Alo! Şefu’?… Sunteţi tot la Cannes?…

Lucas era emoţionat, se simţea după voce.

— Avem noutăţi aici. Judecătorul de instrucţie e furios… Tocmai a telefonat să afle ce faceţi… Alo!… Descoperirea a fost făcută în urmă cu trei sferturi de oră. Torrence era de serviciu la *Majestic* – el a telefonat…

Maigret, nemişcat în cabina îngustă, asculta, mormăind din când în când. Prin lucarnă, în lumina soarelui în amurg care se revărsa în bar, putea să-i vadă pe muzicanţii în pantaloni de pânză albă şi şepci cu ceaprazuri argintii şi, uneori, unul dintre ei, în glumă, scotea un sunet prelung din helicon sau din trombon, în timp ce un lichid opalin scânteia în pahare.

— Bine! Mâine sunt acolo… Nu!… Evident… Ei bine, dacă judecătorul ţine neapărat să fie arestat…

Aşadar se întâmplase. Pivniţele hotelului *Majestic*... La ora ceaiului dansant, muzica răzbătea prin toţi pereţii. Prosper Donge, ca un peşte mare şi roşu în nişa lui de sticlă, Jean Ramuel, galben ca o lămâie, în a lui…

După spusele lui Lucas – dar ancheta nu începuse încă –, portarul de noapte fusese văzut trecând pe culoare în ţinută de oraş. Nu se ştia ce căuta acolo. Fiecare avea prea multă treabă de făcut ca să fie preocupat de ce se petrecea vizavi.

Portarul de noapte se numea Justin Collebœuf. Era un om mic de statură, liniştit şi şters, care îşi petrecea nopţile singur în hol. Nu citea. Nu avea cu cine să vorbească. Nici nu dormea. Ore în şir, aştepta, aşezat pe un scaun, privind drept în faţă.

Soţia lui era portăreasă la un imobil nou din Neuilly.

Ce căutase Collebœuf acolo, la patru şi jumătate după-amiaza?

Zebio, dansatorul, se dusese la vestiar să-şi îmbrace smochingul. Toată lumea circulase. Ramuel ieşise de câteva ori din cuşca lui de sticlă.

La ora cinci, Prosper Donge se îndreptase spre vestiar. Lăsase haina albă de serviciu şi o îmbrăcase pe cea de oraş, îşi pusese pardesiul şi îşi luase bicicleta.

Apoi, după câteva minute, un comisionar intrase în vestiar şi observase că uşa dulapului 89 era întredeschisă. Imediat, adunase toată lumea acolo cu strigătele lui.

În dulap se afla un corp chircit, cel al portarului de noapte cu pardesiu gri. Pălăria zăcea în fundul dulapului.

Justin Collebœuf fusese sugrumat, ca şi doamna Clark. Cadavrul încă era cald.

În acest timp, Prosper Donge, pe bicicletă, mergea liniştit prin pădurea Boulogne, trecea podul de la Saint-Cloud şi cobora de pe vehicul pentru a urca strada în pantă ce ducea la căsuţa lui.

— Un lichior de anason! comandă Maigret, care nu vedea alte băuturi pe tejghea.

Apoi luă trenul, cu capul la fel de greu ca atunci când, copil fiind, mersese foarte mult pe câmp sub un soare arzător.

5. Scuipatul de pe geam

Trenul plecase de ceva vreme. Maigret îşi scosese haina, cravata şi gulerul tare, deoarece compartimentul era şi de data asta supraîncălzit sau, mai curând, avea impresia că o anumită căldură, un miros de tren, emana de peste tot, din pereţi, din podea, din banchete.

Se aplecă să-şi desfacă şireturile de la pantofi. Administraţia putea să se încrunte la el până nu mai putea! Nu se mulţumise cu locul de la clasa I, ci luase o cuşetă! În plus, controlorul îi promisese că va rămâne singur în compartiment.

Deodată, pe când era aplecat spre pantofi, avu impresia neplăcută că cineva îl observa de foarte aproape. Ridică încet capul. Zări o faţă albicioasă pe culoar, în spatele geamului. Doi ochi negri. O gură mare şi prost machiată, mai curând mărită de două linii de ruj trase la întâmplare şi care păreau s-o decoloreze.

Dar mai frapantă era expresia de dispreţ, de ură. Cum ajunsese Gigi acolo? Până să-şi pună din nou pantoful, femeia, cu o strâmbătură de dezgust, scuipă spre el pe geam, apoi se îndepărtă pe culoar.

Netulburat, comisarul se îmbrăcă la loc. Înainte să iasă din compartiment, îşi aprinse pipa, vrând parcă să se învioreze. Apoi, străbătând culoarele, trecând de la un vagon la altul, se uită în toate compartimentele. Trenul era lung. Maigret trecu de cel puţin zece burdufuri, se lovi de pereţi, deranjă cincizeci de persoane.

— Pardon… Pardon…

Covoarele dispărură. Ajunsese la clasa a III-a. Unii moţăiau, câte şase pe o banchetă. Alţii mâncau. Copiii se uitau în gol.

Într-un compartiment, unde se aflau doi marinari din Toulon care mergeau la Paris şi un cuplu de bătrâni care îşi legănau capetele, cu gurile deschise, femeia ţinând cu fermitate coşul aflat pe genunchi, o găsi pe Gigi cuibărită într-un colţ.

Mai adineauri, când o văzuse pe culoar, nu reţinuse cum era îmbrăcată. Fusese atât de impresionat, încât nu înţelesese nici că nu mai era Gigi de la *Brasserie des Artistes,* cu privirea tulbure şi buza de jos atârnândă.

Înfofolită într-o haină de blană de două mii de franci, stând astfel încât să-şi arate pantofii cu tocuri şi picioarele foarte lungi, femeia privea în gol. Reuşise să se trezească singură din starea comatoasă în care se găsea după-amiază? I se administrase vreun medicament? O înviorase o nouă doză de *coca?*

Gigi îşi dădu seama de prezenţa lui Maigret pe culoar, dar nu se mişcă din loc. Comisarul o observă un moment şi încercă să-i facă semn, dar ea nu era atentă. Atunci deschise uşa.

— Vrei să vii o clipă?

Femeia şovăi. Cei doi marinari erau cu ochii pe ea. Să facă scandal? Dădu din umeri, se ridică şi ieşi, în timp ce el închidea uşa.

— Nu v-a ajuns, îl repezi ea, din vârful buzelor. Cred că sunteţi mulţumit! Cred că sunteţi mândru! Aţi profitat de o biată fată aflată în starea în care eram…

Maigret îşi dădu seama că era gata să plângă, că gura, prost rujată, i se schimonosea, şi întoarse capul.

— Şi v-aţi grăbit să-l băgaţi la răcoare!

— Auzi, Gigi! De unde ştii că Prosper a fost arestat?

Un moment de lehamite.

— Încă n-aţi aflat? Parcă ascultatul telefoanelor mergea strună! N-are importanţă, pentru că veţi afla curând. Charlotte i-a telefonat lui Jean… Nici nu se întorsese bine Prosper de la hotel, când un taxi plin de poliţai a oprit în faţa casei şi l-au ridicat. Charlotte e disperată. Voia să ştie dacă am vorbit. Şi-am vorbit, nu-i aşa? Am spus destul ca să puteţi…

O zdruncinătură mai puternică a trenului o împinse peste Maigret, dar ea se trase înapoi cu dezgust.

— O să vă pară rău, vă jur! Chiar dacă Prosper a omorât-o pe scârba aia de Mimi… Ascultaţi ce vă spun, comisare… Pe cuvântul lui Gigi, al unei târâturi, al unei lepădături care n-are nimic de pierdut, jur că, dacă e condamnat, o să vă găsesc şi-o să vă găuresc cu un glonţ!

Aşteptă un moment, dispreţuitoare. El nu spunea nimic. Intuia că nu era o ameninţare de formă, că femeia era într-adevăr în stare să-l aştepte la un colţ de stradă şi să descarce în el gloanţele unui revolver.

Marinarii din compartiment nu-şi luau ochii de la ei.

— Noapte bună, spuse el, oftând.

Se întoarse în compartiment, se dezbrăcă în sfârşit şi se culcă.

Becul din plafon răspândea o lumină slabă, albăstruie. Maigret, cu ochii închişi, se încruntă.

O întrebare nu-i dădea pace. De ce ordonase judecătorul de instrucţie arestarea lui Prosper Donge? Ce aflase magistratul, care n-o cunoştea pe Gigi şi nu avea habar nici de *Brasserie des Artistes?* De ce să-l aresteze pe Donge şi nu pe Jean Ramuel sau pe Zebio?

Simţea o oarecare nelinişte. Îl cunoştea pe judecător.

Nu spusese nimic când îl văzuse sosind la *Majestic* împreună cu procurorul, dar făcuse o strâmbătură, pentru că avusese ocazia să lucreze cu el.

Desigur, era un om corect, ba chiar cumsecade, căsătorit şi cu copii, colecţionar de cărţi rare. Purta o barbă pătrată, frumos înspicată. O dată, Maigret fusese chemat să facă cu el o descindere într-un club clandestin. Era ziua în amiaza mare, când înăuntru nu era nimeni. Arătând mesele mari de baccara acoperite de huse, judecătorul întrebase candid:

— Acestea sunt mese de biliard?

Apoi, cu aceeaşi naivitate de om care n-a pus niciodată piciorul într-un loc îndoielnic, se mirase când descoperise trei ieşiri în străzi diferite, dintre care una prin pivniţă, care comunica cu alt imobil. Şi

se mirase şi când aflase, din registrele de casă, că unii jucători primeau avansuri importante, deoarece nu ştia că, pentru a-i face pe oameni să joace, e necesar să-i antrenezi.

De ce judecătorul, pe nume Bonneau, luase brusc hotărârea să-l aresteze pe Donge?

Maigret dormi prost, trezindu-se la fiecare oprire, confundând zgomotele trenului şi zgâlţâiturile cu coşmarurile lui.

Când coborî din vagon în gara Lyon, era încă întuneric şi cădea o ploaie măruntă şi rece. Lucas era acolo, cu gulerul pardesiului ridicat, bătând din picioare să se încălzească.

— V-aţi odihnit, şefu'?

— Ai pe cineva cu tine?

— Nu… Dacă aveţi nevoie de un inspector, am văzut unul de la noi la comisariat…

— Adu-l!

Gigi coborî, dădu mâna cu cei doi marinari şi trecu pe lângă comisar ridicând din umeri. Dar, după câţiva paşi, se răzgândi.

— Puteţi să mă urmăriţi, dacă vreţi. Vă spun dinainte că mă duc la Charlotte.

Lucas se întoarse.

— Nu l-am găsit pe inspector.

— Nu-i nimic… Vino!

Urcară într-un taxi.

— Acum, explică-mi! Cum se face că judecătorul…

— Tocmai asta voiam să vă spun. M-a chemat după ce avusese loc a doua crimă şi trimisese pe toată lumea să-l aresteze pe Donge. M-a întrebat dacă avem noutăţi, dacă aţi telefonat etc. Pe urmă, cu un zâmbet maliţios, mi-a întins o scrisoare. O scrisoare anonimă… N-am reţinut termenii, dar spunea că doamna Clark, mai de mult dansatoare sub numele de Mimi, a fost amanta lui Donge, că a avut un copil cu el şi că bărbatul a ameninţat-o de mai multe ori. S-ar zice că asta vă nedumereşte, şefu'?

— Zi mai departe…

— Asta e tot… Judecătorul era încântat la culme. „Vezi că e o poveste cât se poate de simplă!”, a conchis el. „Un şantaj ordinar… Şi, pentru că doamna Clark n-a răspuns şantajului… Mă voi duce să-l interoghez imediat pe Donge în celula lui.”

— Şi s-a dus?

Dar taxiul se oprise la Poliţia Judiciară. Era cinci şi jumătate dimineaţa. O ceaţă gălbuie urca dinspre Sena. Portiera se trânti în urma lor.

— E în arestul Prefecturii? Hai cu mine!

Trebuiau să ocolească Palatul de Justiţie ca să ajungă pe Quai de l’Horloge şi merseră pe jos, fără să se grăbească.

— Da… Pe la nouă seara, judecătorul mi-a telefonat din nou să-mi spună că Donge n-a vrut să vorbească. Ar fi spus, se pare, că nu va răspunde decât întrebărilor dumneavoastră.

— Ai dormit noaptea asta?

— Două ore, pe un divan.

— Du-te la culcare. Să fii la birou pe la amiază.

Şi Maigret intră în Prefectură. O dubă tocmai ieşea. În Piaţa Bastiliei avusese loc o razie şi fuseseră aduse vreo treizeci de femei, câteva străine, fără carte de identitate. În sala imensă şi prost luminată, stăteau pe bănci rabatabile. În aer stăruia un miros de cazarmă, se auzeau voci răguşite şi glume obscene.

— Du-mă la Donge! Doarme?

— N-a dormit niciun minut. O să vedeţi…

Celulele individuale erau închise cu uşi zăbrelite, ca boxele din grajduri. Într-una dintre ele, un bărbat stătea jos, cu capul în mâini. Desluşeai doar o siluetă în penumbră.

Gardianul răsuci cheia în broască. Balamalele scârţâiră. Bărbatul se ridică – era înalt, lat în spate şi moale, părând să se trezească dintr-un vis. Îi luaseră cravata şi şireturile de la pantofi. Părul roşcat era răvăşit.

— Dumneavoastră, domnule comisar… murmură el.

Şi îşi trecu mâna peste frunte, vrând parcă să se convingă că într-adevăr el se afla acolo.

— Am înţeles că vrei să vorbeşti cu mine…

— Cred că e mai bine.

Şi, cu o candoare de copil, întrebă:

— Judecătorul nu e supărat? Ce-aş fi putut să-i spun? Era sigur că eu eram făptaşul. Ba chiar i-a arătat grefierului mâinile mele, spunând că erau mâini de sugrumător.

— Vino…

Maigret şovăi o clipă. La ce bun să-i pună cătuşele? Probabil că fusese încătuşat când îl aduseseră în arest. Încă mai avea urme la încheieturi.

Unul în spatele celuilalt, străbătură culoare ciudate, care aminteau doar vag de subsolul de la *Majestic.* Trecură pe sub imensul Palat de Justiţie şi ajunseră în clădirea Poliţiei Judiciare, unde ieşiră brusc pe un culoar luminat.

— Intră… Ai mâncat?

Donge făcu semn că nu. Şi lui Maigret îi era foame, dar mai ales sete, aşa că îl trimise pe omul care era de serviciu să aducă bere şi sandvişuri.

— Stai jos, Donge… Gigi e la Paris. La ora asta, probabil e cu Charlotte… O ţigară?

Nu fuma, dar avea întotdeauna în sertar. Prosper o aprinse cu stângăcie, ca un om care, în câteva ore, şi-a pierdut întreaga siguranţă de sine. Era jenat de pantofii fără şireturi, de absenţa cravatei şi de mirosul pe care îl degajau hainele lui după numai o noapte petrecută în arest.

Maigret scormoni cu vătraiul în sobă. Toate celelalte birouri aveau încălzire centrală, dar el avea oroare de aşa ceva şi obţinuse permisiunea să-şi păstreze vechea sobă de fontă, care era acolo de douăzeci de ani.

— Stai jos… O să ne aducă de mâncare…

Donge ezita să spună ceva, iar când, în sfârşit, se hotărî, bâigui cu voce îngrijorată:

— L-aţi văzut pe micuţ?

— Nu.

— L-am zărit o clipă în holul hotelului. Vă jur, domnule comisar, că e…

— Fiul dumitale, ştiu.

— O să-l vedeţi! Are părul la fel de roşcat ca al meu. Are mâinile mele, e osos ca mine… Când eram mic, ceilalţi râdeau de mine din cauza oaselor mele mari.

Sosiră berea şi sandvişurile. Maigret mâncă în picioare, plimbându-se prin birou, în timp ce, deasupra Parisului, cerul începea să se lumineze.

— Nu pot, spuse Donge oftând şi punându-şi la loc sandvişul pe tavă. Nu mi-e foame. Acum, orice s-ar întâmpla, nu voi mai avea un loc de muncă nici la *Majestic,* nici în altă parte.

Glasul îi tremura. Aştepta un ajutor, dar comisarul îl lăsă să bâjbâie.

— Credeţi şi dumneavoastră că eu am omorât-o?

Văzând că Maigret nu răspundea, dădu din cap cu descurajare. Ar fi vrut să explice totul dintr-odată, să-şi convingă interlocutorul, dar nu ştia de unde să înceapă.

— Trebuie să înţelegeţi că n-am prea fost obişnuit cu femeile. În meseria noastră… Şi aproape întotdeauna la subsol… Unele izbucneau în râs când deveneam sentimental. Cu mutra mea, nici nu-i de mirare, nu?… Aşa că, atunci când am cunoscut-o pe Mimi, la *Brasserie des Artistes…* Erau trei. Probabil că ştiţi. Şi uitaţi cum e viaţa! Dacă aş fi ales-o pe una dintre celelalte două… Dar, nu! Eu eram, bineînţeles, îndrăgostit de ea! Îndrăgostit la nebunie, până la prostie, domnule comisar! Putea să facă din mine ce-ar fi vrut! Şi-mi închipuiam că, într-o zi, va accepta să se căsătorească cu mine. Dar ştiţi ce mi-a spus judecătorul ieri-seară? Nu-mi mai amintesc exact cuvintele… Mă simţeam ca un om bolnav… A spus că mă interesau mai ales banii pe care mi-i aducea. M-a luat drept un…

Maigret, ca să nu-l stânjenească, privea pe fereastră Sena, care devenea de un argintiu palid.

— A plecat cu americanul ăla… Speram că, atunci când se va întoarce în America, o va părăsi şi ea se

va întoarce la mine. Într-o zi, am aflat că se căsătorise cu ea. Am simţit că mor. Charlotte, ca o prietenă bună, m-a îmbărbătat. I-am spus că nu mai puteam să trăiesc la Cannes. Fiecare stradă îmi stârnea amintiri… Am căutat un loc la Paris. Charlotte mi-a propus să vină cu mine. Şi, destul de mult timp, puteţi să mă credeţi sau nu, am trăit ca frate şi soră.

— Ştiai că Mimi avea un copil? întrebă Maigret, golindu-şi pipa în găleata de cărbuni.

— Nu ştiam nimic, doar că trăia undeva în America. Abia după ce Charlotte a crezut că sunt vindecat… Cu timpul, nu-i aşa, am ajuns să formăm un cuplu… Într-o seară, un vecin a dat buzna la noi, cuprins de panică. Soţia lui urma să nască mai devreme decât se crezuse. Era foarte îngrijorat. Cerea ajutor. Charlotte s-a dus acolo. A doua zi mi-a spus: „Bietul meu Prosper! În ce stare ai fi fost tu, dacă…”. Şi atunci, nu ştiu cum s-a întâmplat, dar, din vorbă în vorbă, mi-a mărturisit că Mimi avea un copil. Mimi îi scrisese asta lui Gigi. Îi explicase că se folosise de copil ca să fie luată de nevastă, deşi era cu siguranţă al meu. M-am dus la Cannes. Gigi mi-a arătat scrisoarea, pentru că o păstrase, dar n-a vrut să mi-o lase şi cred că a ars-o. Am scris în America. Am implorat-o pe Mimi să-mi dea fiul, măcar să-mi trimită fotografia lui. Nu mi-a răspuns. Nici măcar nu ştiam dacă adresa era bună. Şi, în fiecare clipă, îmi ziceam: „Fiul meu face cutare sau cutare lucru…”

Tăcu, cu un nod în gât, în timp ce Maigret se prefăcea că ascute un creion, iar la Poliţia Judiciară începea să se audă zgomotul uşilor trântite.

— Charlotte ştia că ai scris în America?

— Nu! Am scris scrisoarea la hotel. Au trecut trei ani de-atunci. Într-o zi, răsfoiam nişte reviste ilustrate străine, pe care clienţii le lasă pe mese. Am tresărit văzând fotografia lui Mimi cu un băieţel de cinci ani. Era o revistă din Detroit, Michigan, şi dedesubt scria ceva de genul: *Eleganta doamnă*

Oswald J. Clark şi fiul ei la întoarcerea dintr-o croazieră în Pacific. I-am scris din nou.

— Ce i-ai scris? întrebă Maigret, cu o voce indiferentă.

— Nu mai ştiu. Parcă eram nebun. Am implorat-o să-mi răspundă. I-am spus… Cred că i-am spus că voi veni acolo, că voi spune adevărul sau că, dacă nu-mi va da fiul…

— Ei bine?

— Jur că n-aş fi făcut-o… Da! E posibil să o fi ameninţat cu moartea. Când mă gândesc că a stat cu copilul opt zile chiar deasupra mea şi că habar n-am avut… Apoi, dintr-o întâmplare… Aţi văzut sala curierilor. Pentru noi, la subsol, nu există nume. Ştim că 117 bea ciocolată dimineaţa şi 452 mănâncă ouă cu şuncă… Îi cunoaştem pe camerista de la 123 şi pe şoferul de la 216… S-a întâmplat într-un mod stupid. Am intrat în sala curierilor. Am auzit o femeie care vorbea englezeşte cu un şofer şi care a rostit numele doamnei Clark. Pentru că nu vorbesc engleza, l-am pus pe contabil să-i vorbească. A întrebat-o dacă era vorba despre doamna Clark din Detroit şi dacă era însoţită de fiul ei. Când am aflat că erau acolo, am încercat o zi întreagă să-i întrezăresc, fie în hol, fie pe culoarul de la etajul lor. Dar nu ne putem plimba aşa, cum ne vine nouă… N-am reuşit. Fără să mai pun la socoteală… Nu ştiu dacă mă înţelegeţi… Dacă Mimi mi-ar fi cerut să trăiesc din nou cu ea, n-aş fi putut. N-o mai iubesc? Posibil!… Dar e sigur că n-aş avea inima s-o părăsesc pe Charlotte, care a fost atât de bună cu mine… Aşa că nu voiam să-i stric situaţia, ci să găsească un mijloc să-mi dea copilul. Sunt sigur că Charlotte ar fi foarte bucuroasă să-l crească.

Maigret îl privi în acel moment pe Prosper Donge şi îl frapă intensitatea emoţiei lui. Dacă n-ar fi ştiut că băuse doar un pahar cu bere – şi nici ăla întreg! –, ar fi jurat că era beat. Se înroşise tot la faţă. Ochii îi străluceau, mari, gata să-i iasă din orbite. Nu plângea, ci gâfâia.

— Aveţi copii, domnule comisar?

Maigret întoarse capul, căci nu avea, şi asta era marea durere a doamnei Maigret. Aşa că evita întotdeauna să abordeze subiectul.

— Judecătorul a bătut câmpii tot timpul. După spusele lui, făcusem asta şi asta pentru cutare sau cutare motiv. Dar n-a fost deloc aşa. După o zi întreagă în care, în orice moment liber, bântuisem pe culoarele hotelului sperând să-mi zăresc fiul… Nu mai ştiam ce fac… Şi telefonul suna mereu, şi ascensorul cu comenzi funcţiona întruna, ajutoarele mele se agitau, şi ibricele, şi letierele de umplut… M-am aşezat într-un colţ.

— În cafenea?

— Da. Am scris o scrisoare. Voiam s-o văd pe Mimi. Mi-am zis că, la şase dimineaţa, voi fi aproape singur jos… Am implorat-o să vină.

— N-ai ameninţat-o?

— Poate, la sfârşitul scrisorii. Da, am scris probabil că, dacă nu venea în trei zile, voi face cum cred de cuviinţă.

— Şi ce înţelegeai prin asta?

— Nu ştiu…

— Ai fi omorât-o?

— N-aş fi putut.

— Ai fi răpit copilul?

Pe buzele lui apăru un zâmbet slab, aproape idiot.

— Credeţi că e posibil?

— I-aţi fi spus totul soţului?

Donge făcu ochii mari.

— Nu! Vă jur! Cred… Da, cred că, la nevoie, mai curând aş fi omorât-o, într-un moment de furie. Dar în dimineaţa aceea mi s-a spart cauciucul de la bicicletă când am intrat în Avenue Foch. Am ajuns la *Majestic* mai târziu cu aproape un sfert de oră. N-am văzut-o pe Mimi. Am crezut că venise şi că, negăsindu-mă, urcase în apartament. Dacă aş fi ştiut că soţul ei era plecat, aş fi urcat pe scara de serviciu. Dar, încă o dată, noi, la subsol, nu ştim nimic din ce se petrece deasupra capetelor noastre. Eram îngrijorat… Am părut probabil mai ciudat în dimineaţa aceea…

Maigret îl întrerupse brusc.

— Ce te-a făcut să te duci să deschizi dulapul 89?

— O să vă spun imediat… De altfel, asta e dovada că nu mint, cel puţin pentru cineva de meserie – pentru că, dacă aş fi ştiut că e moartă, n-aş fi procedat aşa. Să fi fost nouă fără un sfert când chelnerul de la etajul al doilea a transmis comanda de la 203… Pe fişă – puteţi s-o găsiţi, pentru că sunt păstrate – scria: *o ciocolată, două ouă cu şuncă şi un ceai…*

— Adică?

— O clipă! Ştiam că ciocolata era pentru copil, ouăle cu şuncă pentru guvernantă… Prin urmare, numai două persoane… În celelalte zile, la aceeaşi oră, era comandată întotdeauna cafea fără zahăr şi biscuiţi pentru Mimi. Atunci, am pus pe tavă şi cafeaua cu biscuiţi. Le-am trimis sus. După câteva clipe, ascensorul mi-a adus înapoi cafeaua şi biscuiţii. Poate vi se pare ciudat că acord importanţă acestor detalii, dar nu uitaţi că, în subsol, asta e aproape tot ce cunoaştem despre lume. Am sunat: „Alo! Doamna Clark nu a vrut micul dejun? – Doamna Clark nu e în camera ei". Poate n-o să mă credeţi, domnule comisar – judecătorul sigur n-o să mă creadă –, dar atunci am fost sigur că se întâmplase ceva.

— La ce te-ai gândit?

— Asta e! M-am gândit la soţ… Mi-am zis că, dacă a urmărit-o…

— Prin cine i-ai trimis scrisoarea?

— Printr-un comisionar. Mi-a spus că i-a dat-o ei în mână. Dar puştanii ăştia mint cum respiră. Tot trăind printre oameni ciudaţi… Fără a mai pune la socoteală că soţul ei ar fi putut găsi scrisoarea. Uitaţi! Nu ştiu dacă am fost văzut, dar am deschis aproape toate uşile de la subsol. Este adevărat că nu prea suntem atenţi unii la alţii şi că, poate, lucrul ăsta a trecut neobservat. Am intrat în vestiar…

— Uşa 89 chiar era întredeschisă?

— Nu! Am deschis toate dulapurile goale. Mă credeţi? Mă va crede cineva? Nu, nu-i aşa? De asta

n-am spus adevărul. Aşteptam… Speram că nu se vor gândi la mine. Abia după ce am văzut că eram singurul pe care nu-l interogaţi… Niciodată n-am suferit atât de mult ca în acea zi, în timp ce umblaţi de colo colo prin subsol fără să-mi adresaţi vreo vorbă, fără să păreţi că mă priviţi! Nu mai ştiam ce fac. Am uitat că trebuia să achit rata. M-am întors din drum. Apoi m-aţi ajuns în pădurea Boulogne şi am înţeles că mi-aţi luat urma. A doua zi dimineaţă, Charlotte m-a întrebat, trezindu-mă: „De ce nu mi-ai spus c-ai omorât-o?”. Înţelegeţi că, dacă şi Charlotte…

Se făcuse ziuă de-a binelea şi Maigret nici nu băgase de seamă. Peste pod trecea un val de autobuze, taxiuri, camioane cu marfă. Parisul prindea din nou viaţă. Atunci, cu o voce mai tulburată după o lungă tăcere, Prosper Donge murmură:

— Micuţul nici măcar nu vorbeşte franceza! M-am informat. Nu vă duceţi să-l vedeţi, domnule comisar?

Apoi, brusc, speriat:

— Auziţi? Doar n-o să-l lăsaţi să plece înapoi!…

— Alo!… Comisarul Maigret?… Vă caută şeful.

Maigret oftă şi ieşi din birou. Era ora raportului. Rămase douăzeci de minute în biroul directorului Poliţiei Judiciare.

Când se întoarse, Donge stătea jos, aplecat în faţă, nemişcat, cu braţele încrucişate pe birou şi capul între braţe.

Fără să vrea, comisarul simţi o nelinişte.

Dar când atinse cu degetul umărul arestatului, acesta ridică încet capul, arătându-şi fără falsă ruşine faţa ciupită de vărsat udată de lacrimi.

— Judecătorul de instrucţie te va interoga din nou în cabinetul lui. Te sfătuiesc să repeţi textual tot ce mi-ai spus.

Un inspector aştepta la uşă.

— Scuză-mă, dar…

Maigret scoase o pereche de cătuşe din buzunar şi urmă un dublu declic.

— Aşa cere regulamentul! spuse el oftând.

Apoi, singur în biroul lui, deschise fereastra şi respiră aerul umed. După zece minute, deschise uşa de la biroul inspectorilor.

Acum părea proaspăt şi binedispus – şi întrebă, după cum îi era obiceiul:

— Sunteţi bine, copii?

6. Scrisoarea lui Charlotte

Cei doi jandarmi de pe bancă, cu spatele sprijinit de perete şi braţele încrucişate la piept, îşi întindeau cât puteau de mult picioarele încălţate cu cizme, blocând astfel jumătate din coridor.

Prin uşa de lângă ei răzbătea un murmur monoton de voci. Şi, de-a lungul întregului culoar, alte uşi erau flancate şi ele de bănci şi aproape pe fiecare stăteau jandarmi, uneori având între ei un individ cu cătuşe la mâini.

Era ceasul amiezii. Maigret, cu pipa între dinţi, aştepta să fie primit în biroul judecătorului de instrucţie Bonneau.

— Ce are înăuntru? îl întrebă el pe unul dintre jandarmi, arătând spre uşă.

Răspunsul sună la fel de laconic şi de elocvent ca întrebarea:

— Magazinul de bijuterii din strada Saint-Martin.

O tânără, trântită pe o bancă, fixa cu înfrigurare uşa altui judecător, îşi ştergea ochii şi nasul, îşi încrucişa degetele şi trăgea de ele în culmea nervozităţii.

Vocea ameninţătoare a judecătorului Bonneau deveni mai clară. Uşa se deschise. Maigret vârî repede pipa caldă în buzunar. Tânărul care ieşea, luat imediat în primire de jandarm, avea atitudinea insolentă a unui răufăcător autentic, întoarse capul şi îi aruncă ironic magistratului aceste cuvinte:

— Voi veni să vă văd întotdeauna cu plăcere, domnule judecător!

Îl zări pe Maigret, se încruntă, apoi, liniştit parcă, îi făcu cu ochiul. În acel moment, comisarul avea privirea nesigură, ca a unui om care îşi aminteşte vag ceva, fără să poată preciza ce anume.

Auzi în spatele uşii rămase întredeschisă:

— Să intre comisarul… Puteţi să ne lăsaţi singuri, domnule Benoit… Nu mai am nevoie de dumneata în dimineaţa asta.

Maigret intră, cu aceeaşi privire întrebătoare. De ce fusese frapat când îl văzuse pe arestat ieşind din birou?

— Bună ziua, domnule comisar. Nu eşti obosit?… Stai jos, te rog… Nu-ţi văd pipa. Poţi fuma. Ia spune-mi, cum a fost călătoria la Cannes?

Domnul Bonneau cu siguranţă nu era răutăcios, însă era foarte mulţumit că obţinuse un rezultat fără ajutorul poliţiei! De altfel, se străduia să ascundă asta, dar nu putea alunga luminiţa veselă care îi juca în ochi.

— E amuzant că am aflat aceleaşi lucruri, eu la Paris, fără să ies din birou, iar dumneata pe Coasta de Azur. Ce părere ai?

— Într-adevăr, e amuzant.

Maigret avea pe buze zâmbetul invitatului pe care gazda îl îndeamnă să-şi mai pună în farfurie din bucatele care nu-i plac.

— De fapt, ce părere ai despre acest caz, domnule comisar? Despre acest Prosper Donge? Am aici declaraţia lui… Se pare că mi-a repetat doar ce ţi-a spus dimineaţă. În fond, mărturiseşte tot…

— Mai puţin cele două crime, murmură domol Maigret.

— Bineînţeles! Ar fi fost prea frumos! Recunoaşte că-şi ameninţa fosta amantă; recunoaşte că i-a dat întâlnire la şase dimineaţa în subsolul hotelului, iar scrisoarea pe care i-a trimis-o trebuie să fi fost alarmantă, pentru că biata femeie a dat fuga să-şi cumpere un revolver. Mai spune povestea cu cauciucul spart, care l-a făcut să întârzie…

— Nu e o poveste.

— De unde ştii? Putea foarte bine să spargă un cauciuc în momentul în care intra în hotel.

— N-a făcut asta. L-am găsit pe agentul de poliţie cu care a vorbit despre cauciucul spart în dimineaţa aceea, la intrarea pe Avenue Foch.

— E doar un detaliu, se grăbi să afirme judecătorul, care nu dorea să-şi vadă năruindu-se frumosul edificiu. Spune-mi, domnule comisar, te-ai interesat de trecutul lui Donge?

De data asta, luminiţa deveni mai vizibilă în ochii domnului Bonneau, care nu se putu stăpâni să-şi netezească barba cu nerăbdare.

— N-ai avut timp, bănuiesc. Eu am avut curiozitatea să mă adresez celor de la arhivă. Mi-au trimis dosarul lui şi aşa am descoperit că omul nostru, atât de paşnic în aparenţă, e un fost delincvent.

Maigret nu putea decât să se arate abătut.

— E ciudat, continuă magistratul. Avem arhiva deasupra capetelor noastre, la mansarda Palatului de Justiţie, şi uităm foarte des să apelăm la ea! Uite! La vârsta de şaisprezece ani, Prosper Donge, primit ca spălător de vase la o cafenea din Vitry-le-François, fură cincizeci de franci din casa de bani, fuge şi e prins într-un tren care pleca spre Lyon… Promiţător, nu-i aşa? Imediat după ce iese din casa de corecţie e pus sub supraveghere specială timp de doi ani…

Lucrul cel mai ciudat era că, în tot acest timp, Maigret se întreba: „Unde naiba l-am mai văzut pe acest…?”

Dar nu se gândea la Donge, ci la tânărul care ieşise din biroul judecătorului.

— La Cannes, cincisprezece ani mai târziu, primeşte trei luni de închisoare cu suspendare pentru lovituri şi vătămare corporală, răzvrătire şi ultraj. Iar acum, domnule comisar, poate că e timpul să-ţi arăt ceva…

Şi întinse o bucată de hârtie cu pătrăţele, cum se vinde la băcănii sau cum se găseşte în mapa din micile cafenele. Textul era scris cu cerneală violet şi cu un toc care păta, slova fiind a unei femei nu prea cultivate.

Era faimoasa scrisoare anonimă primită de magistrat, care îl informase despre relaţia dintre Prosper şi Mimi.

— Uite plicul. După cum observi, a fost pus la poştă între douăsprezece noaptea şi şase dimineaţa, la cutia din Piaţa Clichy… înţelegi, Piaţa Clichy?… Acum, uită-te bine la acest caiet!

Un caiet de şcolar, nu foarte curat, cu pete de grăsime. Conţinea reţete de bucătărie, unele decupate din ziare şi lipite, altele copiate.

De data asta, Maigret tresări şi judecătorul nu-şi putu reţine un zâmbet de triumf.

— Eşti de acord că e acelaşi scris? Eram sigur. Ei bine, domnule comisar, acest caiet a fost găsit într-un bufet dintr-o bucătărie pe care probabil o cunoşti, la Saint-Cloud, acasă la Prosper, iar reţetele au fost copiate de o anume Charlotte…

Era atât de mulţumit, încât se prefăcu a se scuza.

— Ştiu că noi şi poliţia nu gândim întotdeauna la fel. La Poliţia Judiciară se cunoaşte foarte bine indulgenţa pe care magistraţilor le e greu s-o îngăduie faţă de unii oameni, faţă de unele situaţii incorecte. Recunoaşte, domnule comisar, că nu greşim întotdeauna. Şi spune-mi, de ce, dacă acest Prosper era omul cumsecade care părea, de ce propria-i amantă, această Charlotte, care face şi ea pe fata bună, mi-ar fi trimis o scrisoare anonimă care îl învinuieşte?

— Nu ştiu…

Maigret părea KO.

— Vei vedea că ancheta asta se va încheia foarte repede. L-am trimis pe Donge la Santé. După ce o vei interoga şi pe numita Charlotte… Cât priveşte a doua crimă, te asigur că e uşor de explicat. Acel biet portar de noapte… Collebœuf, parcă… a fost probabil martor la primul asasinat. În orice caz, ştia cine era asasinul doamnei Clark. N-a dormit ziua şi; probabil chinuit de remuşcări, s-a întors în cele din urmă la *Majestic* să-l anunţe pe ucigaş că-l va denunţa.

Chiar atunci sună telefonul.

— Alo! Da… Vin imediat.

Apoi, către Maigret:

— Soţia mea. Mi-a amintit că avem invitaţi la masă. Te las să-ţi continui ancheta, domnule comisar. Cred că acum ai destule elemente pentru a…

Când ajunse aproape de uşă, Maigret se întoarse, cu atitudinea cuiva care a găsit în sfârşit ce căuta de mult timp.

— Apropo de Fred, domnule judecător… Nu-i aşa că, atunci când am sosit, îl interogaţi pe Fred Marsiliezul?

— Ea şasea oară când îl interoghez fără să obţin de la el numele complicilor săi.

— L-am întâlnit pe Fred acum vreo douăzeci de zile, la Angelino, în Piaţa Italiei…

Judecătorul se uită la el, întrebându-se în mod evident ce importanţă putea avea lucrul ăsta.

— Angelino, care ţine o sală de bal frecventată mai ales de persoane îndoielnice, s-a combinat acum un an cu sora lui Harry Chiorul.

Magistratul tot nu înţelegea. Iar Maigret, modest, discret pe cât îi permitea silueta masivă, conchise:

— Harry Chiorul a primit trei condamnări pentru jaf. E un fost zidar specializat în străpungerea zidurilor.

În sfârşit, cu mâna pe clanţă:

— Spărgătorii din strada Saint-Martin n-au intrat prin pivniţă, străpungând două ziduri? La revedere, domnule judecător.

Totuşi, era în toane rele. Scrisoarea aceea trimisă de Charlotte… Citind-o, ai fi zis că exprima nu numai furie, ci şi tristeţe.

Ar fi putut să trimită un inspector. Dar putea un inspector să adulmece în locul lui atmosfera casei?

Un imobil mare, nou, luxos, alb, cu uşa de la intrare din fier forjat, pe Avenue Madrid, la marginea pădurii Boulogne. În dreapta holului, uşa cu geam a lojii, care era un adevărat salon. Trei-patru femei stăteau pe scaune şi dădeau din cap. O tavă cu cărţi de vizită. Altă femeie, cu ochii înroşiţi, întredeschise uşa şi întrebă:

— Ce doriţi?

Uşa altei încăperi era deschisă şi se vedea un corp neînsufleţit întins pe un pat, cu mâinile împreunate, cu un şirag de mătănii între degete, două lumânări

cu flacăra tremurândă în lumina slabă şi merişor într-un potir cu apă sfinţită.

Toţi vorbeau în şoaptă, îşi ştergeau nasul şi mergeau în vârful picioarelor. Maigret îşi făcu semul crucii, aruncă puţină apă sfinţită pe mort, rămase un moment tăcut, privind nasul pe care lumânările îl luminau în chip ciudat.

— E îngrozitor, domnule comisar… Un om atât de cumsecade, care nu avea niciun duşman!

Deasupra patului, într-o ramă ovală, poza mărită a lui Justin Collebœuf în ţinută de plutonier, într-o vreme când purta încă o mustaţă enormă.

Pe ramă fusese fixată o decoraţie cu trei frunze de palmier şi o medalie militară.

— Era militar de carieră, domnule comisar. După ce a trecut în rezervă, n-a putut să stea degeaba şi a vrut neapărat să facă ceva. Un timp a fost supraveghetor la un club din bulevardul Haussmann. Apoi i s-a propus să fie portar de noapte la *Majestic* şi a acceptat. Trebuie să vă spun că era un om care aproape nu avea nevoie de somn. La cazarmă, nu trecea noapte fără să se scoale să facă un rond.

Vecinele, poate rude, aprobau din cap cu compasiune.

— Ziua ce făcea? întrebă Maigret.

— Venea acasă la şapte şi un sfert dimineaţa, exact la timp ca să scoată pubelele, pentru că nu mă lăsa să fac treburile grele. Fuma o pipă în prag, aşteptând poştaşul, cu care schimba câteva vorbe… Trebuie să vă spun că poştaşul a făcut parte din regimentul soţului meu… Pe urmă, dormea până la prânz. Îi era de ajuns. După masă pornea pe jos prin pădure până la Champs-Élysées… Uneori intra la *Majestic* să-şi salute colegul de zi… Apoi, într-un bar mic de pe strada Ponthieu, făcea o partidă, la şase era înapoi şi la şapte pleca să-şi ia în primire postul de la hotel. Făcea totul într-un mod atât de regulat, încât vecinii îşi potriveau ceasul când îl vedeau că trece.

— De când nu mai poartă mustaţă?

— A dat-o jos când a ieşit din armată. Mi-a făcut o impresie ciudată. Arăta altfel, ai fi zis că era mai scund.

Maigret zăbovi încă un moment în faţa mortului şi se îndepărtă în vârful picioarelor.

Nu era departe de Saint-Cloud. Era nerăbdător să se ducă acolo şi, în acelaşi timp, fără un motiv foarte clar, rezista acestei dorinţe. Trecu un taxi. Întinse braţul. Asta era!

— La Saint-Cloud. Vă spun eu unde…

Ploua. Cerul era cenuşiu. Era doar trei după-amiază, dar puteai să crezi că se lăsase amurgul. Casele, în mijlocul grădinilor fără flori, fără frunze, păreau pustii.

Sună. Veni să-i deschidă Gigi, nu Charlotte, în timp ce în bucătărie amanta lui Donge se aplecă spre uşă să vadă cine era vizitatorul.

Fără o vorbă, tot dispreţuitoare, Gigi îi făcu loc să intre. Trecuseră numai două zile de când fusese acolo şi totuşi i se părea că totul se schimbase. Poate că Gigi adusese puţin din dezordinea ei! Pe masa din bucătărie zăceau încă resturile prânzului.

Gigi îmbrăcase peste cămaşa de noapte un capot luat de la Charlotte, mult prea larg pentru ea, şi avea picioarele goale în papucii lui Prosper. Fuma o ţigară, mijind ochii din cauza fumului.

Charlotte, care se ridicase, nu ştia ce să zică. Nu-şi făcuse toaleta. Era trasă la faţă, iar sânii, fără sutien, erau căzuţi.

Cine va vorbi primul? Se priveau neliniştiţi, neîncrezători. În consecinţă, Maigret se aşeză şi îşi puse pălăria pe genunchi.

— Am avut dimineaţă o lungă discuţie cu Prosper, spuse el în cele din urmă.

— Ce zice? întrebă imediat Charlotte.

— Că n-a omorât-o pe Mimi, nici pe portarul de noapte.

— Ha! izbucni Gigi pe un ton triumfător. Ce-ţi spuneam?

Charlotte nu mai ştia ce să creadă. Se vedea bine că se lăsa în voia evenimentelor. Nu era făcută

pentru dramă şi părea să caute mereu ceva de care să se agaţe.

— Am stat de vorbă şi cu judecătorul de instrucţie. A primit o scrisoare anonimă despre Prosper şi Mimi.

Nicio reacţie. Charlotte îl privea mai departe foarte curioasă, cu pleoapele obosite şi corpul moleşit.

— O scrisoare anonimă?

Îi întinse caietul de reţete pe care îl luase cu el.

— Dumneata ai scris în acest caiet, nu-i aşa?

— Da… De ce?

— Vrei să fii amabilă şi să iei un toc? Aş prefera unul cu peniţă veche, care lasă pete. Cerneală, hârtie…

Pe bufet erau o sticluţă de cerneală şi un toc. Gigi se uită rând pe rând la Maigret şi la prietena ei, ca şi cum ar fi fost gata să intervină imediat ce ar fi simţit primejdia.

— Stai comod şi scrie.

— Ce trebuie să scriu?

— Nu scrie, Charlotte! Cu ăştia nu ştii niciodată!

— Scrie! Nu rişti nimic, îţi dau cuvântul meu. *Domnule judecător, îndrăznesc să vă scriu despre cazul Donge, de care am aflat din ziare…* De ce pui doi de i la ziare?

— Nu ştiu. Ce trebuie să pun?

În scrisoarea anonimă, pe care o avea în mână, era un *e.*

— *Americanca nu e o americancă adevărată, ci era dansatoare şi o chema Mimi…*

Maigret dădu din umeri cu nerăbdare.

— Destul, spuse el. Acum, uită-te la asta!

Scrisul arăta exact la fel. Diferite erau doar greşelile de ortografie.

— Cine a scris asta?

— Tocmai asta aş vrea să ştiu şi eu.

— Aţi crezut că eu am scris-o?

O cuprindea furia şi comisarul se grăbi s-o liniştească:

— N-am crezut nimic. Am venit să te întreb cine, în afară de dumneata şi de Gigi, ştia povestea de dragoste dintre Prosper şi Mimi şi, mai ales, povestea cu copilul.

— Tu ştii cine, Gigi?

Se gândiră îndelung, alene. Ai fi zis că trăiau cu încetinitorul în casa în dezordine, care căpăta brusc un aspect sordid. Uneori, nările lui Gigi tremurau uşor, iar Maigret înţelese că, nu peste mult timp, va da fuga prin locuri îndoielnice în căutarea unui strop de cocaină.

— Nu… În afară de noi trei…

— Cine a primit, mai demult, scrisoarea de la Mimi?

— Eu, răspunse Gigi. Şi, înainte să plec de la Cannes, am găsit-o într-o cutie unde-mi păstrez suvenirurile. Am adus-o…

— Dă-mi-o.

— Cu condiţia să-mi juraţi…

— Bineînţeles, prostuţo! Nu vezi că încerc să-l scap pe Prosper?

În spatele acestei poveşti, intui în mod vag complicaţii ciudate, dar nu avea nici cel mai mic indiciu pe care să-l poată folosi ca punct de plecare.

— Mi-o daţi înapoi?

El dădu din umeri şi citi:

Dragă Gigi,

Uf! Gata! Mi-a trebuit ceva timp, dar s-a făcut! Aţi râde, tu şi Charlotte, dacă v-aş spune că am scăpat şi am devenit o adevărată doamnă.

Ei bine, drăguţo, s-a făcut! Eu şi Oswald ne-am căsătorit ieri, şi chiar a fost o căsătorie ciudată, pentru că a vrut ca totul să se petreacă în Anglia, unde nu se face deloc ca la noi, încât sunt momente în care mă întreb dacă sunt cu adevărat căsătorită.

Anunţ-o şi pe Charlotte. Peste trei-patru zile plec în America. Din cauza grevelor, nu se ştie data exactă a plecării.

Cred că e mai bine să nu-i spui nimic bietului Prosper. E un băiat bun, dar e cam prostănac. Mă

întreb cum de am stat cu el aproape un an. A fost probabil anul meu de bunătate.

Totuşi, fără să ştie, mi-a făcut un serviciu. Să ţii pentru tine. Asta n-o priveşte pe Charlotte, care e o mare naivă sentimentală.

Am observat, cu ceva timp în urmă, că sunt însărcinată. Îţi dai seama ce moacă am făcut în primul moment. Înainte să-i spun lui Oswald, am dat fuga la un medic. Am făcut calcule. Pe scurt, e sigur că acest copil nu poate să fie al lui Oswald. Aşa că e al bietului Prosper, care… nu trebuie să afle niciodată! Ar fi în stare să-şi simtă vibrând coarda paternă!

Ar fi prea mult să-ţi explic totul. Doctorul a fost foarte drăguţ. Trişând puţintel în momentul naşterii (va fi de ajuns să pretind că e o naştere prematură), am putut să-l facem pe Oswald să creadă că va fi tată.

A primit bine vestea. Contrar a ceea ce s-ar putea crede la prima vedere, nu e deloc un om rece. Dimpotrivă, în intimitate se distrează ca un copil, iar zilele trecute, la Paris, am bătut toate cârciumioarele şi ne-am dat în carusel.

Pe scurt, am devenit doamna Oswald J. Clark din Detroit (Michigan) şi, de acum înainte, nu mai vorbesc decât englezeşte, pentru că Oswald, îţi aminteşti, nu ştie o boabă franţuzeşte.

Uneori mă gândesc la voi două. Charlotte e tot aşa speriată să nu se îngraşe? Mai tricotează în momentele de răgaz? Vei vedea c-o să sfârşească la tejgheaua unei mercerii de provincie! Tu însă, draga mea Gigi, nu cred că te vei îmburghezi vreodată. După cum spunea hazliu clientul cu ghetre albe – îţi aminteşti, ăla care a dat pe gât pe nerăsuflate o sticlă de şampanie –, ai viciul în sânge!

Salută Croisette din partea mea şi nu izbucni în râs uitându-te la Prosper şi gândindu-te că va fi tătic fără să ştie.

O să-ţi trimit vederi.

Pupici,
Mimi

— Îmi dai voie să iau cu mine scrisoarea asta?

— Lasă-i-o, Gigi, interveni Charlotte. În situaţia în care am ajuns…

Apoi, conducându-l pe comisar:

— Auziţi! Aş putea obţine permisiunea să-l văd? Are dreptul să i se aducă de mâncare din afară, nu? Dacă aţi vrea…

Şi, roşind, îi întinse comisarului o bancnotă de o mie de franci.

— Dacă ar putea să primească şi câteva cărţi… îşi petrecea tot timpul liber citind!

Ploaia, taxiul, felinarele care se aprindeau, pădurea pe care comisarul o străbătuse pe bicicletă împreună cu Donge…

— Lăsaţi-mă la *Majestic,* vă rog!

Portarul, puţin îngrijorat, dori să i se pună la dispoziţie când îl văzu traversând holul, dar comisarul nu-i adresă niciun cuvânt şi, la vestiar, îi dădu paltonul şi pălăria. De după perdeaua trasă puţin într-o parte, directorul îl văzuse şi el. Toţi îl cunoşteau pe Maigret şi îl urmăreau cu privirea.

La bar? De ce nu? Îi era sete. Dar îl atrase o muzică în surdină. Undeva, la subsol, o orchestră interpreta molatic un tangou. Porni în jos pe o scară acoperită cu un covor gros şi pătrunse într-o lumină albăstruie. Clienţii mâncau prăjituri la măsuţe. Alţii dansau. Un şef de sală veni înaintea comisarului.

— Aduceţi-mi o bere…

— Păi…

Maigret îl privi într-un fel anume şi omul se supuse şi scrise ceva pe o fişă. Fişele care… Maigret urmări cu privirea drumul fişei. În capătul sălii de dans, în dreapta orchestrei, în perete, se vedea un fel de trapă.

De cealaltă parte se aflau compartimentele cu pereţi din sticlă, cafeneaua, bucătăria, locul unde se spălau vasele, sala curierilor şi, la capăt de tot, lângă maşina de pontat, vestiarul cu cele o sută de dulapuri metalice. Cineva îl privea, simţea asta, şi îl reperă pe

Zebio, care dansa cu o femeie trecută de prima tinereţe, plină de bijuterii.

Să fi fost o iluzie? Maigret avu impresia că privirea lui Zebio îi arăta ceva. Căută şi avu un mic şoc zărindu-l pe Oswald J. Clark, care dansa în compania învăţătoarei fiului său, Ellen Darroman.

Păreau amândoi indiferenţi la tot ce se petrecea în jurul lor. Trăiau extazul iubirii. Gravi, abia zâmbitori, se credeau singuri pe ring, singuri pe lume şi, când orchestra se opri, rămaseră încă un moment nemişcaţi, înainte să se îndrepte spre masa lor.

Maigret remarcă atunci că americanul avea la reverul hainei o panglică îngustă de culoare neagră – felul lui de a purta doliu.

Comisarul pipăi în buzunar scrisoarea trimisă de Mimi lui Gigi. Şi tare mult îi venea să…

Dar judecătorul de instrucţie îi interzisese să se ocupe de Clark, prea gentleman, probabil, ca să se confrunte cu un poliţist!

Un *slow* urmă tangoului. Un pahar cu bere urmă în sens invers drumul făcut mai adineauri de fişa şefului de sală. Cei doi îndrăgostiţi dansau din nou.

Atunci Maigret se ridică, uită să plătească berea şi reveni în hol cu paşi mari.

— E cineva în camera 203? îl întrebă pe portar.

— Cred că sunt sus guvernanta şi copilul. Ar… Dacă-mi daţi voie să telefonez…

— Vă rog să n-o faceţi!

— Aveţi ascensorul în stânga, domnule comisar.

Prea târziu! Maigret urca deja scara de marmură, încet, bombănind.

7. Seara lui „ce spune?”

Fusese doar un gând care îi trecuse, aşa, prin minte, iar Maigret îl uitase imediat. Ajunse la etajul al doilea al hotelului şi se opri un moment să-şi tragă sufletul. Întâlnise pe scară un chelner ducând o tavă şi un comisionar care alerga cu un teanc de ziare străine în mână.

Acum, în faţa lui, femei foarte elegante intrau în ascensor şi, probabil, coborau să ia ceaiul jos, în sunetul muzicii. În aer stăruia parfumul lor.

„Toţi sunt la locul lor”, îşi zise el. „Unii în culise, alţii în saloane şi în hol… Clienţii de o parte, personalul de cealaltă.”

De fapt, altceva voia să spună. În jurul său, fiecare era la locul lui, fiecare făcea ce trebuia să facă. De exemplu, era normal ca o străină bogată să ia ceaiul, să fumeze ţigări şi să probeze haine. Era firesc ca un chelner să ducă o tavă, o cameristă să facă paturile, un liftier să manevreze ascensorul.

Pe scurt, situaţia fiecăruia era clară, admisă o dată pentru totdeauna.

Dar dacă cineva l-ar fi întrebat pe Maigret ce făcea acolo, ce-ar fi răspuns?

„Încerc să arunc un om în închisoare, ba chiar să obţin condamnarea lui la moarte.”

Nu era nimic! O şovăială, probabil provocată de localul luxos, de un lux agresiv, de atmosfera salonului de ceai.

209… 207… 205… 203… Maigret ezită o secundă şi bătu. Aplecat spre uşă, auzi vocea unui copil care rostea câteva cuvinte în engleză, apoi o voce de femeie venind de mai departe şi care, socoti el, îl poftea să intre.

Trecu printr-o mică anticameră şi intră într-un salon cu trei ferestre care dădeau spre Champs-Élysées. Lângă una dintre aceste ferestre, o femeie trecută de prima tinereţe, purtând o bluză albă ca o infirmieră, cosea ceva. Era guvernanta Gertrud

Borms, pe care ochelarii o făceau să pară şi mai severă.

Dar nu de ea era interesat comisarul. Privea un băiat de vreo şase ani îmbrăcat cu pantaloni scurţi de golf, cu torsul îngust acoperit de un pulover. Copilul stătea pe covor cu jucăriile răspândite în jur, printre altele, un vapor mare cu cheie şi maşinuţe care imitau foarte bine automobilele de diferite mărci. Pe genunchi avea o carte cu poze în care se uita la venirea lui Maigret şi spre care îşi îndreptă din nou atenţia după ce îi aruncă o privire comisarului.

— …

Când îi povesti scena doamnei Maigret, o făcu cam aşa:

— Mi-a spus ceva de genul: *You we you we we well*... Şi, ca să câştig timp, am rostit foarte repede: „Sper că mă aflu în apartamentul domnului Oswald J. Clark…”. Iar ea a repetat: *You we you we we well* sau cam aşa ceva. Iar în timpul ăsta puteam să-l observ pe copil. Avea un cap mare pentru vârsta lui şi, aşa cum mi se spusese, un păr de un roşcat foarte aprins. Avea ochii lui Prosper Donge, de un albastru-movuliu sau ca al unor amurguri de vară. Gâtul subţiratic… A început să-i vorbească guvernantei, tot în engleză, uitându-se în direcţia mea, dar pentru mine suna tot ca un fel de: *You we we you we we well*... Se întrebau în mod evident pentru ce venisem şi de ce stăteam acolo proţăpit în mijlocul salonului. Parcă eu ştiam de ce eram acolo? Într-o vază mare, chinezească, se aflau flori de câteva sute de franci. În cele din urmă, guvernanta s-a ridicat. Şi-a lăsat lucrul în fotoliu, a ridicat receptorul telefonului şi a vorbit. „Nu înţelegi franceza, micuţule?”, l-am întrebat pe copil. S-a mulţumit să mă privească bănuitor. După câteva clipe, un funcţionar în redingotă a intrat în apartament. Guvernanta i-a zis ceva, după care el mi-a spus: „Întreabă ce doriţi. — Aş vrea să vorbesc cu domnul Clark. — Nu e aici. Spune că trebuie să fie jos. — Mulţumesc”.

Gata! Asta fusese tot! Maigret voise să-l vadă pe Teddy Clark şi-l văzuse. Coborî, cu gândul la

Prosper Donge închis în celula lui de la Santé. Fără să vrea, fără să-şi dea seama ce face, coborî până la sala de dans şi, fiindcă paharul încă nu-i fusese luat, îşi reluă locul.

Se afla într-o stare pe care o cunoştea foarte bine. Ai fi zis că era un fel de aţipeală, care îl lăsa totuşi să-şi dea seama ce se petrece în jur, fără să acorde importanţă, fără să încerce să situeze lucrurile şi oamenii în timp şi spaţiu.

Astfel, văzu un comisionar apropiindu-se de Ellen Darroman şi şoptindu-i câteva cuvinte. Ea se ridică şi se îndreptă spre o cabină telefonică, unde stătu doar câteva clipe.

Când ieşi, îl căută din priviri pe Maigret. Apoi se întoarse la Clark, căruia îi vorbi cu glas şoptit, tot cu faţa spre comisar.

În acel moment, Maigret avu impresia foarte clară că avea să se petreacă un eveniment neplăcut. Înţelesese că ar fi fost cel mai bine să plece. Rămase totuşi.

Dacă ar fi trebuit să explice de ce nu pleca, i-ar fi fost tare greu s-o facă. Nu din conştiinţă profesională. Nu era deloc necesar să zăbovească în acea sală de dans unde nu-şi avea locul.

Nici lui n-ar fi putut să-şi explice! Judecătorul de instrucţie nu-l arestase pe Prosper Donge fără să-l consulte? Pe de altă parte, nu-i interzisese să se ocupe de american?

Adică: „Nu face parte din mediul dumitale. Nu-l poţi înţelege. Lasă-mi-l mie”.

Iar Maigret, plebeu până în măduva oaselor, se simţea ostil faţă de tot ce era în jurul lui acolo.

Atâta pagubă! Rămân! Îl văzu pe Clark căutându-l şi el cu privirea, încruntându-se, rugându-şi probabil însoţitoarea să stea acolo şi ridicându-se. Tocmai începuse alt dans. Luminii roşii îi luase acum locul una roz. Americanul se strecură printre perechi şi se apropie de comisar, proţăpindu-se în faţa lui.

Pentru Maigret, care nu înţelegea deloc engleza, cuvintele lui se puteau traduce tot prin: *Well you well we we well…*

Dar, de data asta, tonul era agresiv şi se vedea că americanul îşi reţinea cu greu furia.

— Ce spuneţi?

Iar celălalt continuă şi mai pornit.

Doamna Maigret îi spuse seara, dând din cap:

— Recunoaşte că ai făcut-o intenţionat! Cunosc eu bine mutra aia! Ai scoate din sărite şi un înger!

Nu recunoscu, dar ochii îi erau plini de veselie. În fond, ce făcuse? Stătuse în picioare în faţa yankeului, cu mâinile în buzunarele hainei, privindu-şi în ochi interlocutorul, ca şi cum i s-ar fi părut un spectacol ciudat.

Era vina lui? Se gândea tot la Donge, care stătea la închisoare şi nu dansa cu foarte drăguţa domnişoară Ellen. Aceasta, care probabil intuia că va urma un scandal, se apropiase. Înainte să ajungă la ei, Clark, furios, îl lovi cu pumnul în faţă pe Maigret, cu o mişcare scurtă, parcă de automat, aşa cum se poate vedea în filmele americane.

Două femei care serveau ceaiul la masa vecină se ridicară ţipând. Câteva perechi se opriră din dans.

Clark era mulţumit. După asta, fără îndoială că situaţia i se părea clară şi nu mai era nimic de adăugat.

Maigret nici măcar nu-şi duse mâna la bărbie. Se auzise zgomotul produs de pumnul care îi lovise maxilarul, dar faţa comisarului era nepăsătoare, ca şi cum ar fi primit un bobârnac.

În realitate, deşi nu urmărise ceva anume, era foarte mulţumit de ce-i oferea hazardul şi zâmbea fără să vrea, gândindu-se la mutra pe care o va face judecătorul de instrucţie.

— Domnilor!… Domnilor!…

Ca şi cum ar fi crezut că se va arunca asupra adversarului şi va urma un schimb de pumni, un şef de sală se aşeză între ei. Ellen dintr-o parte, un dansator din cealaltă parte încercau să-l imobilizeze pe Clark, care vorbea întruna.

— Ce spune? murmură calm Maigret.

— N-are importanţă! Domnilor, vă cer să binevoiţi…

Şi Clark turuia ca o moară stricată.

— Ce spune?

Atunci, spre surprinderea generală, Maigret începu să se joace cu un obiect lucitor pe care îl scosese din buzunar. Doamne drăguţe priveau cu stupoare acele faimoase cătuşe de care auziseră, dar pe care nu le văzuseră niciodată atât de aproape.

— Vrei să-i traduci? i se adresă el şefului de sală. Spune-i acestui domn că sunt obligat să-l arestez pentru ultraj. Şi mai spune-i că, dacă nu e dispus să mă urmeze de bunăvoie, va trebui, cu regret, să-i pun cătuşele.

Clark nu avu nicio reacţie, nu scoase o vorbă, o împinse pe Ellen, care voia să-l urmeze şi îl ţinea de braţ. Fără să-şi ceară pălăria şi pardesiul, merse în urma comisarului şi, când traversară holul, urmaţi de câţiva curioşi, directorul, care îi văzu din biroul lui, ridică braţele spre cer cu disperare.

— Taxi… La Palatul de Justiţie…

Se înnoptase. Urcară scările, străbătură culoarele şi se opriră în faţa uşii domnului Bonneau. Maigret luă atunci o atitudine umilă şi abătută, pe care doamna Maigret o cunoştea şi care avea darul s-o exaspereze.

— Îmi pare rău, domnule judecător. Am fost obligat, spre marele meu regret, să-l pun pe domnul Clark, aici de faţă, în stare de arest.

Magistratul nu putea să ghicească adevărul. Presupuse că Maigret îl bănuia pe american de asasinarea soţiei sale şi a portarului de noapte.

— Pardon! Pardon! În virtutea cărui mandat ţi-ai permis…

Atunci răspunse Clark şi Maigret nu percepu din vorbele lui decât un fel de onomatopee.

— *Ce spune?*

Bietul judecător! Se încruntă, îşi încreţi fruntea, pentru că şi cunoştinţele lui în materie de limbă engleză erau mediocre şi îşi urmărea cu greu interlocutorul. Explică şi el ceva şi îşi trimise grefierul să cheme un alt grefier, care de multe ori servea ca interpret.

— *Ce spune?* murmura din când în când Maigret.

Iar Clark, pe care aceste cuvinte îl înfuriau, repeta, imitându-l pe comisar şi strângând pumnii:

— *Ce spune?… Ce spune?…*

Apoi continuă cu o nouă tiradă în limba lui.

Interpretul intră în încăpere. Era un om scund şi timid, chel, de o umilinţă dezarmantă.

— Spune că e cetăţean american şi că nu va tolera ca nişte poliţişti…

După ton, se putea presupune că acest Clark avea un dispreţ profund faţă de cei din poliţie!

— …ca nişte poliţişti să fie tot timpul pe urmele sale. Pretinde că a fost urmărit tot timpul de un inspector.

— Este adevărat, domnule comisar?

— Probabil că are dreptate, domnule judecător!

— …Afirmă că alt poliţist a urmărit-o pe domnişoara Ellen…

— E foarte posibil!

— …Şi aţi dat buzna în apartamentul lui, în absenţa lui…

— Am bătut frumos la uşă şi am întrebat-o cât se poate de amabil pe onorabila persoană care se afla acolo dacă pot să vorbesc cu domnul Clark. După care am coborât în sala de dans să beau un pahar de bere. Atunci, acest domn, aici de faţă, a găsit de cuviinţă să-mi tragă un pumn în maxilar.

Domnul Bonneau era copleşit. Ca şi cum cazul nu era şi aşa destul de complicat! Până în acel moment reuşiseră să nu stârnească presa, dar, după altercaţia din salonul de ceai, jurnaliştii aveau să ia cu asalt Palatul de Justiţie şi Poliţia Judiciară.

— Nu înţeleg, domnule comisar, cum de un om ca dumneata, cu douăzeci şi cinci de ani de experienţă…

Era gata să se înfurie, pentru că Maigret, în loc să-l asculte, se juca cu o bucată de hârtie scoasă din buzunar. Era o epistolă scrisă pe hârtie albăstruie.

— Domnul Clark a întrecut cu siguranţă măsura. Dar nu e mai puţin adevărat că, la rândul dumitale, n-ai dat dovadă de tactul pe care am fi fost

îndreptăţiţi să-l aşteptăm de la dumneata în aceste împrejurări care…

Americanul muşcă nada! Maigret se văzu obligat să întoarcă repede capul ca să nu i se vadă bucuria. Într-adevăr, Clark rămase cu ochii aţintiţi la bucata de hârtie şi, apropiindu-se, întinse mâna.

— *Please…*

Maigret păru surprins şi îi dădu americanului scrisoarea. Judecătorul înţelegea din ce în ce mai puţin şi bănuia, nu fără temei, vreo manevră de-a comisarului.

În sfârşit, Clark se apropie de interpret, îi arătă scrisoarea şi îi vorbi cu volubilitate.

— *Ce spune?*

— Pretinde că recunoaşte scrisul soţiei sale şi vă întreabă cum de aveţi o scrisoare de-a ei.

— Despre ce e vorba, domnule Maigret? întrebă domnul Bonneau, cu severitate.

— Îmi cer scuze, domnule judecător. E un document pe care tocmai l-am primit. Voiam să vi-l aduc la cunoştinţă şi să-l depun la dosar. Regret că domnul Clark s-a înfuriat înainte să…

Clark vorbi din nou, adresându-se interpretului.

— *Ce spune?* întrebă judecătorul, molipsit şi el.

— Îmi cere să-i traduc această scrisoare… Anunţă că, dacă cineva şi-a permis să scotocească în lucrurile soţiei sale, se va plânge ambasadei şi că…

— Tradu-i…

Atunci Maigret, puţin încordat, începu să-şi umple pipa şi se apropie de fereastră, prin care becurile de afară se zăreau ca nişte stele înconjurate de un halo de umiditate.

Bietul interpret, cu chelia plină de sudoare, traducea cuvânt cu cuvânt scrisoarea trimisă de Mimi prietenei sale Gigi şi, în fiecare clipă, teribil de înspăimântat, se întreba dacă va avea curajul să meargă mai departe. Magistratul se apropiase să citească peste umărul lui, dar Clark, mai categoric ca oricând, îl îndepărtase cu un gest, murmurând:

— *Please…*

Părea să-şi supravegheze bunul, avea grijă să nu i se ia scrisoarea, să nu se încerce distrugerea ei sau să fie sărite fraze la traducere. Arătă cu degetul anumite cuvinte, cerând să i se spună sensul exact.

În disperare de cauză, domnul Bonneau se apropie de comisar, care fuma părând indiferent.

— Ai făcut-o intenţionat, domnule comisar?

— Cum aş fi putut să prevăd că domnul Clark îmi va trage un pumn în faţă?

— Scrisoarea asta explică totul!

— Cu un cinism desăvârşit!

Păi vezi! Judecătorul îl băgase la închisoare pe Prosper Donge fără să aibă certitudinea că era vinovat! Şi era gata să facă la fel cu Charlotte, Gigi şi oricare din şleahta asta!

Interpretul şi Clark stăteau în picioare, aplecaţi amândoi peste birou, unde abajurul verde lăsa doar un cerc de lumină.

În sfârşit, Clark îşi îndreptă spatele şi lovi cu pumnul în birou, mormăind ceva de genul:

— *Damned!*

Apoi comportamentul lui se dovedi foarte diferit faţă de ce te-ai fi aşteptat de la el. Nu se agită. Nu se uită la nimeni. Trăsăturile i se înăspriseră, privirea îi devenise fixă. După un moment lung de nemişcare, în care bietul interpret parcă ar fi vrut să-i ceară scuze, se întoarse, descoperi un scaun într-un colţ şi se aşeză acolo atât de liniştit, atât de simplu, încât chiar acea simplitate avea ceva tragic.

Maigret, care îl observa de la distanţă, văzu pur şi simplu picături de sudoare ivindu-se pe pielea de deasupra buzei de sus.

Iar Clark, în acel moment, aducea într-un fel cu un boxer care tocmai primise lovitura decisivă, dar care se ţinea încă pe picioare din inerţie, căutând instinctiv un punct de sprijin înainte să cedeze de-a binelea.

În biroul judecătorului domnea o linişte desăvârşită. Într-o încăpere vecină, cineva bătea la maşină.

Clark nu făcea nicio mişcare. Aşezat în colţul lui, cu coatele pe genunchi şi bărbia în mâini, se uita fix la picioarele încălţate cu pantofi cu vârfuri pătrate.

Mult timp după aceea îl auziră mormăind:

— *Well!... Well!...*

Iar Maigret, în şoaptă, către interpret:

— *Ce spune?*

— Bine… Bine…

Ca să nu stea ca un popândău, judecătorul se prefăcea că-şi examinează dosarele. Fumul pipei lui Maigret urca lent în aer, cu tendinţa să se deplaseze spre focarul luminos al lămpii.

— *Well…*

Era ceva ce venea de departe. Dumnezeu ştie unde îl purtau gândurile! În sfârşit, se mişcă. Fiecare se întrebă ce avea să facă. Scoase din buzunar o tabacheră din aur masiv, o deschise, luă o ţigară, după care o închise cu un pocnet sec. Apoi, întorcându-se spre interpret:

— *Please…*

Voia un chibrit. Interpretul nu fuma. Comisarul îi întinse cutia lui cu chibrituri, iar Clark, luând-o, ridică ochii spre el, aruncându-i o privire plină de înţelesuri.

Când se ridică, probabil se simţea sleit sufleteşte, pentru că silueta îi era oarecum şovăielnică. Dar era calm. Trăsăturile îşi recăpătaseră imobilitatea. Începu prin a pune o întrebare. Judecătorul se uită la Maigret, ca şi cum ar fi aşteptat răspunsul.

— Întreabă dacă poate să păstreze scrisoarea.

— Aş prefera să fie întâi fotografiată. Asta se poate face în câteva minute. E de ajuns s-o ducem sus, la Identitatea Judiciară.

Urmă traducerea. Clark păru să înţeleagă, se înclină, întinse hârtia grefierului. Apoi vorbi din nou. Era agasant să nu înţelegi nimic. Tot ce spunea părea interminabil şi comisarului îi venea tot timpul să întrebe:

— *Ce spune?*

— Înainte de orice, trebuie să-l consulte pe *solicitor,* pentru că nu putea să se aştepte la

descoperirea pe care a făcut-o, iar asta schimbă totul.

De ce se simţea Maigret în acel moment atât de emoţionat? Găliganul vânjos care, cu trei zile în urmă, se dădea în carusel împreună cu Ellen şi, puţin mai devreme, dansa tangou într-o lumină albăstruie primise o lovitură mult mai puternică decât cea pe care i-o dăduse comisarului. Or, ca şi el, abia dacă reacţionase. O înjurătură, o lovitură de pumn în birou, câteva minute de tăcere…

— *Well!… Well!…*

Păcat că nu se puteau înţelege! Maigret ar fi dorit să aibă o discuţie cu el.

— *Ce spune?*

— Că, din acest moment, oferă o recompensă de o mie de dolari poliţistului care îl va descoperi pe asasin.

În timp ce îi erau traduse cuvintele, Clark se uita la Maigret, părând să spună: „Vezi că sunt fair play!”

— Răspundeţi-i că aceşti o mie de dolari, dacă îi vom câştiga, vor merge la un orfelinat al poliţiei.

Era ciudat. Acum ai fi putut să crezi că nu mai pridideau cu politeţurile. Clark ascultă traducerea şi înclină capul.

— *Well…*

Apoi vorbi din nou, de data asta aproape pe tonul unui om de afaceri.

— Presupune – dar nu vrea să facă nimic fără *solicitor* – că ar fi necesară o întrevedere între el şi acel om… Prosper Donge. Întreabă dacă ar putea obţine aprobarea şi dacă…

Veni rândul judecătorului de instrucţie să se încline cu gravitate. Puţin lipsea să nu se sfârşească totul cu felicitări!

— După dumneavoastră…

— Vă rog…

— Pentru nimic în lume!

În sfârşit, Clark puse întrebări, întorcându-se deseori spre Maigret.

— Întreabă, domnule comisar, dacă povestea cu lovitura de pumn va avea urmări. Nu cunoaşte consecinţele pe care gestul lui le poate avea în Franţa. În ţara lui…

— Spune-i că nu-mi amintesc despre ce vorbeşte.

Judecătorul se uita la uşă cu nelinişte. Era prea frumos! Se temea ca nu cumva un nou incident să distrugă acea preţioasă armonie. De s-ar aduce mai repede scrisoarea şi…

Tăcere. Aşteptau. Nu mai aveau ce să-şi spună. Clark aprinse o altă ţigară, după care, cu un gest, îi ceru chibriturile lui Maigret.

În sfârşit, grefierul se întoarse cu acea îngrozitoare bucată de hârtie albastră.

— Gata, domnule judecător. Pot?…

— Da, înapoiază-i scrisoarea domnului Clark.

Clark o puse cu grijă în portofel, pe acesta în buzunarul de la spate al pantalonilor şi, uitând că venise fără pălărie, se uită după ea pe scaune. În sfârşit, îşi aminti, zâmbi maşinal şi le ură o seară bună tuturor.

Apoi, după ce uşa se închise, iar traducătorul plecă şi el, domnul Bonneau tuşi de două-trei ori, dădu ocol biroului şi luă în mână câteva hârtii cu care nu avea ce face.

— Hm! Asta ai vrut, domnule comisar?

— Dumneavoastră ce credeţi, domnule judecător?

— Parcă eu te-am întrebat.

— Îmi cer scuze. Evident! Am impresia că domnul Clark se va recăsători foarte curând. Iar acest copil este, în definitiv, fiul lui Donge…

— Un om care în acest moment se află în închisoare şi asupra căruia planează…

— …învinuiri, bineînţeles! continuă Maigret, oftând. Numai că e fiul lui! Ce pot să fac?

Îşi căută şi el pălăria, care rămăsese la *Majestic,* şi i se păru ciudat să părăsească Palatul de Justiţie cu capul descoperit, aşa încât fu nevoit să ia un taxi ca să se ducă acasă.

Bărbia avusese timp să se învineţească. Doamna Maigret o descoperi de la prima privire.

— Iar te-ai bătut! constată ea, punând masa. Şi, bineînţeles, ai rămas fără pălărie! În ce te-ai băgat?

El se arătă mulţumit şi zâmbi cu toată gura, în timp ce scotea şervetul din inelul de argint.

8. Când Maigret aţipeşte

Este foarte plăcut să stai confortabil la birou, cu o sobă care duduie uşor în spate, în stânga ferestrei, pe care bruma dimineţii o acoperea ca o etamină, având în faţă, deasupra şemineului Louis-Philippe din marmură neagră, acele pendulei oprite de douăzeci de ani la ora prânzului; pe perete, într-o ramă colorată cu negru şi auriu, o fotografie de grup a unor domni în redingotă, joben, cu mustăţi neverosimile şi bărbi ascuţite: asociaţia secretarilor de comisariat, pe când Maigret avea douăzeci şi patru de ani!

Pe birou se aflau patru pipe, aliniate în ordinea mărimii.

„O americană foarte bogată a fost sugrumată în pivniţele hotelului *Majestic.”*

Acest titlu se putea citi pe prima pagină a unui ziar de seară, apărut cu o zi în urmă. Bineînţeles, pentru jurnalişti, americanii sunt neapărat foarte bogaţi. Dar Maigret zâmbi şi mai amuzat când îşi văzu fotografia, cu palton, pălărie, pipa între dinţi şi faţa aplecată peste ceva ce nu se vedea.

„Comisarul Maigret examinează victima.”

Numai că era o fotografie făcută cu un an în urmă, în pădurea Boulogne, pe când examina, într-adevăr, un rus doborât cu un foc de revolver.

Avea însă documente mai importante în dosare separate.

Raportul inspectorului Torrence după ancheta despre numitul Edgar Fagonet, zis Eusebio Fualdes, zis Zebio, 24 de ani, născut la Lille.

Fiul lui Fagonet, Albert Jean-Marie, şef de echipă la Uzinele Lecœur, decedat În urmă cu trei ani, şi al lui Jeanne, Albertine, Octavia Hautbois, soţia precedentului, 54 de ani, fără profesie.

Informaţiile următoare ne-au fost furnizate de portăreasa imobilului din strada Caulaincourt nr. 57, unde locuieşte Edgar Fagonet împreună cu

mama şi sora lui, de vecinii şi comercianţii din cartier, precum şi, telefonic, de comisariatul de poliţie din cartierul Uzinei de Gaz din Lille.

De asemenea, am intrat în legătură telefonică cu Sanatoriul Chevalet de la Megève şi am stat personal de vorbă cu directorul cinematografului Imperia, *de pe bulevardul Capucinilor.*

Sub rezerva unor verificări ulterioare, informaţiile de mai jos ni se par a fi exacte.

Familia Fagonet, din Lille, ducea o viaţă decentă şi ocupa, în cartierul nou al Uzinei de Gaz, o casă cu un etaj. Se pare că ambiţia părinţilor era ca Edgar Fagonet să facă studii şi, într-adevăr, de la vârsta de unsprezece ani, acesta a intrat la liceu.

Dar a trebuit să-l părăsească timp de un an, deoarece a fost internat într-un preventoriu din insula Oléron. După ce sănătatea i s-a restabilit în aparenţă, şi-a reluat studiile, care au fost apoi mereu întrerupte din cauza constituţiei sale firave.

La şaptesprezece ani a fost nevoie să fie trimis la munte şi a petrecut patru ani la Sanatoriul Chevalet, de lângă Megève.

Doctorul Chevalet îşi aminteşte foarte bine de Fagonet, care, băiat foarte drăguţ, avea mare succes la unele bolnave. A avut mai multe aventuri. Tot acolo a devenit un dansator desăvârşit, deoarece regulile sanatoriului sunt foarte îngăduitoare şi, se pare, bolnavii sunt foarte dornici de plăceri.

A fost reabilitat definitiv de consiliul de revizie.

La douăzeci şi unu de ani, Fagonet a revenit la Lille, exact la timp pentru a-şi vedea tatăl aflat pe patul de moarte. Acesta a lăsat ceva economii, insuficiente însă pentru întreţinerea familiei.

Sora lui Fagonet, Emilie, în vârstă de nouăsprezece ani, suferă de o boală osoasă care o face aproape infirmă. În plus, cu o inteligenţă sub medie, are nevoie de îngrijiri permanente.

Se pare că în acea perioadă Edgar Fagonet a făcut eforturi serioase să găsească un loc de muncă stabil, întâi la Lille, apoi la Roubaix. Din păcate, întreruperea studiilor constituia un handicap. Pe de

altă parte, deşi vindecat, constituţia nu-i permitea munca manuală.

Atunci a venit la Paris, unde, după câteva săptămâni, a intrat, în uniformă azurie, plasator la cinematograful Imperia, *primul care a renunţat la plasatoare şi a angajat tineri, printre care mulţi studenţi săraci.*

E greu să obţii informaţii precise în această privinţă, pentru că cei interesaţi s-au dovedit a fi discreţi, dar pare sigur că mai mulţi dintre aceşti tineri, avantajaţi de uniformă, au făcut la Imperia *cuceriri* profitabile.

Maigret zâmbi, pentru că Torrence găsise de cuviinţă să sublinieze cu cerneală roşie ultimul cuvânt.

Totuşi, prima grijă a lui Fagonet, pe care colegii începeau să-l numească Zebio, din pricina tipului său sud-american, a fost să-şi aducă la Paris mama şi sora şi să le instaleze într-o locuinţă cu trei camere, pe strada Caulaincourt.

Este considerat de portăreasă şi vecini un fiu deosebit de devotat şi deseori face chiar piaţa în cartier.

Colegii de la Imperia *i-au spus, în urmă cu un an, că cei de la* Majestic *căutau un dansator profesionist pentru salonul de ceai. S-a prezentat şi, după câteva zile de probă, a fost angajat. A luat atunci numele Eusebio Fualdes, iar directorul hotelului nu are ce să-i reproşeze.*

După părerea personalului, e un băiat mai curând timid, sentimental şi destul de sperios. După cum spun unii, o adevărată domnişoară.

Vorbeşte puţin, îşi menajează forţele, deoarece are momente de slăbiciune şi, în mai multe rânduri, a fost nevoit să se întindă pe un pat la subsol, mai ales în serile speciale, care îl reţin până noaptea târziu.

Se înţelege bine cu toată lumea, nu are prieteni şi e puţin dispus la confidenţe.

Se presupune că salariul lunar, împreună cu bacşişurile, s-ar ridica la două mii – două mii cinci sute de franci pe lună.

Cam asta reprezintă şi felul de viaţă al familiei sale.

Edgar Fagonet nu bea, fumează puţin, nu consumă droguri. Starea sănătăţii l-ar împiedica.

Mama lui e o femeie din nord, mică de statură şi viguroasă. A pomenit de mai multe ori – printre care şi portăresei – că ar dori să lucreze şi ea, dar îngrijirea fiicei a împiedicat-o întotdeauna.

Am încercat să aflăm dacă Fagonet a stat vreun timp pe Coasta de Azur. N-am primit informaţii sigure în această privinţă. Unii presupun că ar fi petrecut acolo câteva zile, acum trei-patru ani, pe când era încă la Imperia, *împreună cu o doamnă cam trecută. Informaţia este însă mult prea imprecisă ca să poată fi luată în considerare.*

Maigret îşi umplu fără grabă pipa nr. 3, puse cărbuni în sobă, se duse la fereastră să arunce o privire Senei, pe care un soare palid începea s-o aurească, şi reveni să se aşeze în fotoliu, oftând mulţumit.

Raportul inspectorului Lucas despre Ramuel, Jean, Oscar, Aldebert, 48 de ani, domiciliat într-un apartament mobilat, strada Delambre nr. 14 (arondismentul XIV).

Ramuel s-a născut la Nisa, din tată francez, azi decedat, şi mamă italiană, căreia i-am pierdut urma şi pare să se fi întors de mult timp în ţara ei. Tatăl era expeditor de trufandale.

La optsprezece ani, Jean Ramuel intră în serviciul unui misit de la Hale, din Paris, dar n-am putut obţine informaţii precise în această privinţă, deoarece misitul a murit de zece ani.

Se angajează în armată la nouăsprezece ani. La douăzeci şi patru părăseşte armata cu gradul de sergent-major şi intră în serviciul unui intermediar, pe care îl părăseşte însă foarte repede ca să lucreze

ca ajutor de contabil la o rafinărie de zahăr, în Egipt.

Stă acolo trei ani, apoi revine în Franţa, ocupă diferite slujbe în cartierul de afaceri, la Paris, şi încearcă să joace la Bursă.

La treizeci şi doi de ani pleacă în Guayaquil, în Republica Ecuador, pentru o societate minieră franco-engleză. Primise însărcinarea să ţină la zi o contabilitate care părea foarte încurcată.

Lipseşte astfel din ţară timp de şase ani. Acolo a cunoscut-o pe Marie Deligeard, despre care avem puţine informaţii şi care, după toate probabilităţile, exercita în America Centrală o profesiune cam îndoielnică.

A revenit în ţară împreună cu ea. Sediul societăţii fiind transferat la Londra, nu avem informaţii despre această perioadă.

O vreme, cuplul duce o viaţă destul de lesnicioasă la Toulon, Cassis şi Marsilia. Ramuel încearcă să facă speculaţii cu terenuri şi vile, dar nu-i reuşesc.

Marie Deligeard, pe care o prezintă ca doamna Ramuel, deşi nu sunt căsătoriţi, este o persoană bătătoare la ochi şi vulgară, care nu ezită să provoace scandaluri în locurile publice şi are o plăcere răutăcioasă să se facă remarcată.

Scenele dintre ei sunt foarte dese. Uneori, Ramuel îşi părăseşte amanta timp de câteva zile; totuşi, ea are întotdeauna ultimul cuvânt.

Ramuel şi Marie Deligeard s-au instalat la Paris într-un apartament mobilat, destul de confortabil, de pe strada Delambre: un dormitor, o bucătărie, o baie şi un antreu, o chirie de opt sute de franci pe lună.

Ramuel a intrat contabil la banca Atoum, de pe strada Caumartin. (Această bancă este azi în faliment, dar Atoum a pus pe picioare un magazin de covoare, pe strada Saints-Peres, sub numele unuia dintre angajaţii lui.)

Ramuel a părăsit banca înaintea acestui faliment şi, aproape imediat, în urma unui anunţ, s-a prezentat la Majestic *în calitate de contabil.*

Lucrează acolo de trei ani. Direcţia nu are motive să se plângă de el. Personalul nu-l simpatizează, pentru că e de o severitate excesivă.

De mai multe ori, în urma certurilor cu amanta, i s-a întâmplat să nu părăsească hotelul timp de câteva zile, dormind pe un pat improvizat. Atunci, aproape întotdeauna, a primit telefoane sau acea femeie a venit personal în subsol.

Personalul pretinde că femeia asta îl terorizează efectiv pe contabil.

De notat că Jean Ramuel şi-a reluat ieri viaţa comună în apartamentul din strada Delambre.

Un sfert de oră mai târziu, bătrânul aprod bătu încetişor la uşa lui Maigret. Neprimind răspuns, o deschise fără zgomot şi înaintă în vârful picioarelor.

Răsturnat în fotoliu, cu vesta descheiată, cu pipa stinsă în gură, comisarul părea să doarmă. Aprodul vru să tuşească încet ca să-şi anunţe prezenţa, dar Maigret murmură, fără să deschidă ochii:

— Ce-i?

— Un domn vrea să vă vorbească. Poftiţi cartea lui de vizită.

S-ar fi zis că Maigret încă mai ezita să-şi alunge somnolenţa, pentru că întinse mâna tot cu ochii închişi. În sfârşit, oftă, puse cartea de vizită lângă el şi ridică în acelaşi timp receptorul telefonului.

— Îi spun să intre?

— Imediat…

Abia dacă aruncase o privire cărţii de vizită: *Étienne Jolivet, director adjunct Crédit Lyonnais, agenţia O.*

— Alo!… Vă rog să-i cereţi domnului Bonneau, judecătorul de instrucţie, să aibă amabilitatea să-mi dea numele şi adresa acelui *solicitor* al domnului Clark. Da, *solicitor*... Aşa cum se pronunţă… Apoi faceţi-mi imediat legătura cu acest domn. E urgent…

Aproape un sfert de oră, domnul Jolivet, îmbrăcat la patru ace, pantaloni în dungi, haină cu bordură, pălărie tare ca cimentul armat, stătu foarte demn pe marginea scaunului din sala de aşteptare mohorâtă

de la Poliţia Judiciară. Era însoţit de un tânăr cu o mutră încruntată şi o prostituată, care îşi spunea povestea cu o voce răguşită:

— …În primul rând, cum să-i fi luat portofelul fără să observe? Bărbaţii ăştia din provincie sunt toţi la fel. N-au curajul să le spună nevestelor cât au cheltuit la Paris şi pretind că li s-au furat banii. Din fericire, comisarul de la moravuri mă cunoaşte. Dovada că…

— Alo! Domnul Herbert Davidson?… Încântat, domnule Herbert Davidson. Aici comisarul Maigret… Da… Am avut ieri plăcerea să-l întâlnesc pe clientul dumneavoastră, domnul Clark… A fost foarte amabil… Ce spuneţi?… Nu, nu!… Nu-mi amintesc deloc… Vă sun pentru că am avut impresia că era dispus să ne ajute pe cât îi stă în putinţă… Spuneţi că e la dumneavoastră în acest moment?… Atunci întrebaţi-l… Alo!… Ştiu că în mediul dumnealui şi în special în Statele Unite viaţa fiecăruia dintre soţi e destul de distinctă… Totuşi, ar fi putut să remarce… Nu întrerupeţi… O clipă, domnule Davidson… Traduceţi după aceea… S-a stabilit că doamna Clark a primit cel puţin trei scrisori de la Paris în ultimii ani… Aş vrea să ştiu dacă domnul Clark le-a văzut… Aş vrea să ştiu dacă nu cumva a primit mai multe scrisori de acelaşi gen… Da… Aştept… Mulţumesc.

Auzi un murmur de voci la celălalt capăt al firului.

— Alo!… Ce spuneţi?… Nu le-a deschis?… Nu şi-a întrebat soţia ce scria în ele!… Evident!… E un punct de vedere…

Ar fi vrut şi el s-o vadă pe doamna Maigret primind scrisori fără să i le arate!

— Cam una la trei luni?… Acelaşi scris?… Da… Ştampila poştei din Paris?… O clipă, domnule Davidson…

Deschise uşa de la biroul inspectorilor pentru că la ei era zarvă mare.

— Gura acolo!

Apoi se întoarse.

— Alo!… Sume destul de mari?… Sunteţi amabil, domnule Davidson, să luaţi notă de aceste declaraţii în scris şi să le transmiteţi judecătorului de instrucţie?… Nu! Încă nimic… Îmi cer scuze… Chiar nu ştiu cum au aflat ziarele, dar pot să vă spun că n-am niciun amestec. Chiar în dimineaţa asta am trimis la plimbare patru jurnalişti şi doi fotografi care mă aşteptau pe culoarul Poliţiei Judiciare. Vă rog să-l salutaţi pe domnul Clark din partea mea.

Deodată, se încruntă. Oare, deschizând adineauri uşa de la biroul inspectorilor, nu i se păruse că îl recunoaşte pe…? O deschise din nou şi, într-adevăr, pe unul dintre birouri stătea un reporter însoţit de fotograful lui.

— Ascultă-mă bine, amice! Cred că am strigat destul de tare să fi auzit. Dacă un singur cuvânt din ce-am spus apare în fiţuica ta, te-am tăiat pe viitor de la informaţii! Ai înţeles?

Totuşi, când se întoarse în birou şi îşi sună aprodul, pe buze îi apăru un zâmbet vag.

— Să intre domnul… domnul Jolivet…

— Bună ziua, domnule comisar… îmi cer scuze că vă deranjez. Am crezut că fac bine venind. Când am citit ziarul de ieri-seară…

— Luaţi loc, vă rog.

— De altfel, vă mărturisesc că nu fac acest demers din proprie iniţiativă, ci de comun acord cu directorul nostru general, căruia i-am telefonat azi-dimineaţă la prima oră. Numele Prosper Donge m-a frapat tocmai pentru că mi-a trecut recent pe sub ochi… Trebuie să vă spun că, la agenţia O, eu vizez cecurile. O muncă mecanică, desigur, deoarece contul clientului a fost verificat înainte. Arunc o privire, îmi pun parafa… Totuşi, fiind vorba de o sumă mare…

— O clipă! Vreţi să spuneţi că Prosper Donge este clientul dumneavoastră?

— De cinci ani, domnule comisar. Şi chiar dinainte, deoarece contul lui ne-a fost transmis în acea perioadă de agenţia noastră de la Cannes…

— Daţi-mi voie să vă pun câteva întrebări. În felul acesta îmi va fi mai uşor să-mi fac ordine în idei. Prosper Donge era clientul sucursalei dumneavoastră din Cannes. Mi-aţi putea spune la cât ajungea contul lui la vremea aceea?

— Un cont foarte modest, ca al majorităţii angajaţilor de hotel pe care îi avem clienţi. Trebuie spus totuşi că, dacă li se oferă casă şi masă, pot, dacă sunt serioşi, să pună deoparte aproape tot câştigul. Aşa făcea Donge, care depunea lunar în cont o mie cinci sute de franci. În plus, o obligaţiune de-a noastră cumpărată de el a valorat la scadenţă douăzeci de mii de franci. Pe scurt, avea aproximativ cincizeci şi cinci de mii de franci când a sosit la Paris.

— Şi a continuat să facă mici depuneri?

— O clipă! Am adus cu mine un extras al operaţiunilor sale. Veţi vedea că e ceva foarte tulburător. În primul an, Donge, care locuia într-un apartament mobilat de pe strada Brey, lângă Étoile, a depus, cu aproximaţie, încă o mie două sute de franci. În al doilea an a făcut retrageri şi nicio depunere. Şi-a schimbat adresa. Acum locuieşte la Saint-Cloud, unde, după cecurile pe care le-a semnat, am înţeles că şi-a construit o căsuţă. Cec pentru magazinul de mobilă, pentru tâmplar, pentru zugravi, pentru firma de construcţie… Astfel, la sfârşitul acestui an, cum puteţi vedea după acest borderou, nu mai avea la bancă decât opt sute treizeci şi trei de franci şi câteva centime. Dar, acum trei ani, adică după câteva luni…

— Staţi puţin! Aţi zis „acum trei ani”?

— Întocmai… Vă voi da imediat datele exacte. Acum trei ani, ne-a anunţat, în scris, că şi-a schimbat domiciliul şi ne-a rugat să ne notăm noua sa adresă: strada Réaumur nr. 117…

— O clipă! L-aţi văzut vreodată pe Donge?

— Poate că l-am văzut, dar nu-mi amintesc. Nu stau la ghişeu, pentru că am un birou de unde nu văd publicul decât printr-un fel de vizetă.

— Angajaţii băncii l-au văzut?

— Am pus această întrebare dimineaţă câtorva dintre angajaţii noştri. Unul şi-a amintit de el tocmai pentru că şi el şi-a construit o căsuţă la marginea oraşului. Ba chiar mi-a atras atenţia că a renunţat la ea imediat ce a construit-o.

— Vreţi să-l sunaţi acum pe acest angajat şi să-i spuneţi să vină aici?

În timp ce directorul adjunct telefona, Maigret profită să se întindă, ca şi cum i-ar fi fost foarte somn, dar ochii îi luceau.

— Spuneaţi aşadar… Ia să vedem! Donge şi-a schimbat adresa şi s-a mutat în strada Réaumur, la numărul 117. Scuzaţi-mă o clipă…

Intră în biroul inspectorilor.

— Lucas! Ia un taxi şi dă fuga în strada Réaumur numărul 117. Te interesezi de un anume Prosper Donge. Îţi explic mai târziu.

Se întoarse la directorul adjunct de sucursală.

— Ce operaţiuni bancare a făcut Donge din acest moment?

— Despre asta am venit să vă vorbesc. Am rămas cu gura căscată dimineaţă când i-am examinat contul şi am fost şi mai uimit când am aflat ultima lui operaţiune bancară. Primul cec american…

— Poftim? Ce-aţi spus?

— O! Sunt mai multe! Primul cec american, emis de o bancă din Detroit pentru Prosper Donge, datează din luna martie, acum trei ani, şi e de cinci sute de dolari… Vă pot spune exact cât valorau la acea dată…

— Nu contează!…

— Acest cec a fost depus în contul lui. Şase luni mai târziu, un nou cec cu aceeaşi sumă ne-a fost adresat de Donge, cu rugămintea să încasăm şi să trecem suma în contul lui…

Directorul adjunct se arătă brusc neliniştit de expresia uluită a comisarului, care nu mai părea să asculte. Şi, într-adevăr, Maigret parcă era absent. Îşi spuse că, dacă nu i-ar fi telefonat acelui *solicitor* înainte să-l primească pe vizitator, dacă nu ar fi pus

la telefon întrebări precise, s-ar fi pretins şi acum că numai întâmplarea…

— Vă ascult domnule… Jolivet, nu?

De fiecare dată era obligat să arunce o privire pe cartea de vizită.

— De fapt, cred că ştiu ce-mi veţi spune. Donge a continuat să primească cecuri de la Detroit, cam unul la trei luni…

— Exact… Dar…

— Cam la ce sumă se ridică în total aceste cecuri?

— Trei sute de mii de franci.

— Care au rămas în bancă, fără ca Donge să fi retras ceva din ei?

— Da. Numai că în ultimele opt luni n-a mai primit niciun cec.

Păi, da! Pentru că, înainte de a veni în Franţa, doamna Clark a făcut, împreună cu fiul ei, o croazieră în Pacific!

— În acest timp, Donge a continuat să depună lunar sume mici?

— Nu găsesc nimic în cont. Este evident că depunerile lui ar fi fost neînsemnate în comparaţie cu cecurile din America. Dar ajung acum la partea cea mai tulburătoare… Scrisoarea de alaltăieri… Nu eu m-am ocupat de ea, ci şeful de la „serviciul străinătate” – veţi înţelege de ce. Aşadar alaltăieri am primit o scrisoare de la Donge. În loc să conţină un cec, ca de obicei, ni se cerea să binevoim să emitem unul, la purtător, pentru o bancă din Bruxelles. Este o operaţiune curentă. Oamenii care călătoresc ne cer deseori să le eliberăm un cec de la o bancă la alta, ceea ce evită complicaţiile scrisorii de credit sau transportarea unor mari sume în numerar.

— Ce valoare avea cecul?

— Două sute optzeci de mii de franci. Aproape întreaga sumă din cont. În fond, au rămas ceva mai puţin de douăzeci de mii de franci în contul lui Donge.

— Vreţi să spuneţi că i-aţi înmânat cecul?

— L-am trimis la adresa cerută.

— Adică?

— Domnul Prosper Donge, strada Réamur nr. 117, ca de obicei.

— Prin urmare, această scrisoare a fost trimisă ieri-dimineaţă?

— Probabil. Dar, în acest caz, nu poate să fie în posesia lui Donge.

Şi directorul adjunct flutură ziarul în aer.

— Nu-l poate avea, pentru că alaltăieri, aproape la ora la care emiteam cecul, Prosper Donge era arestat!

Maigret răsfoi rapid cartea de telefon şi descoperi că, la adresa respectivă, unde erau multe numere de telefon, exista un aparat în loja portarului. Sună. Lucas ajunsese acolo de câteva minute.

Îi dădu câteva scurte instrucţiuni.

— Da, o scrisoare, pe adresa lui Donge… Plicul are antetul băncii Crédit Lyonnais, sucursala O… Grăbeşte-te, bătrâne. Şi sună-mă!

— Cred, domnule comisar, că am făcut bine… spuse directorul adjunct, cu oarecare solemnitate.

— Bineînţeles!… Bineînţeles!…

Numai că nu-l mai vedea pe insul din faţa lui. Nu se mai ocupa de el. Era departe. Dumnezeu ştie unde era de fapt! Simţea nevoia să schimbe locul obiectelor, să scormonească cu vătraiul în sobă, să se plimbe de colo colo.

— Un angajat de la Crédit Lyonnais, domnule comisar…

— Să intre!…

În acelaşi moment se auzi soneria telefonului. Angajatul băncii rămase în prag aşteptând şi privindu-l pe directorul adjunct cu spaimă, întrebându-se ce putuse să facă de era convocat la Poliţia Judiciară.

— Lucas?

— Să ştiţi, şefu’, că imobilul în care mă aflu nu este unul de apartamente. Aici sunt numai birouri, cele mai multe cu o singură încăpere. Unele sunt închiriate de comercianţi din provincie, care consideră avantajos să aibă o adresă la Paris. Unii

aproape că nu vin deloc aici şi li se trimite mai departe corespondenţa primită. Alte birouri au doar o dactilografă, ca să răspundă la telefon… Alo!…

— Zi mai departe!

— Acum trei ani, Donge a avut timp de două luni un birou aici, plătind o chirie de şase sute de franci pe lună. De atunci, portarul primeşte lunar o sută de franci ca să-i trimită corespondenţa.

— Unde?

— Poşta privată, Jem, bulevardul Haussmann nr. 42.

— Pe ce nume?

— Plicurile sunt bătute la maşină, trimise dinainte de Donge. O clipă!… E cam întuneric în lojă… Da, fă mai multă lumină, bătrâne!… Am găsit… J.M.D. Poşta privată Jem, bulevardul Haussmann nr. 42. Asta-i tot… Ştiţi că numai poştele private acceptă iniţiale…

— I-ai spus taxiului să te aştepte?… Nu?… Blegule!.. Ia repede o maşină! Cât e ceasul?… Unsprezece… Dă fuga în bulevardul Haussmann… Portarul a reexpediat cumva o scrisoare ieri-dimineaţă?… Da?… Atunci, viteză!

Uitase de cei doi bărbaţi, care nu ştiau ce atitudine să ia şi îl ascultau cu oarecare uimire. Cu gândurile în altă parte, puţin lipsi să nu-i întrebe ce căutau acolo. Apoi se calmă brusc.

— Cu ce vă ocupaţi la bancă? îl întrebă el pe angajat, care tresări.

— Lucrez la serviciul de conturi curente.

— Îl cunoaşteţi pe Prosper Donge?

— Îl cunosc… Adică l-am văzut de mai multe ori. Trebuie să vă spun că, în acea perioadă, îşi construia o căsuţă la marginea Parisului, la fel ca mine. Numai că eu îmi alesesem un teren la…

— Ştiu… Mai departe!

— Venea din când în când să retragă sume mici pentru furnizorii care nu aveau cont în bancă şi nu primeau cecuri. Asta îl agasa. Îmi amintesc că am vorbit despre asta… Că toată lumea ar trebui, ca în America, să aibă un cont la bancă… Îi era greu să

vină, pentru că lucra la *Majestic* de la şase dimineaţa până la şase seara, iar banca era închisă la ora aceea. I-am spus… Domnul director adjunct n-o să se supere pe mine pentru că procedăm aşa pentru unii clienţi… I-am spus că era de ajuns să-mi dea telefon şi îi voi trimite banii cu chitanţa pentru semnat. De două-trei ori, i-am trimis în felul ăsta bani la *Majestic.*

— L-aţi mai văzut de atunci?

— Nu cred… E adevărat că am fost trimis două veri la rând să conduc sucursala de la Étretat… Ar fi putut să vină atunci…

Maigret deschise brusc un sertar al biroului, scoase o fotografie a lui Donge şi o puse pe birou fără să spună nimic.

— El e! exclamă angajatul băncii. E un tip a cărui figură n-o uiţi uşor… Se pare – el mi-a povestit – că a avut vărsat de vânt când era mic şi că fermierii la care locuia n-au chemat doctorul.

— Sunteţi sigur că e el?

— Mai mult ca sigur!

— Şi îi recunoaşteţi scrisul?

— Şi eu l-as recunoaşte, interveni directorul adjunct, ofensat că fusese trecut pe planul doi.

Maigret le întinse diferite hârtii, scrise de persoane diferite.

— Nu!… Nu!… Ăsta nu seamănă… A!… Uitaţi!… Ăsta e un *7* de-al lui… Făcea într-un fel anume cifra *7*... La fel şi litera *f*... Ăsta e un *f* scris de mâna lui…

Ceea ce arăta era, într-adevăr, scris de mâna lui Donge, fiind una dintre fişele pe care trecea în grabă comenzile: atâtea cafele simple, atâtea *cafés complets,* ceaiuri, tartine sau ciocolate.

Telefonul amuţise. Era ora douăsprezece.

— Nu-mi mai rămâne, domnilor, decât să vă mulţumesc!

Ce tot făcea Lucas la agenţia Jem? Ar fi fost în stare, ca să economisească şase franci, să ia autobuzul!

9. Ziarul domnului Charles

Luate separat, mai treacă-meargă! Dar împreună, în picioare, în faţa intrării de la Poliţia Judiciară, ca la ieşirea dintr-o uzină, formau un grup grotesc şi jalnic: Gigi, cu picioarele ei subţiri, purtând haina de blană de iepure roasă, cu ochii vigilenţi, sfidându-l pe agentul de pază de la uşă, aplecându-se când auzea paşi ca să vadă cine venea; biata Charlotte, care nu îndrăznise să-şi aranjeze părul, nici să se machieze, cu faţa alungită şi visătoare, plină de pete roşii, pentru că plânsese şi încă mai suspina. Nasul, roşu şi el, era ca o bilă mică în mijlocul feţei.

Purta un pardesiu foarte sobru din postav negru, cu astrahan la guler şi la poale. În mână ţinea o geantă mare, lucioasă, din piele de viţel. Fără prezenţa găliganei de Gigi, fără nasul mic şi roşu din mijlocul feţei, ar fi avut un aer destul de burghez.

— El e!

Charlotte nu-şi schimbase locul. Gigi se agita tot timpul de colo colo. Într-adevăr, venea Maigret, însoţit de un coleg. Le zări prea târziu pe cele două femei. Pe chei era soare, iar în aer, o adiere uşoară de primăvară.

— Ne scuzaţi, domnule comisar…

Maigret se despărţi de colegul lui.

— Poftă bună, bătrâne!

— Putem să vă spunem o vorbă, domnule comisar?

Charlotte izbucni în hohote, îndesându-şi în gură aproape toată batista făcută cocoloş. Trecătorii întorceau capul. Maigret aşteptă răbdător. Gigi, ca şi cum ar fi vrut să-şi scuze prietena, zise:

— Vine de la judecător, care a chemat-o la el.

— I-auzi! I-auzi, domnul Bonneau! Fireşte, era dreptul lui! Totuşi…

— Domnule comisar, e adevărat că Prosper a… recunoscut totul?

De data asta, Maigret zâmbi de-a dreptul. Aşadar asta era tot ce găsise judecătorul de instrucţie?

Vechiul vicleşug folosit de poliţiştii începători! Iar toanta asta de Charlotte înghiţise momeala!

— Nu e adevărat, nu? Bănuiam eu! Dacă aţi şti ce-a putut să-mi spună! Auzindu-l, ai fi zis că eram ultima femeie de pe lumea asta!

Agentul de pază din faţa intrării îi privea cu un strop de ironie. Iar spectacolul era ciudat: Maigret în faţa a două femei, una care plângea şi alta care se uita la el pieziş, fără să-şi ascundă neîncrederea!

— De parcă aş fi putut să scriu o anonimă ca să-l acuz pe Prosper, când sunt sigură că n-a omorât pe nimeni! Dacă ar fi fost vorba despre un revolver, poate că aş fi putut să-l cred! Dar să sugrume pe cineva… Şi mai ales să repete figura a doua zi, cu un biet om care n-a făcut nimic! Dumneavoastră aţi descoperit ceva nou, domnule comisar? Credeţi că va ajunge la închisoare?

Maigret făcu semn unui taxi care trecea pe lângă ei.

— Urcaţi! le spuse el celor două femei. Tocmai mă duceam undeva şi vă iau cu mine…

Era adevărat. Primise un telefon de la Lucas, care nu obţinuse nimic de la agenţia Jem. Îi dăduse întâlnire pe bulevardul Haussmann. Şi îi trecuse prin minte ideea că…

Amândouă voiau să se aşeze pe strapontină, dar el le obligă să stea pe banchetă şi se aşeză cu spatele la şofer. Era una dintre primele zile frumoase ale anului. Străzile Parisului defilau pe lângă ei elegante, iar trecătorii erau mai plini de antren.

— Auzi, Charlotte, Donge continuă să-şi depună micile economii la bancă?

Puţin lipsi să nu se ia de Gigi, care, de fiecare dată când Maigret deschidea gura, se încrunta, ca şi cum ar fi bănuit o capcană. Se vedea că se abţine să nu-i spună prietenei sale: „Atenţie! Gândeşte-te bine înainte să răspunzi!”.

Charlotte însă exclamă:

— Economii, bietul de el! De mult timp nu mai facem economii! De când ne-am înhămat la casa aia! Conform devizelor, ar fi trebuit să coste cel mult

patruzeci de mii de franci. Dar numai fundaţia a costat triplu faţă de cât fusese prevăzut, pentru că au nimerit peste un izvor subteran. Pe urmă, când au început să ridice zidurile, o grevă a constructorilor a oprit lucrările în pragul iernii. Cinci mii de franci ici, trei mii de franci colo! Da, o bandă de hoţi! Dacă v-aş spune cât ne-a costat până la urmă casa! Nu ştiu suma exactă, dar cu siguranţă peste optzeci de mii de franci, şi mai sunt unele lucruri neplătite încă…

— Astfel încât Donge nu mai are bani la bancă?

— Nici măcar nu mai are cont. Staţi puţin! Cam de… trei ani. Îmi amintesc asta pentru că, într-o zi, poştaşul a venit să ne dea banii pe un mandat de opt sute şi ceva de franci. Nu ştiam ce era. Când a venit Donge acasă, mi-a spus că ceruse în scris băncii să-i lichideze contul…

— Nu-ţi aminteşti data?

— La ce vă trebuie? întrebă Gigi, care nu se putea abţine să nu-şi bage nasul.

— Ştiu că era iarnă, pentru că spărgeam gheaţa din jurul cişmelei când a venit poştaşul. O clipă!… În ziua aia am fost la piaţă la Saint-Cloud. Am cumpărat o gâscă. Deci era cu câteva zile înainte de Crăciun…

— Unde mergem? întrebă în şoaptă Gigi, privind prin geamul portierei.

Exact în acel moment, taxiul se opri pe bulevardul Haussmann, în apropierea cartierului Saint-Honore. Lucas se afla pe trotuar şi făcu ochii mari când îl văzu pe Maigret coborând din maşină în urma celor două femei.

— O clipă! le spuse comisarul.

Îl trase pe Lucas deoparte.

— Spune!

— Priviţi! Vedeţi prăvălioara aia între negustorul de valize şi coafor? Acolo e agenţia Jem. E a unui bătrânel respingător, de la care n-am putut să obţin nici cea mai mică informaţie. Voia să închidă şi să se ducă să mănânce, pretinzând că e ora lui de masă… L-am forţat să rămână. E furios. Pretinde că, fără mandat, n-am dreptul…

Maigret intră în încăperea slab luminată, despărţită în două de o tejghea din lemn negru. Pereţii erau acoperiţi de cutii mici, tot din lemn negru, pline de scrisori.

— Aş vrea să ştiu… începu bătrânul.

— Dacă n-ai nimic împotrivă, eu voi pune întrebări, bombăni Maigret. Primeşti aici scrisori cu iniţiale, ceea ce e interzis la post-restant, astfel încât ai probabil o clientelă pe cinste…

— Plătesc impozit! se mulţumi să riposteze bătrânul.

Purta ochelari cu lentile groase, în spatele cărora se ascundeau nişte ochi lăcrimoşi. Haina era murdară, gulerul cămăşii tocit şi unsuros. Mirosul său rânced plutea în toată agenţia.

— Vreau să ştiu dacă ţii un registru în care, în faţa iniţialelor, notezi numele adevărat al clienţilor.

Bătrânul rânji.

— Credeţi că ar mai veni cineva aici dacă ar trebui să-şi spună numele? Poate aţi vrea să le cer şi un act de identitate?

Era puţin cam dezgustător să te gândeşti că nişte femei frumoase intrau pe furiş în acel loc, care servise ca oficină atâtor adultere şi tranzacţii necinstite.

— Ieri-dimineaţă ai primit o scrisoare pentru iniţialele J.M.D.

— E foarte posibil. I-am spus deja colegului dumneavoastră. Chiar a vrut să se asigure că scrisoarea nu mai e aici…

— Aşadar cineva a venit s-o ia. Poţi să-mi spui când?

— Nu ştiu absolut nimic şi, chiar dacă aş şti, nu cred că v-aş spune.

— Ştii că mâine-poimâine aş putea să-ţi închid prăvălia?

— Aşa mi-au spus şi alţii, dar prăvălia mea, după cum vedeţi, e la locul ei de patruzeci şi doi de ani… Dacă ar fi să fac socoteala soţilor care au venit să facă scandal şi chiar să mă ameninţe cu bastonul…

Lucas nu greşise când spusese că era respingător.

— Dacă nu aveţi nimic împotrivă, o să trag obloanele şi o să plec la masă.

Unde putea să prânzească? Era posibil să aibă o familie, o nevastă, copii? Sau era mai degrabă un celibatar care avea locul lui, şervetul lui pus în inel, în vreun restaurant de doi bani din împrejurimi?

— L-ai mai văzut pe omul ăsta?

Fără să se lase impresionat, Maigret îi întinse fotografia lui Donge şi curiozitatea alungă iritarea bătrânului. Se aplecă, apropie poza la mai puţin de douăzeci de centimetri de faţă. Trăsăturile îi rămaseră nemişcate. Dădu din umeri şi murmură, cu regret parcă:

— Nu-mi aminteşte de nimeni…

Cele două femei rămaseră afară, în faţa vitrinei înguste. Maigret o chemă pe Charlotte.

— Dar pe această persoană o cunoşti?

Dacă Charlotte juca teatru, atunci era tare de tot, pentru că privea în jur cu uimire şi jenă totodată, două sentimente pe care acel loc putea foarte bine să le stârnească.

— Ce…? începu ea.

Intra în panică. Se întrebă de ce fusese adusă acolo. Căută instinctiv ajutor la Gigi, care intrase fără să fie poftită.

— Mai aduceţi multă lume aici?

— Nu le recunoşti nici pe una, nici pe cealaltă? Nu poţi să-mi spui dacă scrisorile adresate lui J.M.D. sunt ridicate de un bărbat sau de o femeie nici dacă acea scrisoare a fost luată?

Fără să răspundă, bătrânul apucă un oblon de lemn, pe care se duse să-l agaţe în faţa uşii. Nu mai aveau ce face decât să plece. Maigret, Lucas şi cele două femei ieşiră pe trotuar, sub castanii care aveau să înmugurească în curând.

— Voi două puteţi pleca!

Se uită în urma lor. Gigi, după nici zece metri, începu să-i vorbească vehement însoţitoarei sale, pe care o forţa să meargă repede, iar durdulia Charlotte abia se putea ţine după ea.

— Ceva nou, şefu’?

Ce-ar fi putut să-i răspundă Maigret? Era preocupat, nemulţumit. S-ar fi zis că primăvara îl enerva, în loc să-i descreţească fruntea.

— Nu ştiu. Auzi… Du-te la masă. După-amiază să nu părăseşti biroul. Anunţă băncile, atât pe cele din Franţa, cât şi pe cele din Bruxelles, că, dacă cineva se prezintă să încaseze un cec de două sute optzeci de mii de franci…

Ajunsese la doi paşi de *Majestic.* O luă pe strada Ponthieu şi intră în bistroul învecinat cu intrarea de serviciu a marelui hotel. Se putea mânca acolo şi comisarul comandă o iahnie de fasole cu afumături la conservă, pe care o mâncă singur, tot posac, la o masă mică din spate, nu departe de doi clienţi care luau prânzul în mare grabă înainte să meargă la curse şi care vorbeau despre cai.

Dacă cineva l-ar fi urmărit, ar fi putut cu greu să spună ce făcuse în acea după-amiază. După ce termină de mâncat, bău o cafea, cumpără tutun, pe care îl puse în pungă. Apoi, ieşi din bistrou şi rămase un moment pe trotuar, privind în jur.

Cu siguranţă nu avea un plan bine stabilit. Intră cu pas molatic pe culoarul hotelului *Majestic* şi se opri în faţa aparatului de pontaj. S-ar fi zis că era un călător care, având de aşteptat câteva ore la gară, acţionează distribuitorul automat de bomboane.

Oamenii treceau prin spatele lui, îndeosebi bucătari cu şervetul în jurul gâtului, dând fuga să dea pe gât un păhărel la bistroul de alături.

Pe măsură ce înaintai pe culoar, căldura devenea mai intensă şi simţeai în faţă valuri de mirosuri din bucătărie.

Nu era nimeni în vestiar. Se spălă pe mâini la chiuvetă, aşa, ca să treacă timpul, şi pierdu nu mai puţin de zece minute să-şi cureţe unghiile. Apoi, fiind prea cald, îşi scoase paltonul şi îl agăţă în dulapul 89.

Jean Ramuel trona în compartimentul lui de sticlă. În faţă, în cafenea, cele trei femei se mişcau într-un ritm accelerat, la fel ca noul angajat în haină albă care îl înlocuia pe Prosper.

— Cine e? îl întrebă Maigret pe Ramuel.

— Unul provizoriu, până se va găsi cineva… Îl cheamă Charles. Aşadar, domnule comisar, aţi venit să daţi o raită pe-aici? Mă scuzaţi!

Era ora de vârf. Clientela de lux lua masa târziu, iar fişele se îngrămădeau în faţa lui Ramuel, chelnerii se perindau în mare grabă, telefoanele sunau toate în acelaşi timp, ascensoarele urcau fără întrerupere tăvile cu mâncare.

Maigret, care rămase cu pălăria pe cap, se plimba de colo colo cu mâinile în buzunare, se oprea în spatele unui bucătar care amesteca un sos, ca şi cum asta l-ar fi interesat foarte mult, apoi îl găseai acolo unde se spălau vasele sau cu faţa lipită de geamurile sălii curierilor.

Aşa cum făcuse la prima anchetă, porni pe scara de serviciu şi, de data asta, urcă toate etajele fără să se grăbească, cu acelaşi aer ursuz. În timp ce cobora, se întâlni cu directorul, care gâfâia.

— Chiar acum am fost informat că sunteţi aici, domnule comisar. Presupun că n-aţi luat masa? Dacă-mi permiteţi…

— Mulţumesc, am mâncat.

— Pot să vă întreb dacă aţi descoperit ceva nou? Am fost foarte tulburat când a fost arestat Prosper Donge. Chiar nu vreţi nimic? Măcar un coniac mic?

Directorul era foarte jenat că se găsea pe o scară atât de îngustă împreună cu Maigret, care era nepăsător. În astfel de momente, comisarul avea o inerţie de pahiderm.

— Sperasem ca presa să nu se implice în povestea asta. Ştiţi ce înseamnă asta pentru un hotel. În privinţa lui Donge…

Era exasperant. Maigret nu-i oferea nimic de care s-ar fi putut agăţa. Coborî mai departe scara şi ajunse la subsol.

— Un tânăr pe care l-aş fi dat ca exemplu cu câteva zile înainte… După cum ştiţi, într-un astfel de hotel se perindă tot felul de oameni…

Privirea lui Maigret trecea de la un perete la altul, de la un „acvariu” la altul, cum spunea el. Şi

incursiunea se încheia la vestiar, la acum faimosul dulap 89, unde se sfârşiseră cu adevărat două vieţi omeneşti.

— Iar bietul Collebœuf… Îmi cer scuze dacă vă plictisesc. M-am gândit la ceva… Nu credeţi că e nevoie de o forţă peste medie ca să strangulezi un om în plină zi, la câţiva metri de multe persoane, altfel spus, fără ca victima să poată scoate un strigăt ori să se zbată? Iar la ora asta ar fi posibil, pentru că toată lumea se agită şi e un adevărat vacarm. Dar pe la patru şi jumătate sau cinci după-amiaza…

— Probabil eraţi la masă, murmură Maigret.

— N-are importanţă! Suntem obişnuiţi să mâncăm oricând…

— Faceţi-mi plăcerea şi terminaţi de mâncat. Eu umblu încoace şi-ncolo… Scuzaţi-mă!

Străbătu din nou culoarele, deschise uşi, le închise la loc şi îşi aprinse pipa, pe care o lăsă să se stingă.

Paşii îl duseră de cele mai multe ori spre cafenea, începea să cunoască toate gesturile celor de acolo şi mormăia printre dinţi cuvinte fără sens:

— Bun… Donge e aici… E aici în fiecare zi, începând de la şase dimineaţa… Bun!… A băut acasă o ceaşcă cu cafea, pe care Charlotte i-a încălzit-o când s-a întors de la serviciul ei… Bun!… Aici presupun că bea una dintre primele ceşti din cafetieră… Bun!…

Ce însemnau toate astea?

— Are obiceiul să-i ducă o ceaşcă cu cafea portarului de noapte… Bun!… De fapt, întrucât cu siguranţă în ziua aceea era trecut de şase şi Donge nu urcase încă, a coborât Justin Collebœuf… Bun… În fine… Pentru asta sau pentru altceva… Hm…

În realitate, acum nu erau umplute aceleaşi cafetiere din argint ca la micul dejun, ci cafetiere mici din lut lăcuit, cu un mic filtru deasupra.

— …Toată dimineaţa, tăvile cu micul dejun se succedă într-un ritm accelerat… Bun!… Apoi Donge mănâncă şi el. Mâncarea i se aduce pe o tavă.

— Nu vreţi să vă daţi puţin mai la dreapta sau mai la stânga, domnule comisar? Nu pot să număr

ceştile…

Era Ramuel, care, din cutia lui de sticlă, supraveghea probabil totul. Uite! Număra şi ceştile de la cafenea.

— Mă scuzaţi că v-am cerut asta…

— Nu face nimic! Nu face nimic!

Ora trei. Ritmul încetinea. Unul dintre bucătarii-şefi venea să se îmbrace ca să plece.

— Dacă mă caută cineva, Ramuel, mă întorc pe la cinci. Trebuie să mă duc să-mi plătesc impozitele.

Aproape toate micile cafetiere maronii erau goale. Domnul Charles ieşi din cafenea şi intră pe coridorul care ducea în stradă, nu fără să se uite curios la comisar. Femeile îi spuseseră probabil cine era.

Reveni după câteva clipe cu un ziar de după-amiază. Trecuse puţin de ora trei. Femeile trudeau la spălatul vaselor, cu mâinile până la coate în apă caldă.

Domnul Charles se aşeză la măsuţa lui cât putu de confortabil. Întinse ziarul în faţă, îşi puse ochelarii şi, aprinzându-şi o ţigară, începu să citească.

Nu era nimic extraordinar în asta, şi totuşi Maigret făcu ochii mari.

— E pauză? îl întrebă zâmbind pe Ramuel, care făcea ordine în fişe.

— Da, până la patru şi jumătate, după care totul va reîncepe cu ceaiul dansant…

Mai trecură câteva minute, dar Maigret nu se mişcă de pe culoar. Deodată, în cafenea răsună o sonerie. Domnul Charles se ridică, rosti câteva cuvinte la telefon, îşi părăsi cu regret ziarul şi se îndepărtă pe culoar.

— Unde se duce?

— Cât e ceasul? Trei şi jumătate? Fără îndoială că l-a chemat administratorul să-i dea proviziile de cafea şi de ceai.

— Aşa e în fiecare zi?

— În fiecare zi.

Ramuel îl urmări cu privirea pe Maigret, care, la fel de calm, intră în cafenea. Făcu un gest foarte banal. Deschise sertarul mesei, o masă obişnuită din

lemn alb. Acolo găsi o sticluţă cu cerneală, un toc şi un top de hârtie de scrisori. Erau şi câteva creioane mici, precum şi două-trei mandate poştale.

Închise sertarul tocmai când domnul Charles venea cu pachetele în braţe. Îl văzu pe Maigret aplecat peste masă şi crezu că citeşte ziarul.

— Puteţi să-l luaţi, îi spuse el. Pentru ce scrie în el! Eu nu citesc decât foiletoanele şi mica publicitate.

Chiar despre asta era vorba!

— Aşa!… Prosper Donge stă la masa asta liniştit… Cele trei femei se agită alături, în aburul din încăperea unde se spală vasele… El…

De la o secundă la alta, comisarul îşi pierdea înfăţişarea greoaie şi aspectul de om adormit. S-ar fi zis că-şi aminteşte brusc că avea ceva urgent de făcut. Fără să salute pe nimeni, se îndreptă cu paşi repezi spre vestiar, îşi luă paltonul, îl îmbrăcă din mers şi, după o clipă, se trânti pe bancheta unui taxi.

— La Secţia Financiară a Parchetului! îi spuse el şoferului.

Patru fără un sfert. Va mai găsi pe cineva? Dacă totul mergea bine, putea spera că înainte de lăsarea serii…

Întoarse capul. Taxiul tocmai trecuse pe lângă Edgar Fagonet, zis Zebio, care se îndrepta pe jos spre *Majestic.*

10. Cina de la restaurantul *La Coupole*

Acţiunea se desfăşură cu o brutalitate atât de nefirească, încât însuşi bătrânul anticar, ce se lăsă să moară lent ca o cârtiţă în capătul prăvăliei sale fără lumină, veni până la uşă, târşindu-şi picioarele pe parchet.

Era puţin înainte de ora şase. Magazinele terne de pe strada Saints-Peres erau slab luminate şi luciri violete stăruiau încă pe caldarâm.

Maşina Prefecturii de Poliţie ieşi de pe chei, claxonând destul de violent, încât să-i facă să tresară pe toţi anticarii şi negustorii din prăvăliile lor. Apoi, cu un scrâşnet de frâne, opri la marginea trotuarului, în timp ce trei oameni cu înfăţişarea hotărâtă săreau jos, ca la un apel la Police-Secours[1].

Maigret, singur, se îndreptă spre uşă, în momentul în care se lipise de ea, ca o decalcomanie, faţa palidă şi speriată a angajatului. Un inspector pătrunse pe străduţa din spate, să se asigure că magazinul nu avea şi altă ieşire, iar cel rămas pe trotuar era mai curând o caricatură de inspector, cu mustăţi mari, încruntat şi circumspect, pe care Maigret îl alesese intenţionat.

În magazinul cu pereţii acoperiţi de covoare orientale, unde domnea un calm desăvârşit, angajatul încerca să-şi revină din spaimă.

— Doriţi să vorbiţi cu domnul Atoum? Mă duc să văd dacă e aici.

Dar comisarul îl îndepărtase deja din drumul lui. Zărise un fel de fisură în covorul din spate, o lucire mai roşiatică, şi auzi un murmur de voci. Ajunse curând în pragul unei mici încăperi, despre care s-ar fi zis că era formată din patru covoare, mobilată cu un divan, pe care se aflau perne multicolore din piele, şi o măsuţă încrustată cu sidef, pe care aburea o cafea turcească.

Un bărbat, în picioare, se pregătea să plece şi nu părea mai calm decât angajatul lui. Altul, instalat pe

divan, fuma o ţigară cu capăt aurit şi rostea câteva cuvinte într-o limbă străină.

— Domnul Atoum, nu-i aşa?… Comisarul Maigret, de la Poliţia Judiciară.

Vizitatorul îşi grăbi plecarea şi se auzi uşa de la intrare închizându-se în urma lui, în timp ce Maigret se aşeza liniştit pe marginea divanului, examinând curios ceşcuţele de cafea turcească.

— Nu mă recunoşti, domnule Atoum? Am petrecut totuşi o jumătate de zi împreună acum… chiar aşa, acum aproape opt ani. O călătorie frumoasă! Munţii Vosgi, Alsacia!… Dacă-mi amintesc bine, ne-am despărţit lângă un stâlp de frontieră.

Atoum era gras, dar avea faţa foarte tânără şi nişte ochi splendizi. Îmbrăcat elegant, parfumat, cu inele pe degete, părea să stea mai curând pe vine decât aşezat pe divan, iar încăperea, luminată de o lampă din imitaţie de alabastru, amintea mai mult de o scenă de bazar decât de una pariziană.

— Ce făcuseşi atunci? Nu mare lucru, dacă-mi amintesc bine. Numai că, neavând actele în regulă, guvernul francez a preferat să-ţi ofere o călătorie până la frontieră. De altfel, te-ai întors în aceeaşi seară, dar aparenţele erau salvate şi cred că ai găsit oameni care să te protejeze.

Atoum, care îşi păstra calmul, stătea în faţa lui Maigret nemişcat ca o pisică.

— De atunci, ai fost bancher, deoarece, în Franţa, celor care mânuiesc banii cetăţenilor nu li se cere să aibă un cazier judiciar curat… Şi iar ai avut necazuri, domnule Atoum…

— Îmi pot permite să vă întreb, domnule comisar…

— Ce caut aici, nu-i aşa? Ei bine, sincer vorbind, încă nu ştiu. Am o maşină şi oameni la uşă. S-ar putea să plecăm împreună.

Mâna lui Atoum nu tremură în timp ce îşi aprindea o altă ţigară, după ce vru să-l servească mai întâi pe Maigret, care îl refuză.

— S-ar putea însă să plec liniştit şi să te las aici.

— Şi asta va depinde de ce?

— De răspunsul pe care mi-l vei da la o mică întrebare. Îţi cunosc atât de bine discreţia, încât mi-am luat dinainte măsuri s-o combat, după cum vezi! Când erai bancher, aveai un contabil, mâna dumitale dreaptă, omul de încredere – vezi, nu spun complicele dumitale –, care se numea Jean Ramuel… Ei bine, aş vrea să ştiu de ce te-ai despărţit de un ajutor atât de preţios, de ce, ca să fiu mai precis, l-ai dat afară…

Urmă o tăcere destul de lungă. Atoum se gândea.

— Vă înşelaţi, domnule comisar. Nu l-am dat afară pe Ramuel, ci el m-a părăsit de bunăvoie, din motive de sănătate, dacă-mi amintesc bine.

Maigret se ridică.

— Asta e! În cazul ăsta, aplicăm prima soluţie. Te rog să mă urmezi, domnule Atoum.

— Unde aveţi de gând să mă duceţi?

— Încă o dată, la frontieră.

Un zâmbet fin se ivi pe buzele orientalului.

— Numai că vom schimba frontiera. Închipuie-ţi că doresc să fac o călătorie spre Italia. Mi s-a spus că, în această ţară, pe care ai părăsit-o în mare grabă, ai uitat să execuţi o condamnare de cinci ani de închisoare pentru escrocherie şi cecuri fără acoperire. Astfel încât…

— Luaţi loc, domnule comisar…

— Crezi că nu va fi nevoie să mă ridic într-o clipă?

— Ce vreţi să faceţi cu Ramuel?

— Poate să-l pun acolo unde îi este locul. Ce zici?

Şi, schimbând brusc tonul:

— Haide, Atoum! Azi n-am timp de pierdut. Bănuiesc că Ramuel te are cu ceva la mână!

— Recunosc că ar putea, vorbind în mod nesocotit, să-mi facă multe necazuri. Afacerile unei bănci sunt complexe. Avea mania să-şi bage nasul peste tot. Mă întreb dacă n-ar fi mai bine pentru mine să aleg Italia. Dar, dacă îmi daţi unele asigurări… De exemplu, că, dacă vorbeşte anumite lucruri, n-aţi ţine cont de ele, dat fiind că e vorba de

lucruri trecute şi că de atunci am devenit un negustor cinstit.

— Nu zic că n-ar fi posibil.

— În acest caz, pot să vă spun că eu şi Ramuel ne-am despărţit în urma unei discuţii destul de furtunoase. Descoperisem că lucra la mine în interesul lui şi comisese mai multe falsuri în acte.

— Presupun că ai păstrat documente…

Atoum clipi şi mărturisi cu glas şoptit:

— Dar a păstrat şi el altele, aşa că…

— Aşa că vă aveţi la mână reciproc… Ei bine, Atoum, vreau să-mi dai imediat aceste documente.

Celălalt ezită încă puţin. Închisoarea italiană sau închisoarea franceză? În cele din urmă, se ridică. În spatele divanului, ridică draperia, dădu la iveală un mic seif încastrat în perete şi îl deschise.

— Iată poliţe pe care Ramuel a imitat nu numai semnătura mea, ci şi a doi dintre clienţii mei. Dacă găsiţi la el un carneţel roşu, unde notam diferite operaţiuni, v-aş fi recunoscător dacă…

Şi, în magazinul pe care îl traversa în urma lui Maigret, murmură, după o ezitare, arătând un covor splendid de Karamani:

— Mă întreb dacă doamnei Maigret i-ar plăcea acest desen…

Era opt şi jumătate când Maigret intră în restaurantul *La Coupole* şi se îndreptă spre acea parte a sălii mari unde se servea cina. Era singur, cu pălăria lăsată puţin pe ceafă, cu mâinile în buzunare, ca de obicei. Nu părea preocupat decât să găsească un loc liber.

Deodată, descoperi un bărbat mic de statură, aşezat în faţa unei farfurii cu răcituri şi a unui pahar cu bere.

— Ia te uită! Lucas! E liber lângă tine?

Se aşează, ca un om foarte fericit că îl aştepta o masă bună, apoi se ridică să-i dea pardesiul comisionarului. Lângă el, o femeie de o vulgaritate agresivă, cu o jumătate de langustă de dimensiuni frumoase în faţă, strigă cu voce stridentă:

— Chelner! Adu-mi altă maioneză! Asta miroase a săpun.

Maigret se întoarse spre ea, apoi spre bărbatul aşezat alături şi păru sincer uimit.

— Ia uite! Domnul Ramuel!… Ce mică e lumea! Eşti amabil să mă prezinţi?

— Soţia mea… Comisarul Maigret, de la Poliţia Judiciară.

— Încântată, domnule comisar.

— Chelner, un biftec, cartofi prăjiţi şi o bere mare!

Privirea i se opri asupra farfuriei lui Ramuel, în care se aflau tăiţei fără unt şi fără brânză.

— Ştii ce cred? spuse el deodată, pe un ton cordial. Cred că n-ai avut niciodată noroc, domnule Ramuel. Asta m-a frapat de prima dată când te-am văzut. Există oameni cărora nimic nu le reuşeşte şi am remarcat că exact ei au parte, în plus, de bolile sau de infirmităţile cele mai neplăcute.

— O să se folosească de ceea ce spuneţi ca să-şi scuze caracterul urât! interveni Marie Deligeard, mirosind noua maioneză care îi fusese adusă.

— Inteligent, instruit, muncitor cum eşti, ar fi trebuit să te îmbogăţeşti de zece ori până acum, continuă comisarul. Şi cel mai ciudat este că de mai multe ori ai fost cât pe ce să-ţi faci o situaţie strălucită. Întâi la Cairo, apoi în Ecuador… De fiecare dată, după o ascensiune rapidă, ai ajuns la fel de jos ca înainte. Obţii un loc excelent într-o bancă? Dai, ca din întâmplare, peste un bancher veros, un Atoum, şi eşti obligat să-l părăseşti.

Clienţii din jur erau departe de a bănui urmările acestei conversaţii. Maigret vorbea pe un ton liber, colocvial, şi atacă biftecul cu multă poftă, în timp ce Ramuel părea foarte preocupat de tăiţeii lui.

— De fapt, mă aşteptam mai puţin să te întâlnesc aici, în Montparnasse, şi mai mult în trenul de Bruxelles…

Ramuel nu avu nicio reacţie, dar tenul îi deveni mai palid şi degetele i se crispară pe furculiţă. Dar amanta izbucni:

— Ai!… Ce?… Voiai să te duci la Bruxelles şi mie nu mi-ai spus nimic?… Ce-nseamnă asta, Jean?… Altă femeie, ai?

Şi Maigret, pe un ton blajin:

— Pot să vă asigur, doamnă, că nu este vorba despre o femeie. Fiţi liniştită! Dar soţul dumneavoastră… Vreau să spun prietenul…

— Puteţi să spuneţi soţul meu… Nu ştiu ce v-a zis în privinţa asta, dar suntem într-adevăr căsătoriţi. Iar dovada…

Căută cu febrilitate în geantă şi scoase o hârtie îndoită de mai multe ori, îngălbenită şi tăiată la îndoituri.

— Uitaţi! E certificatul nostru de căsătorie.

Formularul era scris în spaniolă şi avea multe timbre şi ştampile ale Republicii Ecuador.

— Ia zi, Jean!… Ce voiai să faci la Bruxelles?

— Păi… N-am avut deloc intenţia să…

— Lasă, domnule Ramuel! Îmi cer scuze. N-am vrut să provoc o scenă între soţi. Când am aflat că ţi-ai retras aproape toţi banii din bancă şi că ai cerut un cec de două sute optzeci de mii de franci bun de încasat la Bruxelles…

Maigret se grăbi să bage în gură cartofii prăjiţi foarte crocanţi, pentru că avea o poftă teribilă să zâmbească. Într-adevăr, un picior se aşezase peste al lui, cel al lui Ramuel, care îl implora astfel să tacă.

Dar era prea târziu. Uitând de langustă, uitând de zecile de persoane care luau masa în jurul lor, Marie Deligeard – sau, mai curând, Marie Ramuel, dacă ar fi să dăm crezare acelui certificat de căsătorie – se înfurie:

— Aţi spus două sute optzeci de mii de franci? Adică avea două sute optzeci de mii de franci la bancă şi-mi refuza ce-mi era necesar?

Maigret se uită la langustă şi la sticla de jumătate de Riesling de douăzeci şi cinci de franci.

— Răspunde, Jean! E adevărat?

— Habar n-am ce vrea să spună domnul comisar…

— Ai un cont la bancă?

— N-am niciun cont la bancă şi nici două sute optzeci de mii de franci!

— Şi dumneavoastră, domnule comisar, ce spuneţi?

— Îmi pare rău, doamnă, că v-am supărat. Credeam că ştiţi, că soţul nu vă ascunde nimic…

— Acum înţeleg!

— Ce înţelegeţi?

— Atitudinea lui, de la o vreme. Era prea blând, prea supus… Dar simţeam că ceva nu era în regulă. În fond, pregătea lovitura!

Clienţii din apropiere întoarseră capul zâmbind, pentru că glasul ei se auzea până la trei mese depărtare.

— Marie! imploră Ramuel.

— Aşa, carevasăzică, strângeai bani pe ascuns, mă lăsai să n-am nici de unele şi îţi pregăteai plecarea! Într-o zi, nevăzut, necunoscut!… Mă pomeneam singură într-un apartament cu chiria poate neplătită! Nu ţine, drăguţule! Ai încercat deja de două ori să-mi tragi clapa, dar ştii foarte bine că n-a mers. Sunteţi sigur că nu e vorba de o femeie, domnule comisar?

— Domnule comisar, nu credeţi că ar fi preferabil să continuăm această discuţie în altă parte?

— Ba nu! Ba nu! răspunse Maigret, oftând. Ia uite… Aş vrea… Chelner!…

Arătă căruciorul de argint, cu capac bombat, care era împins printre mese.

— Ce-aveţi acolo?

— Antricot de vită.

— Ei, bine, daţi-mi şi mie! Antricot de vită, Lucas? Şi cartofi prăjiţi, chelner!

— Luaţi de-aici langusta asta care nu e proaspătă! interveni însoţitoarea lui Ramuel. Daţi-mi şi mie la fel ca domnului comisar. Vasăzică, ticălosul ăsta avea bani puşi deoparte şi…

Din cauza emoţiei, se văzu nevoită să se aranjeze puţin, scuturând deasupra feţei de masă un pămătuf mic pentru pudră de un roz îndoielnic.

Şi, sub masă, se puteau ghici mişcări neprevăzute: Ramuel, care o lovea uşor cu piciorul ca s-o facă să tacă, ea, care nu voia să înţeleagă şi răspundea cu lovituri de toc furioase.

— O să mi-o plăteşti, nemernicule! Stai numai…

— Vei vedea că totul se va lămuri imediat. Nu ştiu de ce domnul comisar crede…

— Dumneavoastră sunteţi sigur că nu vă înşelaţi? Pentru că, se ştie, cei din poliţie… Când nu ştiţi nimic şi bâjbâiţi, inventaţi orice ca să înşelaţi oamenii… Sper că nu e asta…

Maigret se uită la ceas. Era nouă şi jumătate, îi făcu cu ochiul lui Lucas, care simţi nevoia să tuşească. Apoi, în sfârşit, se aplecă spre Ramuel şi însoţitoarea lui, ca şi cum le-ar fi făcut o confidenţă:

— Nicio mişcare, Ramuel! Să nu faci scandal, nu-ţi foloseşte la nimic. Vecinul tău din dreapta e un om de-al nostru, iar brigadierul Lucas te urmăreşte de după-amiază. El mi-a telefonat că eşti aici.

— Ce înseamnă asta? bâigui Marie Deligeard.

— Asta înseamnă, doamnă, că am vrut mai întâi să vă las să mâncaţi liniştită. Sunt obligat să-l arestez pe soţul dumneavoastră. O vom face cu calm, e mai bine pentru toată lumea. Terminaţi de mâncat. Vom ieşi imediat împreună, ca nişte buni prieteni. Vom lua un taxi şi vom merge să facem o vizită la Poliţia Judiciară. Nu vă puteţi închipui cât de liniştite sunt birourile noaptea! Chelner, muştar! Şi castraveciori muraţi, te rog!

Cu fruntea brăzdată de un rid mare, care n-o făcea nici mai drăguţă, nici mai atrăgătoare, Marie Deligeard mânca înverşunată, aruncându-i uneori soţului ei priviri ucigătoare. Maigret ceru al treilea pahar cu bere, se aplecă din nou spre Ramuel şi îi şopti:

— Închipuie-ţi că, în după-masa asta, pe la patru, mi-am amintit brusc că ai fost sergent-major.

— Mie mi-ai spus că erai sublocotenent! zise, printre dinţi, dezagreabila fiinţă, care nu rata nicio ocazie.

— Dar e destul de bine, doamnă, să fii sergent-major! Sergentul-major se ocupă de toate scriptele companiei. Tocmai mi-am amintit de serviciul meu militar, care, să ştiţi, nu datează de ieri, de azi.

Nimic nu-l împiedica să savureze cartofii prăjiţi, care erau într-adevăr delicioşi, crocanţi pe dinafară şi moi pe dinăuntru.

— Căpitanul venea cât se putea de rar în cazarmă, aşa că sergentul-major semna permisiile şi, în general, toate documentele cu numele căpitanului, bineînţeles. Iar semnătura era atât de bine imitată, încât niciodată ofiţerul n-a putut să recunoască ce semnase cu mâna lui şi ce fusese semnat de sergentul-major. Ce spui de asta, Ramuel?

— Nu înţeleg. Şi, presupunând că n-o să mă arestaţi fără un mandat în regulă, aş vrea să ştiu…

— Află că am obţinut un mandat de la Secţia Financiară a Parchetului. Te surprinde, nu? Totuşi, se întâmplă deseori. Te ocupi de un caz şi, fără să vrei, descoperi altul, care datează de câţiva ani şi pe care toată lumea îl credea uitat. Am în buzunar nişte poliţe pe care mi le-a dat un anume Atoum. Nu mai mănânci? Nu vreţi şi desert, doamnă?… Chelner!… Fiecare îşi plăteşte consumaţia, nu-i aşa?… Cât face, chelner?… Am avut un biftec, un antricot de vită, trei porţii de cartofi prăjiţi şi trei beri… Ai un foc, Lucas?

11. Seară de gală la Poliţia Judiciară

Intrarea întunecoasă ca întotdeauna, apoi scara imensă, cu becuri slabe din loc în loc şi, într-un final, coridorul imens, cu o mulţime de uşi.

Maigret îi spuse politicos lui Marie Deligeard, care gâfâia:

— Am ajuns, doamnă… Trageţi-vă sufletul.

Un singur bec era aprins pe culoar şi doi bărbaţi se plimbau pe-acolo cu paşi mari, stând de vorbă: Oswald J. Clark şi avocatul său.

La capătul acestui culoar se afla sala de aşteptare, o parte a ei fiind cu geam, ceea ce le permitea poliţiştilor să vadă vizitatorii în unele împrejurări.

O masă acoperită cu pluş verde, fotolii acoperite cu catifea verde şi o pendulă Louis-Philippe exact ca aceea din biroul lui Maigret, care însă nu funcţiona nici ea. Pe pereţi, rame negre, cu fotografiile unor poliţişti căzuţi la datorie.

În fotolii, într-un colţ de umbră, două femei: Charlotte şi Gigi.

Pe culoar, pe o bancă, Prosper Donge, tot fără cravată şi şireturi la pantofi, aşezat între doi jandarmi.

— Pe-aici, Ramuel!… Hai în biroul meu. Dumneavoastră, doamnă, dacă nu vă deranjează, aşteptaţi, vă rog, un moment în sala de aşteptare… O conduci tu, Lucas?

Deschise uşa. Zâmbea, gândindu-se la cele trei femei lăsate singure în sala de aşteptare, la privirile neliniştite sau duşmănoase pe care urmau să şi le schimbe.

— Intră, Ramuel! Ar fi bine să-ţi scoţi pardesiul, pentru că sunt convins că va dura ceva timp.

Pe birou era o lampă cu abajur verde. Maigret îşi scoase paltonul şi pălăria, alese o pipă şi deschise uşa de la biroul inspectorilor.

S-ar fi crezut că toată Poliţia Judiciară, pustie de obicei în timpul nopţii, se umpluse acum ca prin minune. Torrence stătea la birou, cu pălăria pe cap.

Fuma o ţigară, iar în faţa lui, pe un scaun, un bătrânel cu barba slinoasă se uita ţintă la încălţările lui de gumă.

Era acolo şi Janvier, care profita de asta ca să-şi aducă la zi raportul şi-l supraveghea din ochi pe un bărbat trecut de prima tinereţe, cu înfăţişare de fost subofiţer.

— Dumneavoastră sunteţi portarul? îl întrebă Maigret. Vreţi să veniţi un moment?

Îl lăsă să treacă înaintea lui. Bărbatul avea şapca în mână şi nu-l văzu de la început pe Ramuel, care stătea cât mai departe posibil de lumină.

— Sunteţi portarul imobilului din strada Réaumur nr. 117, nu-i aşa? La un moment dat, un anume Prosper Donge a închiriat unul dintre birouri şi de atunci continuaţi să-i trimiteţi scrisorile. Priviţi… Îl recunoaşteţi pe Donge?

Portarul se întoarse spre colţul în care se afla Ramuel, dădu din cap şi mormăi:

— Hm!… Ăăă!… Sincer… Nu! Nu pot să fiu sigur. Au trecut atâţia pe-acolo! Şi sunt mai bine de trei ani de atunci, nu? Nu ştiu dacă mă înşel, dar am vaga idee că purta barbă. De fapt, poate că altul avea barbă…

— Mulţumesc. Puteţi pleca. Pe-aici…

Gata cu unul! Maigret deschise din nou uşa şi strigă:

— Domnule Jem! în fine, nu ştiu cum să-ţi zic… Intră, te rog! Şi spune-mi…

De data asta, nu mai era nevoie să aştepte răspunsul. Văzându-l pe Ramuel, bătrânelul tresărise.

— Ei?

— Ei, ce?

— Îl recunoşti?

Bătrânul se enervă.

— Şi-o să trebuiască să dau declaraţie la tribunal, nu-i aşa? Or să mă lase să lâncezesc două-trei zile în sala martorilor… Şi, în timpul ăsta, cine o să se ocupe de agenţia mea? Pe urmă, când o să-mi vină rândul la bară, or să-mi pună o grămadă de întrebări

stânjenitoare, iar avocaţii or să zică ba una, ba alta despre mine ca să mă împroaşte cu noroi. Mersi frumos, domnule comisar!

Apoi, brusc:

— Ce-a făcut?

— Păi, printre altele, a omorât două persoane, un bărbat şi o femeie. Femeia e o americană bogată…

— Se dă vreo recompensă?

— Da, una destul de mare.

— În cazul acesta, puteţi să scrieţi. Subsemnatul, Jean-Baptiste Isaac Meyer, negustor… Recompensa se împarte între mai mulţi martori? Pentru că ştiu eu cum se întâmplă de obicei! Poliţia îţi face promisiuni frumoase, pe urmă, când să…

— Scriu aşa: *îl recunosc pe cel care mi-a fost prezentat ca Jean Ramuel ca fiind individul care este abonat la oficiul meu de corespondenţă privată sub iniţialele J.M.D…* E bine aşa, domnule Meyer?

— Unde trebuie să semnez?

— O clipă! Adaug:*… Şi afirm că acest individ a venit să ia ultima scrisoare la data de…* Acum poţi să semnezi. Eşti un bătrânel şiret, domnule Meyer, pentru că-ţi dai foarte bine seama că asta va fi o reclamă pentru dumneata, iar toţi cei care nu aveau habar de poşta privată vor da buzna la dumneata… Torrence! Domnul Meyer poate să plece!

Uşa se închise şi comisarul reciti mulţumit declaraţia bătrânelului dezgustător. O voce îl făcu să tresară. Venea din penumbră, pentru că nu era aprinsă decât lampa de pe birou.

— Protestez, domnule comisar, contra…

Atunci Maigret păru să-şi aducă aminte brusc că uitase ceva. Începu prin a trage storul ecru la fereastră. Apoi îşi privi mâinile. Era un Maigret pe care puţine persoane îl cunoşteau şi rareori se lăudau cu asta.

— Ia vino aici, drăguţule! Vino când îţi spun! Hai, nu-ţi fie teamă!

— Ce?

— Închipuie-ţi că, de când am aflat adevărul, am o poftă nebună să…

Pumnul lui Maigret lovi brusc nasul contabilului, care ridicase braţele prea târziu.

— Aşa! Nu e prea regulamentar, fireşte, dar face bine… Mâine, domnul judecător te va interoga politicos şi toată lumea va fi amabilă cu tine, pentru că vei deveni o vedetă la curtea cu juri. Iar domnii ăştia sunt impresionaţi întotdeauna de vedete. Înţelegi? E apă la robinet, după uşa dulapului. Spală-te, pentru că eşti dezgustător aşa…

Ramuel, sângerând, se spălă de bine, de rău pe faţă.

— Ia să te văd! E mai bine! Eşti aproape prezentabil! Torrence! Lucas! Janvier! Haideţi, copii! Aduceţi-i pe toţi!

Colaboratorii lui erau uimiţi, pentru că era mult mai surescitat decât obişnuia să fie chiar şi la sfârşitul unei anchete dificile. Aprinse altă pipă. Primul care intră între doi jandarmi era Donge, care îşi ţinea în faţă cu stângăcie mâinile încătuşate.

— Ai cheia? îl întrebă Maigret pe unul dintre jandarmi.

Desfăcu cătuşele şi, în clipa următoare, acestea trecură la mâinile lui Ramuel, în timp ce Donge se uita la contabil cu o stupoare aproape comică.

Comisarul observă atunci că Donge nu avea nici cravată, nici şireturi şi le ceru jandarmilor să-i scoată lui Ramuel şireturile şi papionul din mătase neagră.

— Intraţi, doamnelor! Intraţi, domnule Clark! Ştiu că nu înţelegeţi, dar domnul Davidson va binevoi să vă traducă. Sunt scaune pentru toţi? Sigur, Charlotte, poţi să te apropii de Prosper! Numai că îţi cer să te abţii deocamdată de la tandreţuri. A intrat toată lumea? Închide uşa, Torrence!

— Ce-a făcut? întrebă vocea răguşită a doamnei Ramuel.

— Stai şi dumneata jos, doamnă! Nu-mi place deloc să le vorbesc unor oameni care stau în picioare! Nu, Lucas! Nu e nevoie să aprinzi lumina. E mai intim aşa. Ce-a făcut? A continuat să facă ce-a făcut toată viaţa: *falsuri.* Şi aş putea să pun prinsoare că, dacă te-a luat de nevastă şi a petrecut atâţia ani,

să-mi fie iertat, cu o afurisită ca dumneata, a făcut-o pentru că îl ai cu ceva la mână. Şi îl ai la mână pentru că ştii ce potlogării a făcut la Guayaquil. O telegramă a plecat în această direcţie, iar alta spre sediul societăţii din Londra. Dar ştiu răspunsul dinainte!

Se auzi vocea dezgustătoarei Marie:

— Tu nu spui nimic, Jean? Vasăzică, povestea cu cei două sute optzeci de mii de franci şi cu plecarea la Bruxelles era adevărată?

Ca împinsă de un arc, se ridică şi izbucni:

— Contrabandistule! Hoţule! Escrocule!… Când mă gândesc…

— Linişteşte-te, doamnă. E mai bine că nu ţi-a spus nimic, pentru că, altfel, aş fi obligat să te arestez drept complice nu numai la fals în acte, ci şi la două crime.

Din acel moment, stărui la el permanent o nuanţă aproape comică. Clark, care nu-şi lua ochii de la Maigret, se apleca mereu spre avocat şi îi spunea câteva cuvinte în engleză. De fiecare dată, comisarul îi arunca o privire şi era convins că americanul nu zicea altceva în limba lui decât: „Ce spune?”

Maigret continuă:

— Iar dumitale, biata mea Charlotte, trebuie să-ţi mărturisesc ceva ce Prosper poate că ţi-a spus în ultima seară pe care aţi petrecut-o împreună. Când, crezându-l vindecat, i-ai vorbit despre scrisoarea trimisă de Mimi şi i-ai istorisit povestea copilului, el nu era deloc vindecat. Nu ţi-a spus nimic, dar, curând, în cafeneaua lui, pe la ora trei, în timpul pauzei, cum spune Ramuel, i-a scris o scrisoare lungă fostei sale amante. Nu-ţi aminteşti, Donge? Nu-ţi aminteşti niciun detaliu?

Donge nu mai ştia. Nu mai înţelegea nimic din ce se petrecea şi privea în jur cu ochi mari şi tulburi.

— Nu ştiu ce vreţi să spuneţi, domnule comisar.

— Câte scrisori ai scris?

— Trei.

— Şi, în timp ce le scriai, n-ai fost deranjat măcar o dată de un telefon? N-ai fost chemat de

administrator să-ţi dea proviziile pentru a doua zi?

— Posibil. Da… Ba chiar probabil.

— Iar scrisoarea rămânea pe masă, exact în faţa „cuştii” lui Ramuel… A lui Ramuel Ghinionistul! A lui Ramuel care toată viaţa a făcut falsuri fără să se îmbogăţească. Cui îi dădeai scrisorile ca să le pună la poştă?

— Comisionarului. Le ducea în hol, unde e o cutie poştală.

— Astfel încât Ramuel putea să le intercepteze uşor. Iar Mimi… îmi cer scuze, domnule Clark. Pentru noi, e tot Mimi. Să spunem, doamna Clark, la Detroit, după ce a primit scrisori de la un bărbat îndrăgostit, în care era vorba mai ales despre fiul lui, a primit scrisori mai ameninţătoare, cu acelaşi scris şi semnate tot Donge. Numai că acestea cereau bani. Noul Donge pretindea să fie plătit pentru tăcerea lui.

— Domnule comisar! izbucni Prosper.

— Taci! Şi încearcă să înţelegi, pentru Dumnezeu! Pentru că e frumos lucrat, poţi să mă crezi! Şi asta e încă o dovadă că Ramuel n-a avut niciodată noroc. Mai întâi, a trebuit să-i scrie lui Mimi că ţi-ai schimbat adresa, ceea ce era uşor, dat fiind că în scrisori n-ai vorbit foarte mult despre noul mod de viaţă pe care îl duceai. De aici, biroul închiriat în strada Réaumur pe numele lui Prosper Donge…

— Dar…

— Ca să închiriezi un birou, n-ai nevoie de niciun act de identitate, iar corespondenţa care soseşte pe numele tău ţi se înmânează personal. Din păcate, cecul pe care îl trimitea Mimi era pe numele lui Prosper Donge, iar băncile cer acte în regulă. Repet: Ramuel este un artist în felul său. Dar, ca să descoperi asta, trebuia să ştii că aveai între o jumătate şi trei sferturi de oră de linişte în cafenea, în faţa „cuştii de sticlă”, într-un fel, sub ochii lui şi că profitai de această pauză ca să-ţi scrii corespondenţa. Şi iată că, deodată, trimiţi o scrisoare la bancă să-ţi lichideze contul şi mai ceri şi să-ţi trimită banii rămaşi în el la Saint-Cloud… Numai că

nu această scrisoare a ajuns la Crédit Lyonnais, ci alta, scrisă de Ramuel, care îţi imita scrisul, cu o simplă schimbare de adresă. De acum înainte, corespondenţa lui Donge urma să fie trimisă pe adresa: strada Réaumur nr. 117. Trimitea cecul şi îl vărsa în cont… Cât priveşte cei opt sute şi ceva de franci pe care i-ai primit la Saint-Cloud, ei ţi-au fost trimişi de Ramuel prin poştă în numele băncii. O ticăloşie bine pusă la punct, după cum vezi! Atât de bine, încât Ramuel nu a avut încredere în această adresă din strada Réaumur şi, pentru mai multă siguranţă, a cerut să i se trimită corespondenţa la o cutie poştală. În felul ăsta, cine ar mai fi putut să-i dea de urmă? Dar, brusc, intervine un eveniment neaşteptat… Mimi e în Franţa. La *Majestic.* De la o oră la alta, adevăratul Donge poate să dea ochii cu ea, să-i spună că n-a şantajat-o niciodată şi…

Charlotte nu mai rezista. Plângea fără să ştie exact de ce, aşa cum ar fi plâns citind un roman trist sau văzând un film romantic. Gigi îi şopti la ureche:

— Lasă, lasă…

Iar Clark fără îndoială că îl întreba în şoaptă pe avocat: „Ce spune?”

— Moartea doamnei Clark a fost accidentală, continuă Maigret. Ramuel, care putea să facă rost de registrul hotelului, ştia că locuia la *Majestic,* însă Donge nu. A aflat întâmplător, dintr-o discuţie surprinsă în sala curierilor. I-a scris. A fixat întâlnirea la ora şase dimineaţa şi cu siguranţă voia să-şi ceară fiul, să plângă, să implore. Sunt sigur că, dacă s-ar fi întâlnit, Mimi l-ar fi îmbrobodit încă o dată. El nu bănuieşte că, fiind convinsă că avea de-a face cu un şantajist, Mimi a cumpărat un revolver. Ramuel era îngrijorat. N-a mai părăsit subsolul de la *Majestic.* Acel bilet pe care Donge l-a trimis printr-un comisionar i-a scăpat! Dar iată! Un cauciuc spart, şi Donge întârzie un sfert de oră. Ramuel o vede pe tânăra femeie rătăcind pe culoarele subsolului, bănuieşte ce s-a întâmplat şi prevede că totul va fi descoperit. Atunci… o sugrumă şi o bagă într-un dulap. Îşi dă seama imediat că toate acuzaţiile se vor

îndrepta spre Donge şi că nimic nu poate să îndrepte bănuielile spre el. Ca să fie mai sigur, a scris o scrisoare anonimă imitând scrisul bietei Charlotte. Pentru că în sertarul din cafenea se găsesc mai multe bilete de la Charlotte. Repet, e un artist! Un miniaturist… Un perfecţionist! Iar când îşi dă seama că bietul Justin Collebœuf l-a văzut… Când Collebœuf vine să-i spună că îl obligă conştiinţa să-l denunţe justiţiei, urmează o nouă crimă, fără probleme şi de care putea fi învinuit foarte uşor Donge. Asta e tot. Torrence! Dă-i un prosop ud nemerniculuiăstuia, că iar îi curge sânge din nas! A alunecat adineauri şi s-a lovit de colţul mesei. Ai ceva de spus, Ramuel?

Tăcere. Numai americanul întreba întruna: „Ce spune?”.

— Iar dumneata, doamnă… Cum trebuie să-ţi spun? Marie Deligeard? Doamna Ramuel?

— Prefer Marie Deligeard…

— Aşa mă gândeam şi eu. Nu te înşeli crezând că spera să te părăsească în curând. Fără îndoială că aştepta ca suma din bancă să fie destul de mare. Ar fi putut să se ducă să-şi îngrijească ficatul singur, în străinătate, departe de ciorovăielile dumitale…

— I-auzi!

— Să-mi fie iertat, doamnă! Să-mi fie iertat!

Şi, brusc:

— Jandarmi! Duceţi-l pe Ramuel în arest. Sper ca judecătorul de instrucţie Bonneau să aibă mâine amabilitatea să semneze un mandat definitiv şi…

Gigi se ridicase, cocoţată pe picioroangele ei, iar emoţiile o făceau cu siguranţă să simtă o nevoie atât de presantă de cocaină, încât avea ameţeli, iar nările îi palpitau.

— Scuze, domnule comisar…

Era avocatul. Clark stătea în spatele lui.

— Clientul meu ar dori să aveţi o întrevedere cu domnul Donge şi cu el în cabinetul meu cât mai curând posibil, legată de… de copilul care…

— Auzi, Prosper? strigă Gigi triumfătoare din colţul ei.

— Mâine-dimineaţă e bine? Sunteţi liber mâine?

— Dimineaţă, domnule Donge?

Dar Donge nu putu să răspundă. Se înmuiase brusc. O luase în braţe pe Charlotte şi plângea amarnic, în timp ce ea, puţin jenată, îl liniştea ca pe un copil.

— Stai liniştit, Prosper! O să-l creştem amândoi! O să-l învăţăm franceza. O să…

Maigret, Dumnezeu ştie de ce, deschise aproape toate sertarele biroului. Îşi amintea că într-unul pusese câteva pliculeţe confiscate în cursul unei percheziţii recente. Luă unul, ezită, apoi dădu din umeri. Pe urmă, în timp ce Gigi abia se mai ţinea pe picioare, trecu pe lângă ea şi îi atinse uşor mâna.

— Domnilor şi doamnelor, e ora unu noaptea. Dacă sunteţi amabili…

— Ce spune? părea să întrebe din nou Clark, care luase contact pentru prima dată cu poliţia franceză.

A doua zi, se află că cecul de două sute optzeci de mii de franci fusese prezentat la Société Générale din Bruxelles de un anume Jaminet, care avea profesia de *bookmaker.*

Jaminet îl primise par avion de la Ramuel, sub ordinele căruia făcuse mai demult serviciul militar cu gradul de caporal.

Ceea ce nu l-a împiedicat pe Ramuel să nege până la capăt.

Dar a avut, în sfârşit, noroc, pentru că, ţinându-se cont de sănătatea lui şubredă – a leşinat de trei ori în cursul ultimei şedinţe de judecată –, condamnarea la moarte i-a fost comutată în muncă silnică pe viaţă.

Nieul-sur-Mer (Charente-Maritime),
decembrie 1939

VIRTUAL
VP
PROJECT

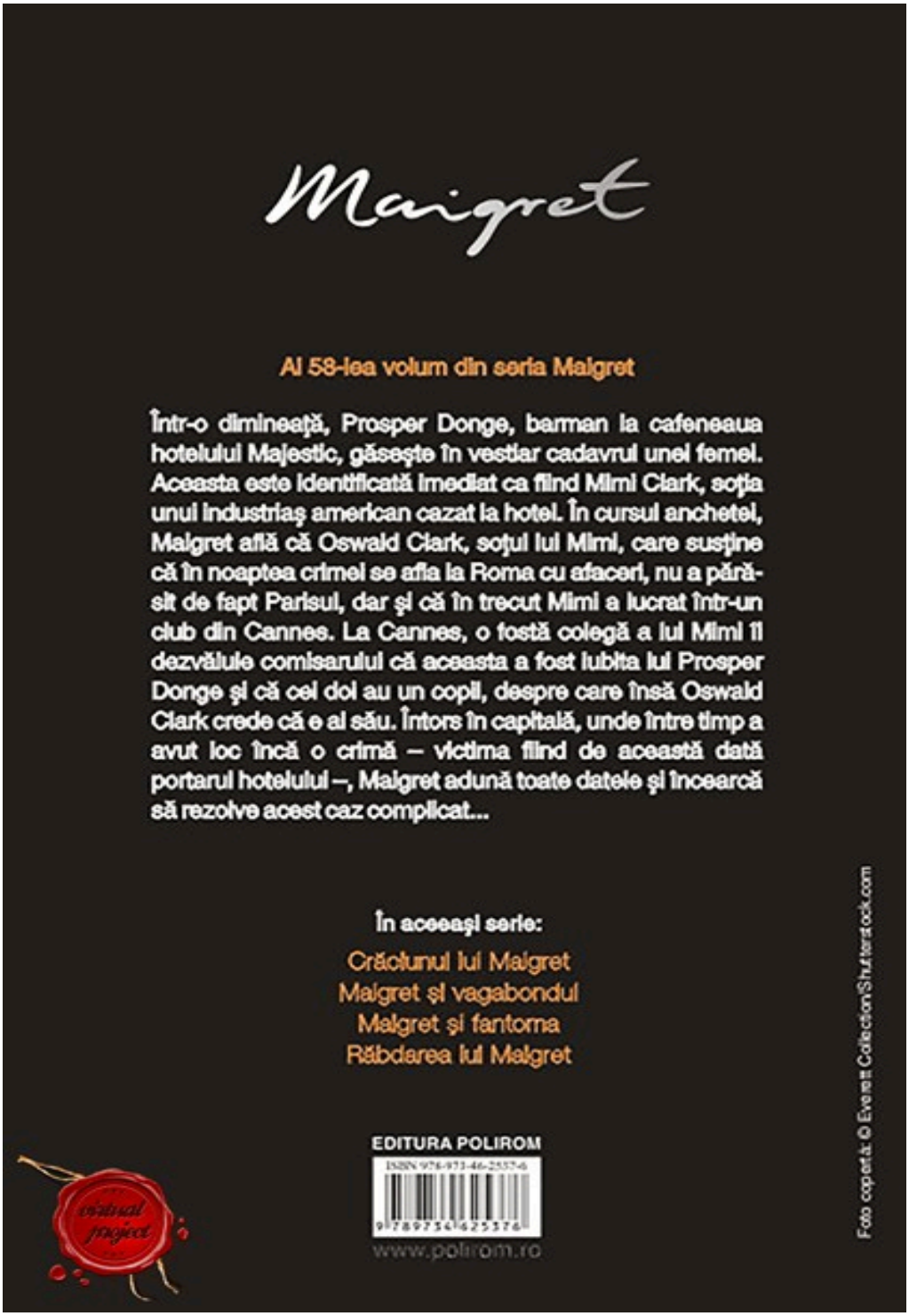
Maigret
Al 58-lea volum din seria Maigret
Într-o dimineaţă, Prosper Donge, barman la cafeneaua hotelului Majestic, găseşte în vestiar cadavrul unei femei. Aceasta este identificată imediat ca fiind Mimi Clark, soţia unui industriaş american cazat la hotel. În cursul anchetei, Maigret află că Oswald Clark, soţul lui Mimi, care susţine că în noaptea crimei se afla la Roma cu afaceri, nu a părăsit de fapt Parisul, dar şi că în trecut Mimi a lucrat într-un club din Cannes. La Cannes, o fostă colegă a lui Mimi îl dezvăluie comisarului că aceasta a fost iubita lui Prosper Donge şi că cei doi au un copil, despre care însă Oswald Clark crede că e al său. Întors în capitală, unde între timp a avut loc încă o crimă – victima fiind de această dată portarul hotelului –, Maigret adună toate datele şi încearcă să rezolve acest caz complicat...
În aceeaşi serie:
Crăciunul lui Maigret
Maigret şi vagabondul
Maigret şi fantoma
Răbdarea lui Maigret
EDITURA POLIROM
www.polirom.ro
Foto copertă: © Everett Collection/Shutterstock.com

[1] Structură a poliţiei având misiunea să intervină în cazurile de urgenţă (n.tr.).

CUPRINS

1. Cauciucul lui Prosper Donge
2. Maigret merge cu bicicleta
3. Charlotte la Pélican
4. Gigi şi carnavalul
5. Scuipatul de pe geam
6. Scrisoarea lui Charlotte
7. Seara lui „ce spune?”
8. Când Maigret aţipeşte
9. Ziarul domnului Charles
10. Cina de la restaurantul La Coupole
11. Seară de gală la Poliţia Judiciară

Table of Contents

1. Cauciucul lui Prosper Donge 2
2. Maigret merge cu bicicleta 13
3. Charlotte la Pélican 25
4. Gigi şi carnavalul 37
5. Scuipatul de pe geam 47
6. Scrisoarea lui Charlotte 60
7. Seara lui „ce spune?” 72
8. Când Maigret aţipeşte 84
9. Ziarul domnului Charles 98
10. Cina de la restaurantul La Coupole 108
11. Seară de gală la Poliţia Judiciară 117